

ÚTĚK Z UKRAJINY

ZKUŠENOSTI VYSÍDLENÝCH OSOB V EU

UKRAJINSKÝ PRŮZKUM 2022

© Agentura Evropské unie pro základní práva, 2024

Reprodukce povolena pod podmínkou uvedení zdroje.

K použití nebo reprodukci fotografií či jiného materiálu, k nimž Agentura Evropské unie pro základní práva nemá autorská práva, je nutné získat souhlas přímo od držitelů autorských práv.

Ani Agentura Evropské unie pro základní práva, ani žádná osoba jednáající jménem agentury není odpovědná za případné využití těchto informací.

Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, 2024

PDF

ISBN 978-92-9489-272-0

doi:10.2811/616

TK-04-23-004-CS-N

Fotografie:

Titulní strana: © Valery Hache/AFP via Getty Images

Strana 15: © NurPhoto via Getty Images

Strana 19: © Derek Hudson/Getty Images News

Strana 33: © Janos Kummer/Getty Images News

Strana 36: © NurPhoto via Getty Images

Strana 39: © Nicolas Tucet/AFP via Getty Images

Strana 45: © Denis Charlet/AFP via Getty Images

Strana 50: © Wojtek Radwanski/AFP via Getty Images

Strana 56: © fizkes/AdobeStock

Strana 57: © NurPhoto via Getty Images

Strana 59: © Stefano Guidi/Getty Images News

Tato publikace byla vypracována v angličtině. FRA nenesé žádnou odpovědnost za kvalitu překladů do jiných jazyků.

Předmluva

Když v únoru 2022 vjely na Ukrajinu ruské tanky, byli jsme svědky výjevů, které Evropa po desetiletí nezažila.

Nevyprovokovaná a neodůvodněná vojenská agrese vůči Ukrajině od té doby přináší smrt, rozsáhlé ničení a nepopsatelné utrpení. V jejím důsledku se rovněž daly do pohybu obrovské masy lidí, největší od druhé světové války.

Evropa projevila vysídleným osobám enormní podporu a solidaritu, uvítala je a poskytla jim tolik potřebnou pomoc. Evropská unie rychle zareagovala a aktivovala směrnici EU o dočasné ochraně, čímž umožnila osobám, které uprchly před tímto válečným konfliktem, rychle se usadit a pracovat, cestovat a získat přístup ke službám v celé EU.

Přijatá opatření byla koncipována jako krátkodobá řešení. Rychle se však blížíme ke stavu dlouhodobé krizové situace. To vyžaduje trvalá řešení – je zapotřebí sociálně a ekonomicky začlenit alespoň některé osoby vysídlené v důsledku války.

Agentura EU pro základní práva (FRA) provedla průzkum v zemích EU nejvíce postižených masovým exodem lidí z Ukrajiny, aby lépe pochopila, s čím se potýkají. Shromáždila tak přímá svědectví osob, které uprchly z Ukrajiny do EU, a získala informace o jejich příchodu do EU i o tom, jak se zde usadili.

Zjištění průzkumu vypovídají o tom, jak lidé v celé Evropě otevřeli svou náruč a poskytli vysídleným osobám přístřeší a pomoc. Skutečné každodenní problémy však přetrvávají.

Překážkou pro vzdělávání, získání zaměstnání a přístup k informacím a službám je zejména jazyk. Navíc přestože některé vysídlené osoby dostávají od vlád hostitelských zemí finanční podporu, řada z nich má problémy vyjít s penězi, neboť válka je připravila o domovy i živobytí.

Mnozí se potýkají s dlouhodobými zdravotními problémy. Častým jevem je deprese. Není překvapením, že mnoho uprchlíků je válkou traumatizováno.

Tato zjištění budou vodítkem pro tvůrce politik na unijní i vnitrostátní úrovni a pomohou jim přijmout opatření založená na právech, která nejlépe řeší problémy osob vysídlených v důsledku tohoto válečného konfliktu i potíže hostitelských zemí.

Sirpa Rautio
Ředitelka

Obsah

Předmluva	1
Klíčová zjištění	5
Proč právě tato zpráva?	7
O průzkumu	11
1 PŘÍJEZD DO EU – HUMANITÁRNÍ POMOC A POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ	15
1.1. SOUVISLOSTI	15
1.2. VSTUP DO EU	16
1.3. DĚTI PRCHAJÍCÍ Z UKRAJINY	17
1.4. INFORMACE O PRÁVECH A VÝHODÁCH	17
1.5. DÉLKA POBYTU V HOSTITELSKÉ ZEMI	20
2 USAZENÍ V EU – POBYT A PRÁVNÍ POSTAVENÍ	23
2.1. SOUVISLOSTI	23
2.2. DOČASNÁ OCHRANA A ŽÁDOSTI O AZYL	24
2.3. PLÁNY RESPONDENTŮ DO BUDOUCNA	25
3 UBYTOVÁNÍ	29
3.1. DRUH UBYTOVÁNÍ	29
3.2. NEDOSTATEK SOUKROMÍ	31
3.3. DĚTI A UBYTOVÁNÍ	33
4 VZDĚLÁVÁNÍ	35
4.1. PŘÍSTUP KE VZDĚLÁVÁNÍ	35
4.2. VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ	37
4.3. POROZUMĚNÍ JAZYKU HOSTITELSKÉ ZEMĚ A SCHOPNOST JÍM HOVOŘIT	38
4.4. JAZYKOVÉ DOVEDNOSTI DĚTÍ	38
5 ZAMĚŠTNÁNÍ	41
5.1. PŘÍSTUP K PLACENÉ PRÁCI	41
5.2. PŘEKÁŽKY PŘI HLEDÁNÍ PLACENÉ PRÁCE	43
5.3. PRACOVNÍ PODMÍNKY	44
6 PŘÍJEM A NÁROK NA SOCIÁLNÍ DÁVKY	47
6.1. ZDROJE PŘÍJMU DOMÁCNOSTÍ	47
6.2. JAK VYJÍT S PENĚZI	48
6.3. POMOC V HOSTITELSKÉ ZEMI	49
6.4. VNÍMÁNÍ NESPRÁVEDLIVÉHO ZACHÁZENÍ	50
6.5. NESPRÁVEDLIVÉ ZACHÁZENÍ S DĚTMI, PROTOŽE JSOU UKRAJINCI	51
7 ZDRAVÍ	53
7.1. PŘÍSTUP KE ZDRAVOTNÍ PĚČI	53
7.2. EMOCIONÁLNÍ POHODA	55
7.3. ZDRAVÍ A BLAHO DĚTÍ	56
8 ZKUŠENOSTI S NÁSILÍM A PŘÍSTUP KE SPECIALIZOVANÉ PODPOŘE	59
8.1. TRAUMATICKÉ ZKUŠENOSTI Z UKRAJINY	60
8.2. TRAUMATICKÉ ZÁŽITKY DĚTÍ	61
8.3. MIMOŘÁDNÉ SITUACE V EU	61
8.4. DĚTI, KTERÉ MAJÍ PROBLÉMY	64
Příloha: Vzorek průzkumu	65

OBRÁZKY A TABULKY

Graf 1:	Členské státy EU, v nichž proběhl průzkum	11
Graf 2:	Kdo uprchl s dětmi z Ukrajiny (vlevo) a kdo z rodičů zůstal na Ukrajině (vpravo)	17
Graf 3:	Dostatečné poskytování informací o právech a výhodách v jazyce, kterému respondenti rozumí, podle jednotlivých zemí (v %)	18
Graf 4:	Délka pobytu respondentů v jejich hostitelské zemi v měsících, podle pohlaví (v %)	20
Graf 5:	Podíl respondentů, kteří požádali o dočasnou ochranu a azyl podle jednotlivých zemí (v %)	24
Graf 6:	Výsledky žádostí respondentů o azyl (v %)	25
Graf 7:	Dlouhodobé plány respondentů průzkumu, podle jednotlivých zemí (v %)	26
Graf 8:	Typ stávajícího ubytování podle jednotlivých zemí (v %)	30
Graf 9:	Hrazení ubytování ze strany respondentů v místě, kde v současné době pobývají, podle jednotlivých zemí (v %)	31
Graf 10:	Lidé žijící s respondenty ve věku 18 let a staršími v jejich stávajícím ubytování, podle jednotlivých zemí (v %)	32
Graf 11:	Respondenti, kteří se vzdělávají v hostitelské zemi, podle jednotlivých zemí a pohlaví (v %)	36
Graf 12:	Respondenti, kteří mluví jazykem hostitelské země, podle jednotlivých zemí (v %)	38
Graf 13:	Účast respondentů na jazykových kurzech podle jednotlivých zemí (v %)	39
Graf 14:	Míra placené práce účastníků podle jednotlivých zemí a pohlaví (v %)	42
Graf 15:	Stávající míra zaměstnanosti a vzdělávání mezi respondenty ve věku 16–24 let	43
Graf 16:	Důvody nezaměstnanosti respondentů (v %)	44
Graf 17:	Schopnost respondenta vyjít s penězi v hostitelské zemi podle jednotlivých zemí (v %)	49
Graf 18:	Vnímání nespravedlivého zacházení v hostitelských zemích ze strany účastníků podle jednotlivých zemí (v %)	51
Graf 19:	Subjektivní hodnocení vlastního zdravotního stavu respondentů podle jednotlivých zemí (v %)	54
Graf 20:	Pocity respondentů od příjezdu do hostitelské země (v %)	56
Graf 21:	Emocionální stav dětí od jejich příjezdu do hostitelské země podle věkových skupin (v %)	57
Graf 22:	Mimořádné situace, které respondenti zažili od počátku konfliktu v únoru 2022, na Ukrajině podle pohlaví (v %)	60
Graf 23:	Důsledky mimořádných situací, které respondenti zažili od počátku konfliktu, v EU podle pohlaví (v %)	62
Graf 24:	Respondenti, kteří požádali o lékařskou nebo psychologickou podporu a kterým se jí od příjezdu do hostitelské země dostalo, podle jednotlivých zemí (v %)	63
Graf 25:	Problémy, se kterými se setkala děti ve věku 12 až 15 let od počátku konfliktu na Ukrajině (v %)	64
Tabulka 1:	Podíl respondentů, kteří vůbec nevědí o svých právech a službách, které jim jsou k dispozici, podle jednotlivých zemí a druhů služeb (v %)	19
Tabulka 2:	Problémy respondentů s jejich stávajícím ubytováním podle jednotlivých zemí (v %)	31
Tabulka 3:	Důvody, pro něž se respondenti nevzdělávají, podle jednotlivých zemí (v %)	37
Tabulka 4:	Rysy placené práce respondentů (v %)	42
Tabulka 5:	Podíl respondentů, kteří v práci zažili vykořisťování (v %)	45
Tabulka 6:	Zdroje příjmů respondentů pro pokrytí každodenních nákladů v hostitelských zemích podle jednotlivých členských států (v %)	48
Tabulka 7:	Subjekty, které poskytují pomoc respondentům v hostitelských zemích, podle jednotlivých zemí (v %)	50
Tabulka 8:	Překážky, které respondentům brání v přístupu ke zdravotní péči v hostitelských zemích, podle jednotlivých zemí (v %)	55
Tabulka 9:	Respondenti rozčlenění podle věku a pohlaví podle jednotlivých zemí (v %) a celkové velikosti vzorku v jednotlivých zemích	65

Klíčová zjištění

Níže jsou uvedena hlavní zjištění získaná z průzkumu.

- ★ Většina respondentů se při cestování do Evropské unie (EU) a uvnitř ní nesečkala s obtížemi. Většina z nich má pocit, že obdržela dostatek informací o svých právech a službách, které jsou jim podle směrnice o dočasné ochraně k dispozici.
- ★ Zatímco třetina respondentů požádala v hostitelské zemi o azyl, velká většina požádala o dočasnou ochranu. V tomto ohledu existují mezi členskými státy značné rozdíly.
- ★ Každý třetí respondent se chce nakonec vrátit na Ukrajinu. Obdobná část respondentů by raději zůstala v hostitelské zemi. Čtvrtina respondentů stále není rozhodnutá.
- ★ Do EU vstoupilo velké množství vysídlených osob. Není překvapivé, že většina respondentů (šest z deseti) žila v době průzkumu v soukromých bytech nebo domech. Více než polovina z nich za ubytování platila, a to zčásti nebo zcela. Pro mnohé z nich není jejich ubytování zdaleka ideální. Často jim chybí soukromí a musí sdílet kuchyň nebo koupelnu s cizími lidmi. Mnoho dospělých respondentů s nezaopatřenými dětmi mělo ubytování, ve kterém děti neměly k dispozici klidnou nebo oddělenou místnost, kde by se mohly učit.
- ★ Méně než polovina těch, kteří se vzdělávali krátce před útekem z Ukrajiny, pokračovala ve vzdělávání v hostitelské zemi. Důvodem je hlavně jazyková bariéra. Čtyři respondenti z deseti se od svého příjezdu nezúčastnili v hostitelské zemi žádného jazykového kurzu. Řešení tohoto problému bude vyžadovat, aby vysídlené osoby měly více příležitostí navštěvovat jazykové kurzy. Téměř dvě třetiny dětí využily on-line vzdělávání poskytované školami nebo univerzitami na Ukrajině nebo se učily samy s využitím materiálů a další podpory z Ukrajiny.
- ★ Přibližně dvě třetiny osob, které měly před 24. únorem 2022 na Ukrajině placenou práci, si našly práci v hostitelské zemi. Přesto dvě třetiny respondentů v produktivním věku v době průzkumu nepracovaly. Hlavními překážkami v přístupu k zaměstnání byla nedostatečná znalost jazyka hostitelské země a povinnosti spojené s péčí o rodinu, zejména u žen. Obzvláště znepokojující je, že tři respondenti z deseti se v práci setkali s nějakou formou vykořisťování.
- ★ Finanční otázky trápí každého druhého respondenta staršího 16 let. Tito respondenti uvádějí, že jejich domácnost má v hostitelské zemi určité nebo velké problémy vyjít s penězi. Jen o málo více než čtvrtina dospělých respondentů může pokrýt své každodenní základní životní náklady z příjmů ze své pracovní činnosti. Pouze přibližně polovina dospělých respondentů uvedla, že jim úřady po jejich příjezdu finančně pomohly.
- ★ Pouze každý třetí respondent považuje své zdraví za dobré nebo velmi dobré. Každý druhý respondent uvádí dlouhodobou nemoc nebo zdravotní problémy. Polovina respondentů ve věku 16 a více let se setkala s problémy v přístupu ke zdravotní péči kvůli jazykovým obtížím nebo proto, že nevěděli, kam jít nebo na koho se obrátit.
- ★ Každý druhý respondent uvedl, že se po příjezdu do hostitelské země často nebo neustále cítí sklíčený a v depresi. Přibližně dvě třetiny respondentů však vidí budoucnost optimisticky. Každý třetí se v hostitelské zemi cítí být součástí komunity.
- ★ Tento optimismus panuje navzdory vysokému podílu respondentů, kteří mají za sebou na Ukrajině nebo v EU traumatické zážitky. Pouze přibližně třetina respondentů vyhledala po svém příjezdu do EU lékařskou nebo psychologickou pomoc. Přibližně čtvrtině z této skupiny se nedostalo podpory, o kterou usilovala. Znepokojující je, že přibližně polovina mladších dětí (ve věku 12–15 let), které se průzkumu zúčastnily, uvedla, že mají problémy se spánkem a/nebo soustředěním, ztrátou sebedůvěry nebo pocity zranitelnosti.

Proč právě tato zpráva?

Ruská invaze na Ukrajinu dne 24. února 2022 způsobila zkázu a utrpení v rozsahu, jaký Evropa od druhé světové války nezažila. Miliony lidí vysídlených v důsledku války vstoupily do Evropské unie (EU), což vyvolalo vlnu solidarity ze strany vlád, místních orgánů, občanské společnosti a mnoha jednotlivců.

Do několika dnů od začátku invaze EU dne 4. března 2022 poprvé aktivovala směrnici o dočasné ochraně¹. Všechny členské státy musí poskytnout osobám vysídleným z Ukrajiny ochranu, jak stanoví směrnice.²

Směrnice poskytuje vysídleným osobám prchajícím před válkou na Ukrajině právo na legální pobyt a přístup k bydlení, práci, sociální pomoci, vzdělávání a zdravotní péči na dobu jednoho roku. Doba trvání dočasné ochrany Ukrajinců byla následně prodloužena o další rok, tedy do března 2024.³ Do prosince 2022 byla v EU poskytnuta dočasná ochrana téměř 4 milionům lidí prchajícím z Ukrajiny.

Agentura Evropské unie pro základní práva shromáždila důkazy od misí v terénu a z dalších zdrojů, které o situaci informovaly v březnu, květnu a říjnu 2022.⁴

Současně zahájila rozsáhlý internetový průzkum mezi osobami prchajícími z Ukrajiny. Cílem bylo shromáždit osobní zkušenosti s cestou do EU, příjezdem do EU a usídlením v EU. Průzkum zahrnoval vysídlené osoby, včetně mnoha dětí, v 10 členských státech EU, které hostí největší počet osob s dočasnou ochranou (viz graf 1).

Průzkumu se zúčastnilo 14 685 respondentů. Zjištění uvedená v této zprávě poskytují jedinečný přehled jejich zkušeností a pocitů, přičemž zachycují pozitivní výsledky.

Kromě zachycení zkušeností respondentů poskytují zjištění také vhled do problémů, kterým EU a její členské státy čelí v praxi při provádění směrnice o dočasné ochraně. Mnoho z těchto problémů má strukturální povahu a lze očekávat, že budou aktuální i poté, co se směrnice přestane v březnu 2024 uplatňovat.

Výsledky průzkumu názorně ilustrují problémy spojené s uplatňováním nástroje dočasné ochrany v situaci, která bude mít pravděpodobně dlouhodobý dopad na lidi i naši společnost.

Související práce Agentury Evropské unie pro základní práva (FRA)

Tato zpráva z průzkumu doplňuje bulletiny Agentury Evropské unie pro základní práva (FRA) o dopadu ruské útočné války proti Ukrajině na základní práva v EU. Dva dosud vydané bulletiny vycházejí z výzkumu na národní úrovni, který provedla výzkumná síť Agentury Evropské unie pro základní práva (FRA) Franet. Poskytují další informace o právních a politických souvislostech.

- Agentura Evropské unie pro základní práva (FRA) (2022), *The war in Ukraine – Fundamental rights implications within the EU – Bulletin 1* (Válka na Ukrajině – dopady na základní práva v rámci EU – bulletin 1), Lucemburk, Úřad pro publikace.
- Agentura Evropské unie pro základní práva (FRA) (2022), *The Russian war of aggression against Ukraine – The broad fundamental rights impact in the EU – Bulletin 2* (Válečná agrese Ruska vůči Ukrajině – široký dopad na základní práva v EU – bulletin 2), Lucemburk, Úřad pro publikace.

Agentura Evropské unie pro základní práva (FRA) bude v červnu v rámci své *Zprávy o základních právech 2023* věnovat zvláštní kapitolu důsledkům války na Ukrajině pro EU v oblasti základních práv.

Riskujeme, že se ocitneme v situaci „trvalé mimořádné situace“ tím, že na dlouhodobé problémy použijeme krátkodobá řešení.

Zjištění průzkumu poukazuje na to, že je třeba naléhavě rozhodnout, co se stane, až skončí dočasná ochrana poskytovaná podle této směrnice. Je proto nutné zahájit diskusi o trvalých a dlouhodobých řešeních, která zajistí, že osoby vysídlené v důsledku války budou řádně socioekonomicky začleněny do naší společnosti.

Tyto údaje mohou pomoci tvůrcům politik na úrovni EU a na vnitrostátní úrovni při navrhování opatření na ochranu a pomoc vysídleným osobám. Zjištění průzkumu jim pomohou stanovit priority v jednotlivých oblastech života, aby se zajistila dlouhodobá účinnost poskytované ochrany.

Iniciativy, které EU a její členské státy vyvinou na podporu poválečné obnovy Ukrajiny, budou muset zahrnovat opatření, která podpoří bezpečný, postupný a progresivní návrat vysídlených osob na Ukrajinu. Tato opatření by měla zahrnovat zavedení účinných systémů přechodu a systémů podpory repatriace. Tyto systémy by se měly zabývat (znovu)začleněním do vzdělávacího systému a na trh práce a dlouhodobou udržitelnou léčbou posttraumatické stresové poruchy.

Poznámky

- ¹ **Směrnice Rady 2001/55/ES ze dne 20. července 2001 o minimálních normách pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osob a o opatřeních k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob a s následky z toho plynoucími**, Úř. věst. 2001, L 212.
- ² Odkazy na související vnitrostátní právní předpisy lze nalézt na webové stránce Agentury Evropské unie pro základní práva (FRA) o **vnitrostátních právních předpisech provádějících směrnici EU o dočasné ochraně ve vybraných členských státech EU** (aktualizované v srpnu 2022). Dánsko, které není směrnici vázáno, přijalo vnitrostátní právní předpisy, které se jí velmi podobají.
- ³ Viz webová stránka Rady Evropské unie o **hlavních výsledcích zasedání Rady pro spravedlnost a vnitřní věci, které se uskutečnilo ve dnech 13. a 14. října 2022**.
- ⁴ Agentura Evropské unie pro základní práva (FRA) (2022), *The war in Ukraine – Fundamental rights implications within the EU: Bulletin 1* (Válka na Ukrajině – dopady na základní práva v rámci EU: bulletin 1), Lucemburk, Úřad pro publikace Evropské unie; Agentura Evropské unie pro základní práva (FRA) (2022), *The Russian war of aggression against Ukraine – The broad fundamental rights impact in the EU – Bulletin 2* (Válečná agrese Ruska vůči Ukrajině – široký dopad na základní práva v EU – bulletin 2), Lucemburk, Úřad pro publikace.

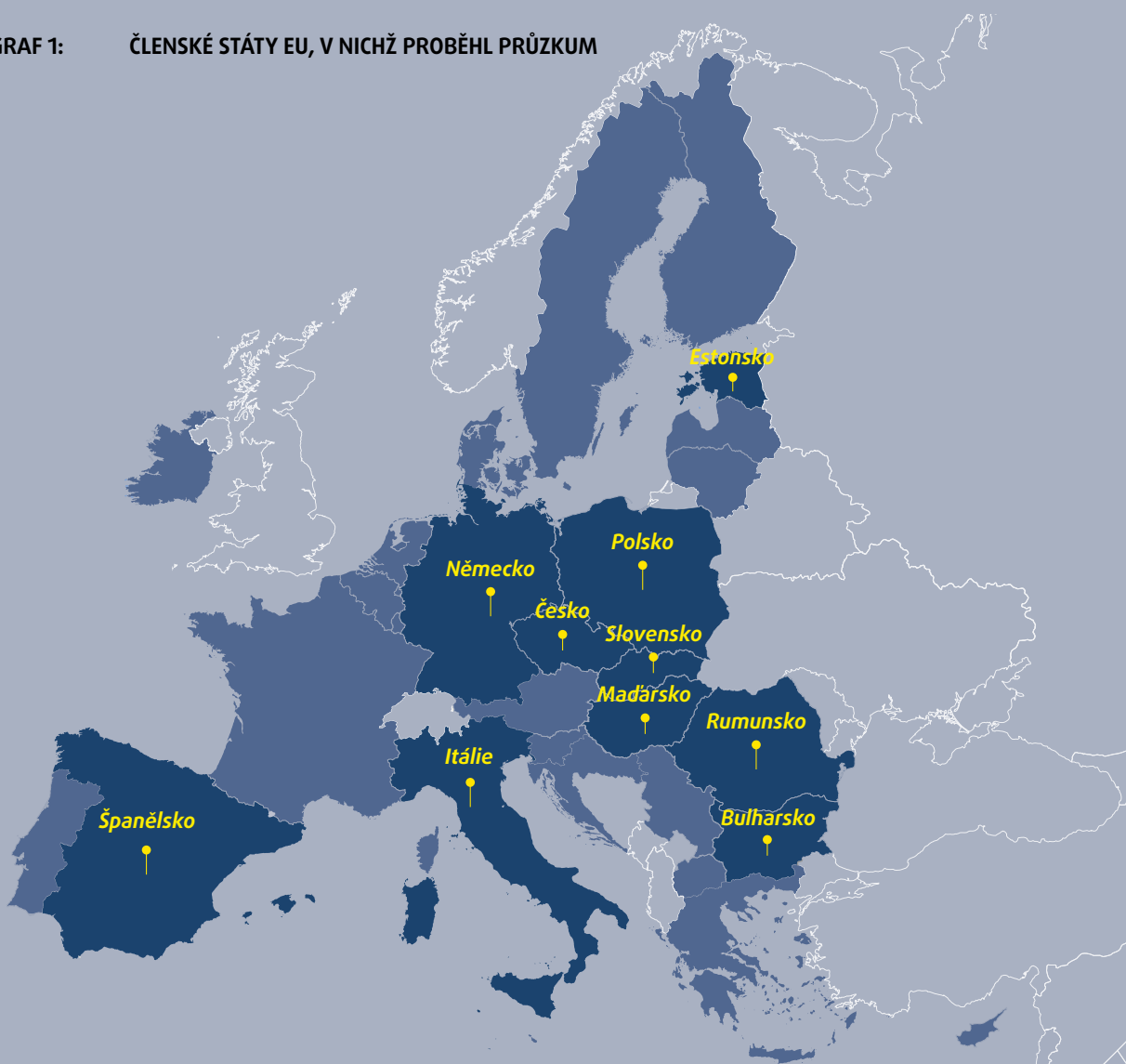
0 průzkumu

V případě tohoto průzkumu se jednalo o otevřený internetový průzkum. Od **22. srpna 2022 do 29. září 2022** byl přístupný prostřednictvím URL odkazu nebo QR kódu. Výsledky odrážejí odpovědi lidí zaznamenané v tomto období.

Průzkum byl proveden v 10 zemích EU, které:

- mají společnou pozemní hranici s Ukrajinou (Maďarsko, Polsko, Rumunsko a Slovensko) nebo
- v době, kdy Agentura Evropské unie pro základní práva (FRA) vybírala země pro průzkum, hostily největší počet osob vysídlených z Ukrajiny (Bulharsko, Česko, Německo, Itálie a Španělsko) nebo

GRAF 1: ČLENSKÉ STÁTY EU, V NICHŽ PROBĚHL PRŮZKUM

- hostily velký počet obyvatel vysídlených z Ukrajiny v poměru k celkovému počtu obyvatel (Estonsko).

Aby se respondenti mohli zúčastnit průzkumu, museli splňovat tyto podmínky:

- dosáhnout věku alespoň 12 let,
- pobývat v zemi vybrané pro průzkum (i když danou zemí v té době pouze projížděli),
- být ukrajinskými občany nebo rezidenty, včetně státních příslušníků EU nebo třetích zemí, kteří trvale pobývali na Ukrajině přede dnem 24. února 2022, a
- přicestovali do EU krátce přede dnem 24. února 2022 nebo krátce po něm.

Pokud jde o různé skupiny respondentů, jejich relativní podíl v celkovém vzorku je uveden v příloze této zprávy.

Za účelem dosažení vysoké míry účasti a zastoupení různých vrstev cílové populace pomohla propagovat průzkum výzkumná síť agentury Franet. K informování potenciálních respondentů o průzkumu a k podpoře účasti využila různé kanály. Jednalo se o sociální média a další on-line i offline kanály (např. bannery na webových stránkách příslušných organizací a plakáty v prostorách nevládních organizací a v kostelech). Offline kanály byly využity k náboru obtížně dosažitelných skupin cílové populace (např. starších lidí).

Otevřené internetové průzkumy si nečiní nárok na reprezentativnost cílové populace. Agentura Evropské unie pro základní práva (FRA) učinila několik kroků, aby byl průzkum co nejreprezentativnější. Snažila se například oslovit co nejvíce lidí vysídlených z Ukrajiny. Usilovala při tom o to, aby byl vzorek co nejrozsáhlejší (z hlediska věku, pohlaví, náboženství, sexuální orientace a barvy pleti), přičemž měla na paměti, že většinu osob, které uprchly z Ukrajiny, tvoří ženy a děti.

Zjištění vycházejí z vážených údajů, které zohledňují rozdíly v odhadované velikosti cílové populace v jednotlivých sledovaných zemích, včetně rozdílů v pohlaví a věku. Odhady velikosti cílové populace vycházely ze statistik zemí, v nichž průzkum proběhl.¹

Zpráva obsahuje vybrané klíčové výsledky. Ty ukazují, co země EU učinily pro provedení vybraných ustanovení směrnice o dočasné ochraně s ohledem na bezprecedentní situaci a zkušenosti lidí prchajících před konfliktem na Ukrajině.

Na konci dotazníků byli respondenti vyzváni, aby připojili vlastní komentář nebo poznámky ke svým zkušenostem. V této zprávě jsou některé z nich pro ilustraci citovány.

Zpráva odkazuje na konkrétní věkové skupiny. Jedná se o malé děti (12–15 let), děti (12–17 let), respondenty ve věku 16 let a starší, dospělé (18 let a starší) a děti a dospělé (12 let a starší). Pokud není uvedena věková skupina, vztahují se výsledky na celý vzorek (všichni ve věku 12 let a starší).

Přizpůsobení otázek uvedených v dotazníku dětem

Děti ve věku 12–17 let obdržely kratší verzi dotazníku pro dospělé, která odpovídala jejich věku a obsahovala několik otázek specifických pro děti. Děti ve věku 16–17 let dostaly příslušné otázky z dotazníku pro dospělé.

Děti ve věku 12–15 let se mohly průzkumu zúčastnit pouze se souhlasem rodiče nebo zákonného zástupce, který jim předal odkaz na dotazník pro děti. Proto je vzorek dětí ve věku 12 až 15 let poměrně malý. Nemusí představovat celou škálu situací, se kterými se děti prchající před válkou na Ukrajině setkávají.

Výsledky jsou rozčleněny podle sociodemografických charakteristik. Mezi tyto charakteristiky patří například země pobytu, pohlaví, věk, omezení v běžném životě a příslušnost k menšině, k níž se osoby samy hlásí (například Židé, příslušníci LGBT komunity nebo příslušníci menšin z hlediska barvy pleti, etnického původu nebo náboženství² v rozsahu, v jakém to umožňuje velikost vzorku). Ve zprávě jsou v tomto ohledu zdůrazněny pozoruhodné rozdíly mezi jednotlivými skupinami.

Pokud jde o genderovou identitu, mohli respondenti na otázku, jak by se popsali, vybrat z možností „jako žena“, „jako muž“ nebo „jinak“. Vzorek respondentů, kteří zvolili možnost „jinak“, byl pro analýzu nedostatečný.

Převážnou většinu respondentů tvořily ženy ve věku 18–64 let (87 %). Muži v tomto věku tvořili pouze 8 % respondentů. Vzorek zahrnoval také děti ve věku 12–17 let (2 %) a respondenty ve věku 65+ (3 %).

Tato zpráva neobsahuje samostatné výsledky týkající se dětí bez doprovodu. Dotazník vyplnil pouze malý počet respondentů této kategorie (8), a proto nebylo možné u této skupiny vyvodit žádné závěry.

Další podrobnosti naleznete v příloze této zprávy.

Poznámky

- ¹ Osoby poskytující služby síti Franet shromáždily statistiky na národní úrovni. Referenční hodnoty byly vypočteny jako vážené průměry shromážděných odhadů cílové populace. Odhadům cílové populace byla přiřazena váha podle toho, jak byly aktuální, a podle jejich odhadované přesnosti.
- ² Tato kategorie zahrnuje respondenty, kteří se označili za muslimy, osoby asijského původu (např. z Vietnamu, Číny, Indie), Romy nebo osoby černé pleti nebo afrického původu.

1

PŘÍJEZD DO EU – HUMANITÁRNÍ POMOČ A POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ

- ★ Vstup do EU byl pro většinu respondentů poměrně jednoduchý.
- ★ Informování o právech a službách, které jsou k dispozici podle směrnice o dočasné ochraně, bylo pro většinu respondentů zcela nebo alespoň zčásti dostačující.

„Ujeli jsme 4 000 kilometrů, cesta byla strašná, velké hromady rozbité techniky, obrovské masové hroby. Okupanti vybudovali spoustu kontrolních bodů. Kontrolovali nás a chovali se k nám velmi neuctivě. Byla jsem v šestém měsíci těhotenství a bylo to velmi těžké a děsivé, ale ještě děsivější bylo zůstat tam, ve sklepech pod palbou. Uklidnit se mi podařilo až po příjezdu do Evropy. Porodila jsem dceru a hodlám tu zůstat, protože se nemám kam vrátit.“

(Slovensko, žena, 30 let)

1.1. SOUVISLOSTI

Čtyři země EU – Maďarsko, Polsko, Rumunsko a Slovensko – mají s Ukrajinou společnou pozemní hranici. Všechny tyto země od počátku invaze umožnily uprchlíkům před válkou vstup na své území.

Ukrajínští občané s biometrickým cestovním pasem mohou vstupovat do zemí EU a schengenského prostoru mimo EU od roku 2017 bez víza.¹ Mohli zůstat až 90 dní v rámci jakéhokoliv období 180 dní. Všichni ostatní – včetně státních příslušníků třetích zemí a osob bez státní příslušnosti – mohli vstoupit do EU na základě ustanovení o humanitární výjimce Schengenského hraničního kodexu (čl. 6 odst. 5).²

1.2. VSTUP DO EU

V průzkumu byli respondenti dotazováni na problémy, se kterými se případně setkali při vstupu do EU. Jednalo se o dlouhé čekání na hranicích, špatné zacházení ze strany pohraničnicků, zabavování věcí a další problémy.

Více než polovina respondentů ve věku 16 let a starších, kteří uprchli před konfliktem na Ukrajině (57 %), neměla žádné problémy. Nejčastějším problémem respondentů byly dlouhé čekací doby na hranicích (40 %).

Mezi ženami a muži nebyly zjištěny žádné výrazné rozdíly. V případě osob, které se označily za příslušníka menšiny z hlediska barvy pleti, etnického původu nebo náboženství, však bylo více těch, kteří uvedli, že se k nim pohraničníci nechovali dobře (11 %), než u respondentů, kteří se za příslušníka menšiny nepovažují (3 %).

Lidé prchající z Ukrajiny byli často odděleni od svých rodin nebo rodinných příslušníků.

Ukrajinským občanům mužského pohlaví ve věku 18–60 bylo zakázáno cestovat do zahraničí, pokud nesplňovali podmínky pro udělení výjimky. Výjimka se vztahuje například na osoby, které vychovávají tři a více dětí mladších 18 let, osoby, které samy vychovávají dítě nebo děti mladší 18 let, a osoby, které odešly do jiného státu za účelem trvalého pobytu.

V důsledku toho přibližně polovina dospělých respondentek, které byly vdané, žily v registrovaném partnerství nebo žily s partnerem ve společné domácnosti (54 %), uvedla, že jejich partneři zůstali na Ukrajině. U sezdaných osob, osob žijících v partnerství nebo společně žijících dospělých mužů je toto číslo přibližně čtyřikrát nižší (14 %). Ze všech dospělých respondentů mělo 5 % dítě mladší 18 let a 15 % mělo dítě starší 18 let, které zůstalo na Ukrajině..

„Stáli jsme na ukrajinské hranici 13 hodin v zimě s dětmi!! Stáli jsme tam celou noc! Ve frontě bylo mnoho lidí s malými dětmi, které hlasitě plakaly!!! Byli tam i starší lidé ... Neměli jsme se kam schovat před zimou ... Museli jsme rozdělat oheň, abychom se zahřáli. Stále nechápu, proč k tomu takto došlo!!! Moje děti a já často vzpomínáme na tu hrůzu v únoru!!! Jsem velmi vděčná našim polským bratrům, kteří nás upřímně přivítali hned na hranicích. Měli pochopení pro všechno, s čím jsme se setkali, a udělali vše, aby nám pomohli! Bylo pro nás připraveno teplé jídlo a pití, prostředky osobní hygieny a dokonce i krmivo pro psa. Všechny procedury spojené s překročením hranic do Polska byly maximálně zjednodušeny a vše proběhlo dostatečně rychle! Umístili nás do vyhřátých autobusů, kde jsme se mohli trochu ohřát před další cestou do dočasného uprchlického tábora. Kdekoliv jsme se objevili, jednali s námi s úctou, upřímně a byli ochotní!“

(Polsko, žena, 42 let)

Právní koutek

Schengenský hraniční kodex*

Ustanovení čl. 6 odst. 5 – Podmínky vstupu pro státní příslušníky třetích zemí

„c) státním příslušníkům třetích zemí, kteří nesplňují jednu nebo více podmínek stanovených v odstavci 1, může členský stát povolit vstup na své území z humanitárních důvodů, z důvodů národního zájmu anebo vzhledem ke svým mezinárodním závazkům. Pokud se na dotyčného příslušníka třetí země vztahuje záznam podle odst. 1 písm. d), uvědomí členský stát, který mu povolí vstup na své území, o tomto povolení ostatní členské státy.“

Článek 7 – Provádění hraničních kontrol

„1. Při plnění svých úkolů příslušníci pohraniční stráže plně respektují lidskou důstojnost, zejména s ohledem na zranitelné osoby.

[...]

2. Při provádění hraničních kontrol nesmí příslušníci pohraniční stráže nikoho diskriminovat na základě pohlaví, rasového nebo etnického původu, náboženského vyznání nebo světového názoru, zdravotního postižení, věku nebo sexuální orientace.“

* **Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/399 ze dne 9. března 2016, kterým se stanoví kodex Unie o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob, Úř. věst. 2016, L 77 (Schengenský hraniční kodex).**

„Chtěla bych moc poděkovat všem lidem, které jsme na cestě potkali, za jejich pomoc.“

(Slovensko, žena, 27 let)

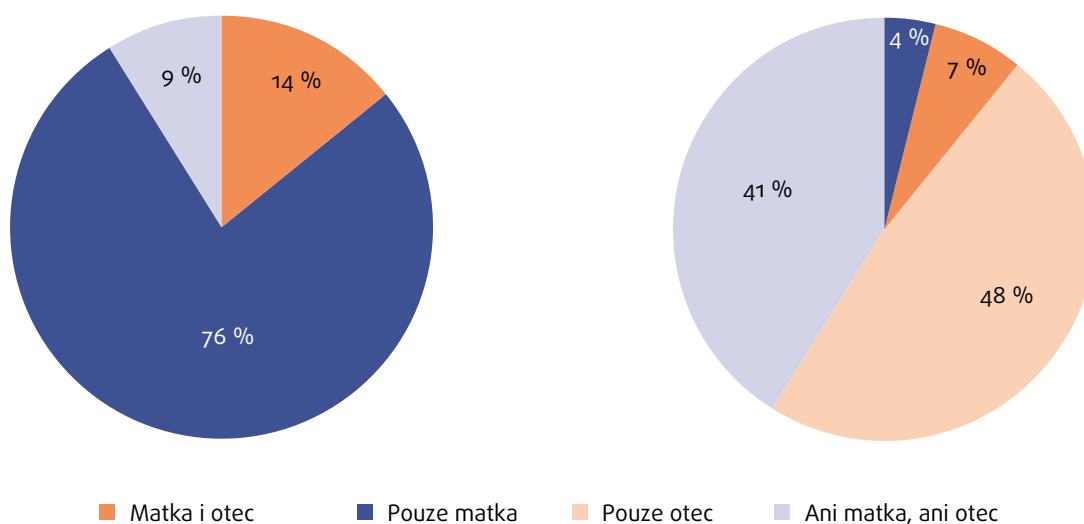
1.3. DĚTI PRCHAJÍCÍ Z UKRAJINY

Většina dětí, které odpověděly na dotazník, utekla z Ukrajiny pouze s matkou (76 %). Pouze každé sedmé dítě (14 %) uteklo s oběma rodiči. Téměř každé desáté dítě (9 %) uteklo s jinými osobami než se svými rodiči.

Průzkum se dotazoval rovněž na další rodinné příslušníky, kteří případně s dětmi a/nebo jejich rodiči uprchli. Téměř polovina dětí, které odpověděly na dotazník, utekla se sourozencem/sourozenci (49 %). Každé šesté dítě (16 %) doprovázeli prarodiče. Každé osmé dítě (12 %) doprovázeli jiní příbuzní.

Více než polovina dětských respondentů uvedla, že jejich otec je stále na Ukrajině (55 %). Podíl dětí, jejichž matky byly stále na Ukrajině, byl výrazně nižší (12 %).

GRAF 2: KDO UPRCHL S DĚTMI Z UKRAJINY (VLEVO)^{a,b,c} A KDO Z RODIČŮ ZŮSTAL NA UKRAJINĚ (VPRAVO)^{a,d}

Zdroj: Agentura Evropské unie pro základní práva (FRA), průzkum mezi Ukrajinci, 2022

▲
Poznámky:

- ^a Hodnoty se vztahují na všechny respondenty ve věku 12–17 let, EU-10 (n = 324); vážené výsledky.
- ^b Graf neuvádí kategorii odpovědí „Pouze otec“, protože prevalence je 0 %.
- ^c Otázka zněla: „S kým jste utekl/utekla z Ukrajiny?“ (FamFlee).
- ^d Otázka zněla: „Vyberte z níže uvedeného seznamu všechny rodinné příslušníky, kteří stále zůstávají na Ukrajině.“ (FamLeftUA).

1.4. INFORMACE O PRÁVECH A VÝHODÁCH

Vnitrostátní orgány jsou povinny poskytovat správné a dostupné informace o dočasné ochraně a výhodách, které z ní vyplývají. To vyplývá z práva na řádnou správu, které je obecnou zásadou práva EU.

Právní koutek

Směrnice o dočasné ochraně

Článek 9

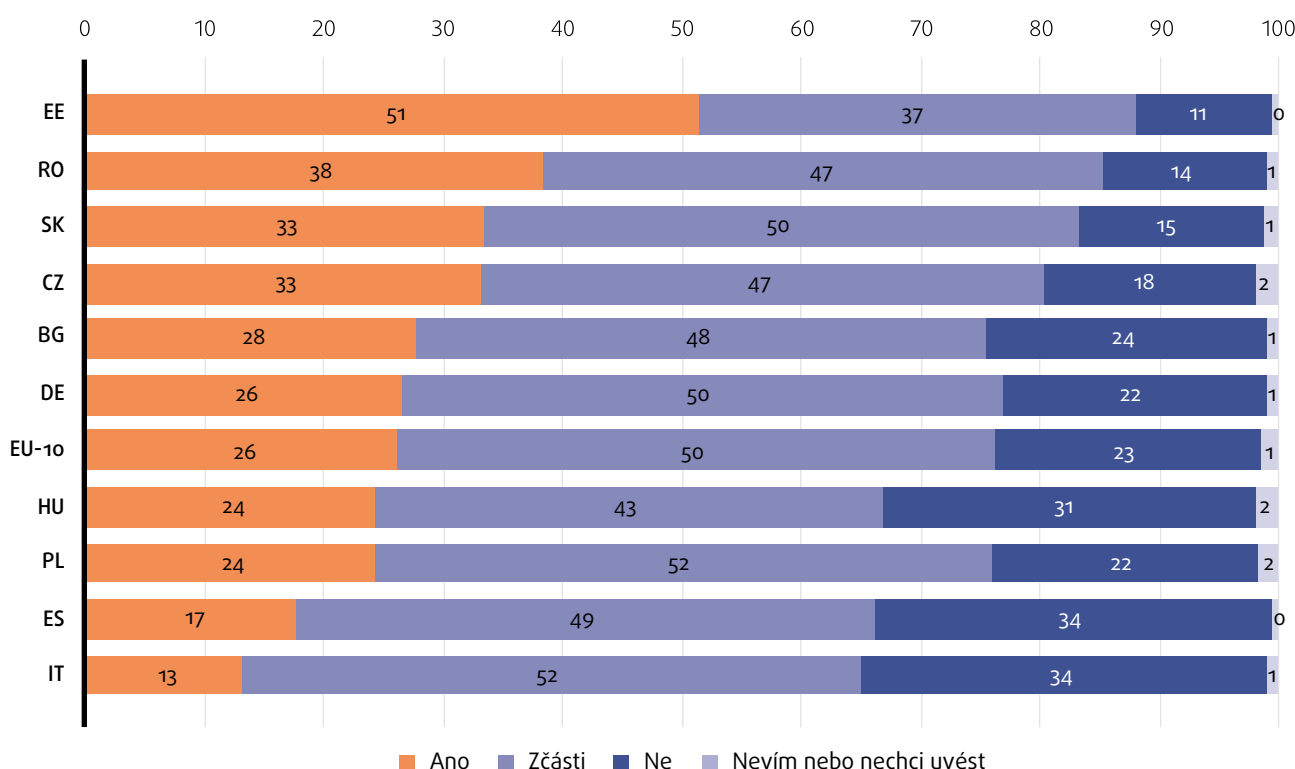
„Členské státy poskytnou osobám požívajícím dočasné ochrany doklad v jazyce, kterému mohou rozumět, v němž jsou zřetelně vyloženy předpisy vztahující se k dočasné ochraně a týkající se těchto osob.“

Všichni dospělí respondenti byli dotázáni na obdržené informace o právech a výhodách, na něž mají nárok, a to v jazyce, kterému rozumí.

V průměru přibližně každý čtvrtý respondent (26 %) uvedl, že obdržel dostatek informací v jazyce, kterému rozumí. Polovina respondentů (50 %) uvedla, že informace, které obdrželi, byly zčásti dostačující. Téměř každý čtvrtý respondent (23 %) však uvedl, že se mu nedostalo dostatečných informací (graf 3). Tento podíl byl vyšší u respondentů, kteří se označili za příslušníka menšiny z hlediska rasového nebo etnického původu (33 %) nebo za Žida (31 %).

„Největším problémem v cizí zemi je osamělost a zmatenost!!!! Všechny informace jsem se dozvěděla z chatů telegramových kanálů!!! Když jsem podávala žádost, nikdo mi nic neřekl ani mě nikam nepozval. Všechno jsem si hledala sama. Vše o setkání Ukrajinců, psychologické pomoci atd. prostřednictvím sociálních sítí od uprchlíků, jako jsem já.“
(Španělsko, žena, 43 let)

GRAF 3: DOSTATEČNÉ POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ O PRÁVECH A VÝHODÁCH V JAZYCE, KTERÉMU RESPONDENTI ROZUMÍ, PODLE JEDNOTLIVÝCH ZEMÍ (V %) ^{a,b}

Zdroj: Agentura Evropské unie pro základní práva (FRA), průzkum mezi Ukrajinci, 2022

▲ Poznámky:

^a Hodnoty se vztahují na všechny respondenty ve věku 18 let a starší (n = 14 361); vážené výsledky.

^b Otázka zněla: „Dostal/dostala jste dostatek informací o právech a výhodách, na které máte jako osoba prchající před válkou na Ukrajině nárok, v jazyce, kterému rozumíte?“ (SURPR3).

Všichni respondenti, děti i dospělí, byli dotázáni, jak dobře znají svá práva a služby, které jsou jim v hostitelské zemi k dispozici.

Nejmenší povědomí měli respondenti o službách psychologické podpory. Přibližně třetina z nich o těchto službách nevěděla vůbec (33 %). O dalších službách a právech, na které se průzkum ptal, nevědělo podstatně méně respondentů. Mezi tyto služby patřila například zdravotní péče, ubytování, vzdělávání v hostitelské zemi, zaměstnání a podpora při studiu jazyka hostitelské země (tabulka 1).

Více než polovina respondentů si myslí, že má určité nebo dostatečné znalosti o službách, které mohou nabídnout pomoc při studiu jazyka hostitelské země (61 %), ubytovacích službách (59 %), vzdělávacích službách v hostitelské zemi (58 %), službách v oblasti zprostředkování zaměstnání (56 %) nebo zdravotních službách (55 %). Více než polovina dětí (53 %) si myslí, že má nějaké informace nebo hodně informací o volnočasových aktivitách, sportu apod.

TABULKA 1: PODÍL RESPONDENTŮ, KTERÍ VŮBEC NEVĚDÍ O SVÝCH PRÁVECH A SLUŽBÁCH, KTERÉ JIM JSOU K DISPOZICI, PODLE JEDNOTLIVÝCH ZEMÍ A DRUHŮ SLUŽEB (V %) ^{a,b,c}

Právo/služby	EU-10	BG	CZ	DE	EE	ES	HU	IT	PL	RO	SK
Služby psychologické podpory	33	38	31	41	13	43	31	44	26	19	19
Zdravotní péče	12	16	9	10	8	8	20	11	14	11	15
Ubytování	12	9	13	8	8	17	21	23	13	2	5
Vzdělávání v hostitelské zemi	10	12	8	11	6	16	22	18	9	7	7
Zaměstnání	10	11	8	12	3	19	11	17	8	11	6
Podpora při studiu jazyka hostitelské země	8	15	9	5	6	10	26	14	7	12	9

Zdroj: Agentura Evropské unie pro základní práva (FRA), průzkum mezi Ukrajinci, 2022

Poznámky:

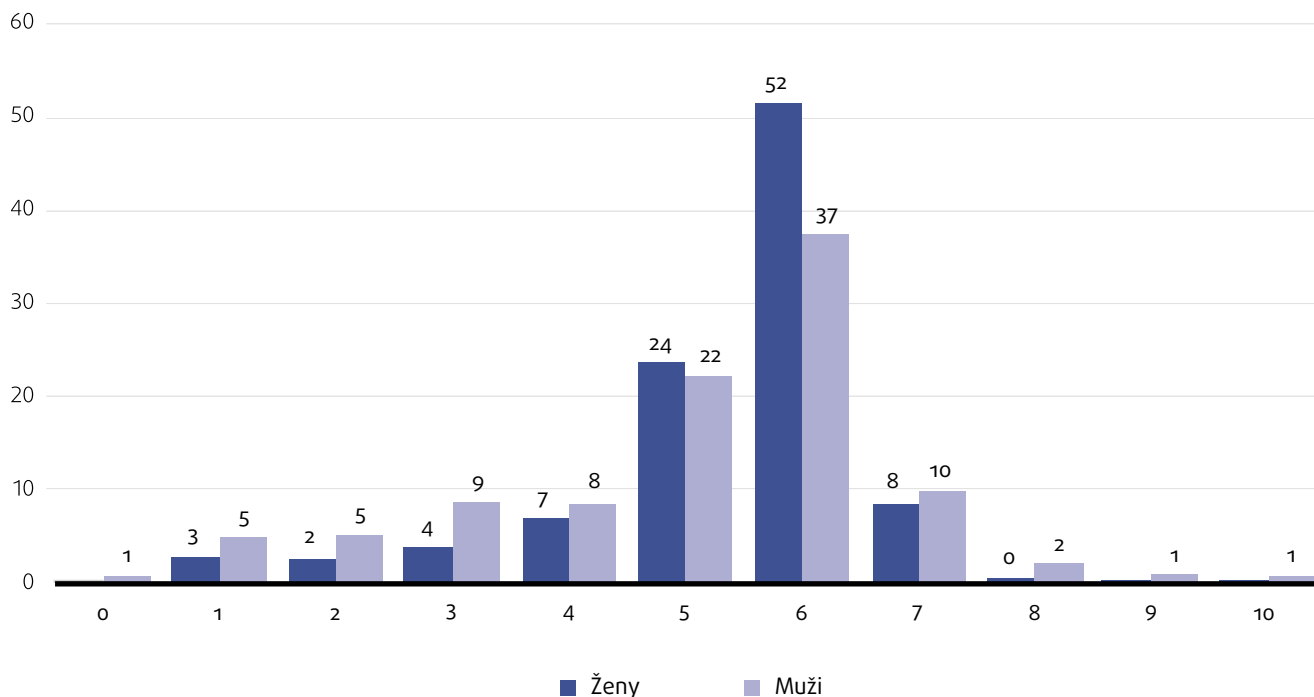
- ^a Hodnoty se vztahují na všechny respondenty ve věku 12 let a starší (od horního řádku dolů: n = 14 361; n = 14 685; n = 14 685; n = 14 685; n = 14 361; n = 14 685); vážené výsledky.
- ^b Otázka zněla: „Jak dobře znáte svá práva a služby, které máte k dispozici ve své současné zemi?“ (InfoRec). Otázka měla následující kategorie odpovědí: „Vůbec“, „Málo“, „Trochu“, „Velmi dobře“ a „Nevím“. Podíly uvedené v tabulce se týkají pouze kategorie odpovědí „Vůbec“.
- ^c Pouze respondentům mladším 18 let byly položeny podotázky „Vzdělávání v ukrajinštině ve vaší stávající zemi“ a „Volný čas, sport atd.“. Tato tabulka nezahrnuje tyto otázky z důvodu nedostatečné velikosti vzorku na úrovni jednotlivých zemí.

1.5. DÉLKA POBYTU V HOSTITELSKÉ ZEMI

V době průzkumu pobývala většina respondentů ve věku 16 let a starších v hostitelské zemi po dobu 5–6 měsíců. To naznačuje, že většina z nich opustila Ukrajinu v prvních dnech konfliktu (graf 4).

GRAF 4: DÉLKA POBYTU RESPONDENTŮ V JEJICH HOSTITELSKÉ ZEMI V MĚSÍCÍCH, PODLE POHLAVÍ (V %) ^{a,b,c}

Zdroj: Agentura Evropské unie pro základní práva (FRA), průzkum mezi Ukrajinci, 2022

▲
Poznámky:

- ^a Hodnoty se vztahují na všechny respondenty ve věku 16 let a starší, EU-10 (n = 14 467); vážené výsledky.
- ^b Otázka zněla: „Kolik měsíců od začátku války v únoru 2022 pobýváte ve své stávající zemi?“ (EntCountry).
- ^c Vzhledem k období sběru dat se některé měsíce pobytu datují do období před válkou.

Poznámky

- ¹ Evropská komise (2017), *European Commission welcomes the Council adoption of visa liberalisation for the citizens of Ukraine* (Evropská komise vítá přijetí liberalizace vízového režimu pro občany Ukrajiny Radou), prohlášení, STATEMENT/17/1270, 11. května 2017.
- ² Agentura Evropské unie pro základní práva (FRA) (2022), *The Russian war of aggression against Ukraine – The broad fundamental rights impact in the EU – Bulletin 2*. (Válečná agrese Ruska vůči Ukrajině – široký dopad na základní práva v EU – bulletin 2), Lucemburk, Úřad pro publikace, s. 14.

2

USAZENÍ V EU – POBYT A PRÁVNÍ POSTAVENÍ

- ★ Téměř všichni respondenti požádali o dočasnou ochranu. Přibližně třetina z nich požádala o azyl. Tyto údaje se v jednotlivých členských státech výrazně liší.
- ★ Přibližně každý třetí respondent by se chtěl na Ukrajinu v budoucnu vrátit. Obdobná část by ráda zůstala v hostitelské zemi. Téměř každý čtvrtý respondent se dosud nerozhodl.

„Moje rodina je Evropské unii vděčná za azyl. Setkali jsme se s milými lidmi v různých evropských zemích a obdrželi jsme dopisy plné podpory od našich evropských přátel. V Německu nám hodně pomáhají. A lidé k nám přistupovali dobře.“

(Německo, žena, 43 let)

Právní koutek

Směrnice o dočasné ochraně

Článek 17

„1. Osobám požívajícím dočasné ochrany musí být kdykoli umožněno podat žádost o azyl.“

Článek 19

„1. Členské státy mohou stanovit, že po dobu vyřizování žádosti nelze požívat dočasné ochrany a zároveň mít právní postavení žadatele o azyl.“

2.1. SOUVISLOSTI

Konflikt na Ukrajině donutil miliony lidí opustit své domovy a hledat bezpečí jinde. Ke dni 29. listopadu 2022 evidovala EU 4 776 606 žádostí o dočasnou ochranu.¹

Osoby požívající dočasné ochrany obdrží povolení k pobytu platné po dobu jednoho roku. Dočasnou ochranu lze prodloužit až na tři roky. V říjnu 2022 se EU rozhodla prodloužit dočasnou ochranu do března 2024.²

Osoby požívající dočasné ochrany mají rozsáhlou škálu práv a výhod. Patří mezi ně přístup k zaměstnání, ubytování nebo bydlení, sociálnímu zabezpečení a zdravotní péči. Děti mají přístup ke vzdělávání a rodiny mají právo na sloučení. Příjemci mají rovněž přístup k bankovním službám a mohou cestovat v rámci EU po dobu 90 dnů během období 180 dní.³

V průzkumu byli respondenti dotazováni, zda se ve své současné zemi zaregistrovali jako žadatelé o **dočasnou ochranu**. Další otázka se týkala toho, zda po svém příjezdu do současné země požádali o **azyl**. Respondenti byli rovněž dotázáni na své občanství: ukrajinské, ruské, občanství země EU, jiné občanství nebo žádné občanství.

Téměř všichni respondenti (91 %) ve věku 16 let a starší, kteří neměli občanství EU, v průzkumu uvedli, že požádali v hostitelské zemi o dočasnou ochranu (**graf 5**). U respondentů, kteří se označili za příslušníka menšiny z hlediska rasového nebo etnického původu, byla menší pravděpodobnost, že požádají o dočasnou ochranu, než u ostatních osob (76 % oproti 92 %).

2.2. DOČASNÁ OCHRANA A ŽÁDOSTI O AZYL

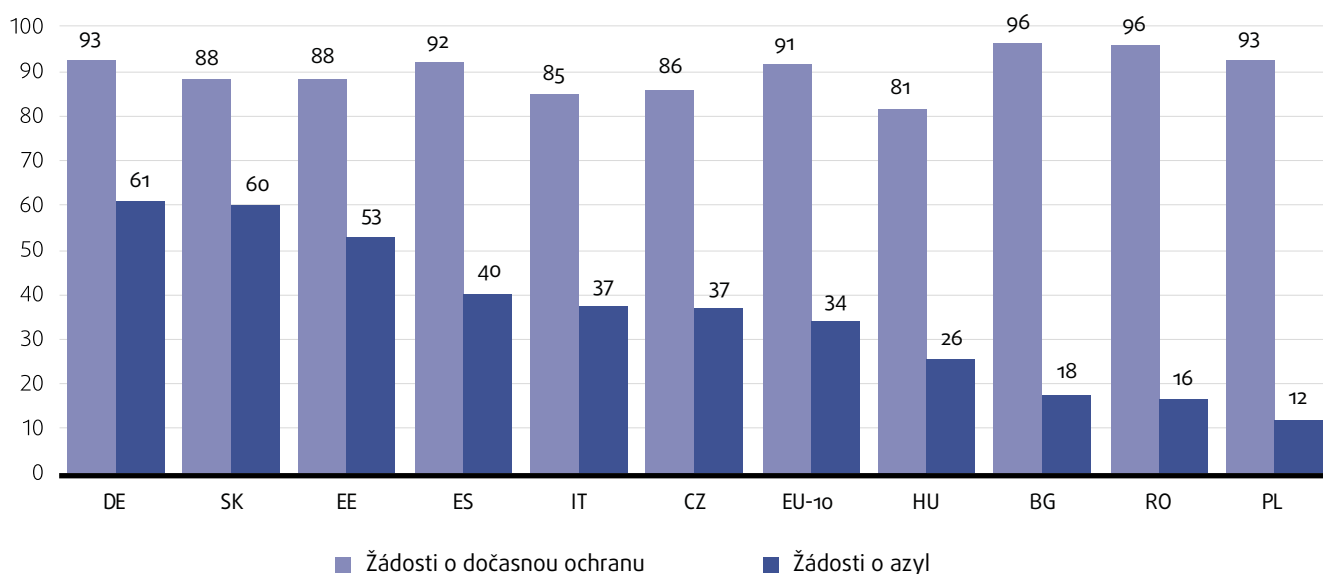
Osoby požívající dočasné ochrany musí mít možnost požádat o azyl, pokud si to přejí.

Postavení uprchlíka poskytuje velmi podobný rozsah práv jako dočasná ochrana. Hlavní rozdíl spočívá v tom, že ne všechna práva má osoba k dispozici od okamžiku podání žádosti o přiznání postavení uprchlíka. Žadatelé o azyl například nemají přístup k zaměstnání v době, kdy je o jejich žádosti rozhodováno. Dočasná ochrana a azyl se liší také dobou platnosti, možností volného pohybu v rámci EU, posuzováním individuálních okolností a správním řízením pro jejich získání.

Pokud azyl není udělen, mohou žadatelé využívat dočasnou ochranu po zbytek doby trvání dočasné ochrany (článek 19 směrnice o dočasné ochraně).

Přibližně třetina respondentů (34 %) požádala o azyl (graf 5). Podíl osob žádajících o azyl se v jednotlivých zemích, ve kterých průzkum proběhl, značně lišil. Pohyboval se od 12 % v Polsku po 61 % v Německu. Nebyly zjištěny žádné výrazné rozdíly, pokud jde o pohlaví, věk nebo postavení příslušníka menšiny.

GRAF 5: PODÍL RESPONDENTŮ, KTEŘÍ POŽÁDALI O DOČASNOU OCHRANU^{a,b} A AZYL^{c,d}, PODLE JEDNOTLIVÝCH ZEMÍ (V %)

Zdroj: Agentura Evropské unie pro základní práva (FRA), průzkum mezi Ukrajinci, 2022

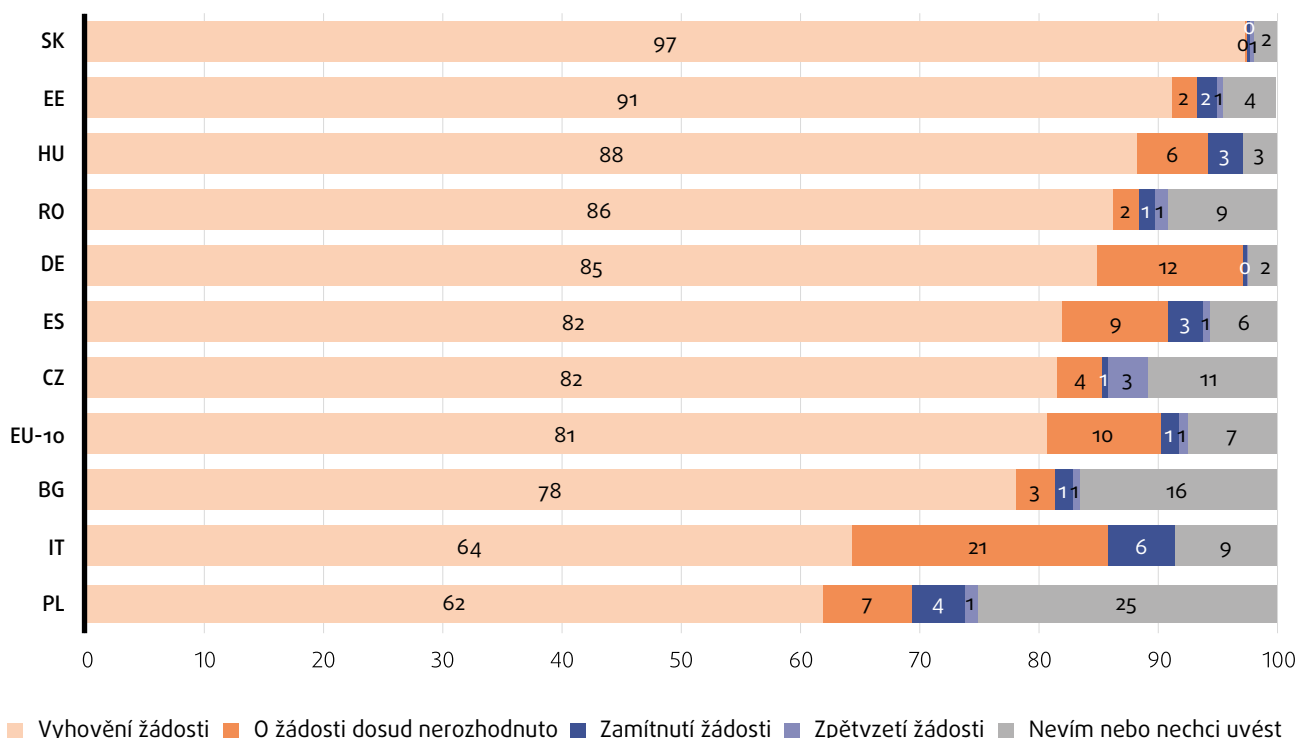
▲
Poznámky:

- Hodnoty týkající se dočasné ochrany se vztahují na všechny respondenty ve věku 16 let a starší, kteří nemají občanství země EU (n = 14 445); vážené výsledky.
- Otázka zněla: „Požádal/požádala jste ve své stávající zemi o „dočasnou ochranu“?“ (SURPR1). Respondenti v Polsku byli dotázáni: „Zaregistroval/zaregistrovala jste se ve své stávající zemi jako žadatel o „dočasnou ochranu“ v systému PESEL?“ Otázka byla změněna tak, aby odrážela zvláštní situaci v Polsku, pokud jde o registraci dočasné ochrany. PESEL je Všeobecný elektronický systém evidence obyvatel („Powszechny Elektroniczny System Ewidencji Ludności“).
- Hodnoty týkající se azylu se vztahují na všechny respondenty ve věku 18 let a starší (n = 14 361); vážené výsledky.
- Otázka zněla: „Podal/podala jste po příjezdu do vaší současné země žádost o azyl?“ (AsyApl).

Respondenti byli rovněž dotázáni na výsledek žádosti, kterou podali. Čtyřem z pěti dospělých respondentů (81 %) bylo vyhověno (graf 6). Jeden z deseti (10 %) respondentů stále čeká na rozhodnutí.

Pouze 1 % respondentů ve všech zemích, ve kterých proběhl průzkum, uvedlo, že jejich žádost o azyl byla zamítnuta. Nejvyšší míra zamítnutí žádostí byla zaznamenána v Itálii (6 %) a v Polsku (4 %). Nejvyšší podíl respondentů, kteří stále čekají na rozhodnutí, byl v Itálii (21 %) následované Německem (12 %).

GRAF 6: VÝSLEDKY ŽÁDOSTÍ RESPONDENTŮ O AZYL (V %)^{a,b}

Zdroj: Agentura Evropské unie pro základní práva (FRA), průzkum mezi Ukrajinci, 2022

Poznámky:

^a Hodnoty se vztahují na všechny respondenty ve věku 18 let a starší, kteří požádali o azyl (n = 4 666); vážené výsledky.

^b Otázka zněla: „Co se stalo s vaší žádostí o azyl?“ (AsyOut).

„Bez ohledu na to, jak dobře je v zemi, kde jsem, moje srdce a duše touží po návratu domů, a to natolik, že jsem připravena vrátit se navzdory válce a ostřelování. Nemyslela jsem si, že to bude emocionálně tak těžké, i když nám místní lidé hodně pomáhají a to mě těší na duši, ale myslím jen na domov a manžela.“

(Estonsko, žena, 34 let)

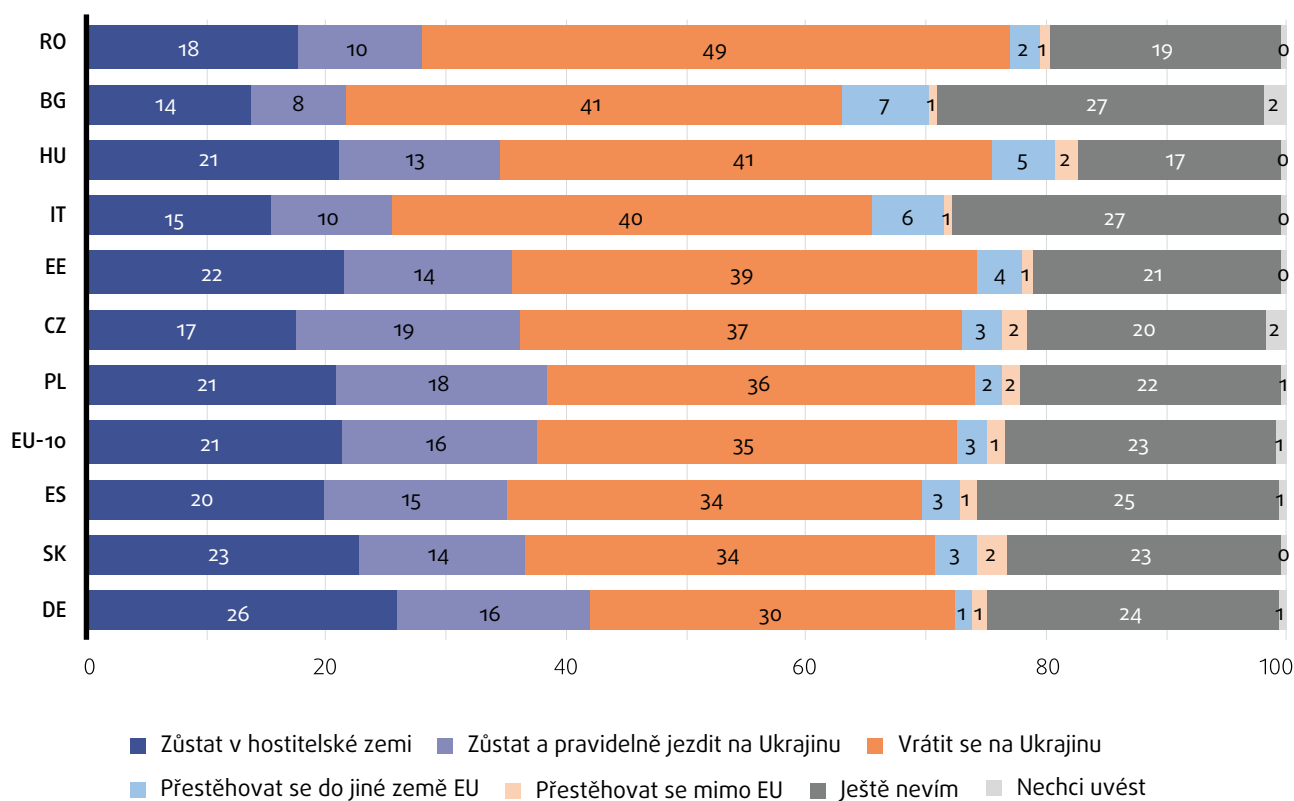
2.3. PLÁNY RESPONDENTŮ DO BUDOUCNA

V průzkumu byli respondenti ve věku 16 let a starší dotazováni také na plány do budoucna (graf 7). Podíl těch, kteří by se rádi vrátili na Ukrajinu (35 %), byl podobný jako podíl těch, kteří by rádi zůstali v hostitelské zemi (38 %). Téměř každý čtvrtý respondent (23 %) zatím neví, co bude dělat. Přibližně 4 % respondentů plánuje přestěhovat se jinam.

V hostitelské zemi plánuje zůstat výrazně více mužů (45 %) než žen (35 %).

Mezi respondenty, kteří pocházejí z etnických menšin, plánuje zůstat v hostitelské zemi více než polovina respondentů (52 %). Podíl respondentů nepocházejících z etnických menšin, kteří plánují zůstat v zemi, činí 37 %. Z osob, které se sami identifikují jako příslušníci komunity LGBT, jich 44 % plánuje v hostitelské zemi zůstat, zatímco z osob, kteří se k ní nehlásí, je to 37 %.

GRAF 7: DLOUHODOBÉ PLÁNY RESPONDENTŮ PRŮZKUMU, PODLE JEDNOTLIVÝCH ZEMÍ (V %) ^{a,b}

Zdroj: Agentura Evropské unie pro základní práva (FRA), průzkum mezi Ukrajinci, 2022

Poznámky:

^a Hodnoty se vztahují na všechny respondenty ve věku 16 let a starší (n= 14 504); vážené výsledky.

^b Otázka zněla: „Plánujete z dlouhodobého hlediska zůstat ve své stávající zemi?“ (FutPl).

Poznámky

- 1 Viz **operativní datový portál** vysokého komisaře OSN pro uprchlíky a stránka týkající se situace uprchlíků z Ukrajiny.
- 2 Viz webová stránka Rady Evropské unie o hlavních výsledcích **zasedání Rady pro spravedlnost a vnitřní věci, které se uskutečnilo ve dnech 13. a 14. října 2022.**
- 3 Agentura Evropské unie pro základní práva (FRA) (2022), ***The war in Ukraine – Fundamental rights implications within the EU: Bulletin 1*** (Válka na Ukrajině – dopady na základní práva v rámci EU: bulletin 1), Lucemburk, Úřad pro publikace.

3

UBYTOVÁNÍ

- ★ Téměř šest z deseti respondentů bydlelo v době průzkumu v soukromém bytě nebo domě. Více než polovina z nich si ubytování zcela nebo zčásti hradila.
- ★ Mezi nejčastější problémy s ubytováním patří nedostatek soukromí a sdílení kuchyně nebo koupelny s cizími lidmi.
- ★ Většina dospělých respondentů žije s nezaopatřenými dětmi. Často jsou v ubytovacích zařízeních bez klidné nebo oddělené místnosti, kde by se děti mohly učit.
- ★ Méně než pětina respondentů mladších 18 let žije v hostitelské zemi s oběma rodiči.

Právní koutek

Směrnice o dočasné ochraně

Článek 13

„1. členské státy zajistí osobám požívajícím dočasné ochrany možnost přiměřeného ubytování, nebo v případě potřeby zajistí poskytnutí prostředků k obstarání ubytování.“

„Prvních pět měsíců pobytu jsem bydlela v bytě hostitelské rodiny. V třípokojovém bytě nás bylo sedm. Bylo to neskutečně těžké. Mám malé dítě. Jsou mu 2 roky. Musela jsem s dítětem řešit naprosto všechny záležitosti v domácnosti. Ať už jde o fronty na migračním úřadě, vyplňování dokumentů, lékaře, nákupy, hledání bytu nebo nákup a přivezení nábytku. Nemohu navštěvovat jazykové kurzy, protože nemám nikoho, kdo by mi hlídal dítě.“

(Německo, žena, 35 let)

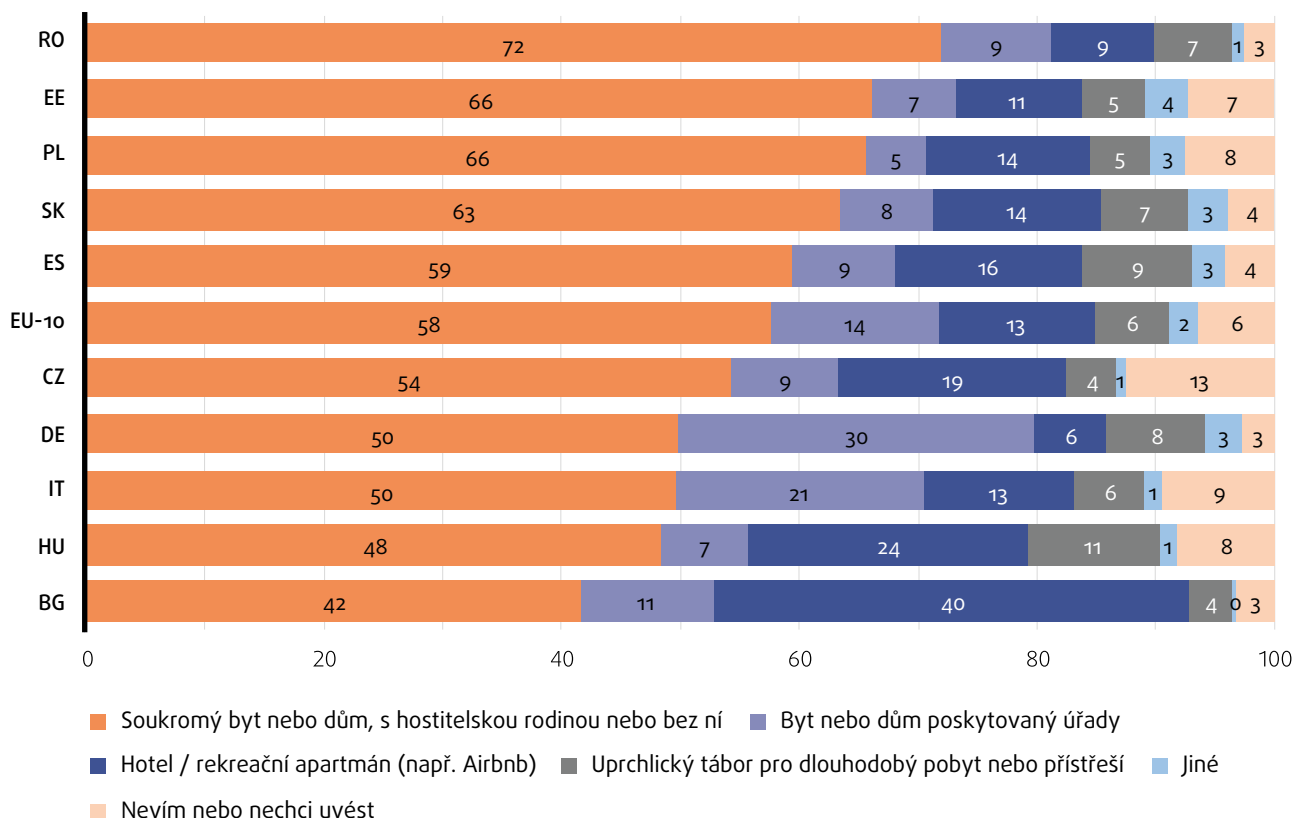
3.1. DRUH UBYTOVÁNÍ

Listina základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“) (čl. 34 odst. 3) chrání právo na sociální bydlení a pomoc v oblasti bydlení. Cílem tohoto ustanovení je zajistit důstojnou existenci všem, kteří nemají dostatek prostředků.

Sdělení Evropské komise z března 2022 zdůrazňuje, že členské státy musí do svých širších politik bydlení zahrnout více trvalých řešení. Konstatuje dostupnost evropských strukturálních a investičních fondů na podporu komunitního bydlení a služeb.¹

V průzkumu byli respondenti ve věku 16 let a starší dotazováni, v jakém typu ubytování v současnosti bydlí. V průměru více než polovina z nich (58 %) bydlela v soukromých bytech nebo domech (**graf 8**). Mnoho respondentů se ubytovalo v hotelech nebo rekreačních apartmánech; v Bulharsku (40 %), v Maďarsku (24 %) a v České republice (18 %). V Německu a Itálii bydlel podobný podíl respondentů v ubytování poskytnutém úřady; (v Německu 30 %, v Itálii 21 %). Respondenti s dětmi o něco častěji bydleli v soukromých bytech nebo domech než bezdětní (60 % oproti 54 %).

GRAF 8: TYP STÁVAJÍCÍHO UBYTOVÁNÍ PODLE JEDNOTLIVÝCH ZEMÍ (V %) ^{a,b}

Zdroj: Agentura Evropské unie pro základní práva (FRA), průzkum mezi Ukrajinci, 2022

Respondenti byli dotázáni, zda zcela nebo zčásti hradí nájemné a/nebo náklady na služby. Osobám, které dlouhodobě pobývají v uprchlických táborech nebo přístřešcích či v jiných nespécifikovaných ubytovacích zařízeních, tato otázka položena nebyla.

V průměru třetina respondentů (35 %) nájemné nehradila (graf 9). U respondentů starších 65 let se tento podíl zvýšil na 49 %. Čtyři z deseti respondentů (38 %) uvedli, že hradí veškeré náklady (nájemné a/nebo náklady spojené s ubytováním).

Mezi jednotlivými zeměmi existovaly výrazné rozdíly. Většina respondentů v Estonsku (65 %) a v Polsku (54 %) hradila ubytování v plné výši. Většina respondentů v Rumunsku (65 %), v Itálii (58 %) a na Slovensku (53 %) však ubytování nehradila.

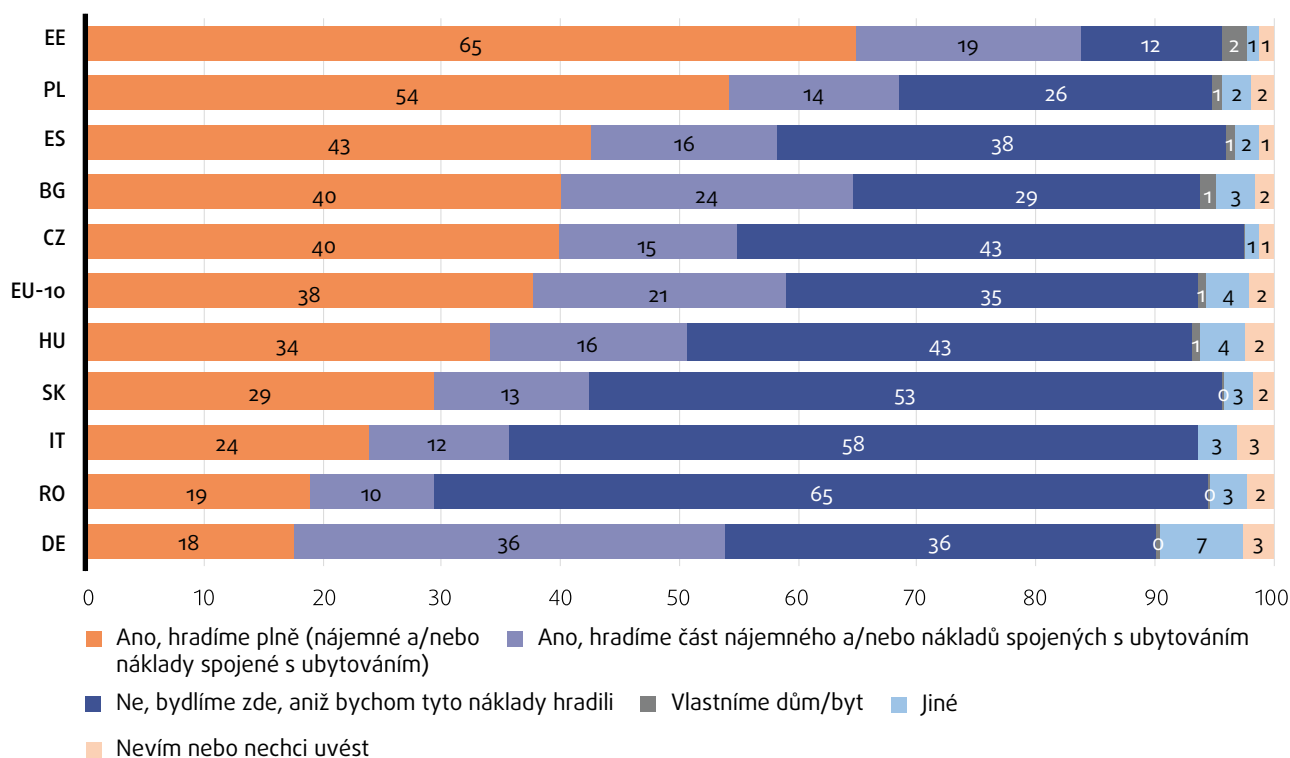
Téměř pětina dospělých respondentů (18 %), kteří byli dotázáni na hrazení ubytování, uvedla, že výměnou za bydlení vykonává domácí práce nebo pečuje o děti či starší osoby. Čtyři pětiny (79 %) výměnou za bydlení neprováděly domácí práce, ani neposkytovaly péči, a 3 % nevěděla nebo to nechtěla uvést.

Poznámky:

- ^a Hodnoty se vztahují na všechny respondenty ve věku 16 let a starší (n = 14 504); vážené výsledky.
- ^b Otázka zněla: „V jakém typu ubytování v současné době bydlíte?“ (AccTyp). Kategorie „Jiné“ = „Krátkodobé přístřeší/sportovní hala/přijímací středisko“ + „Neoficiální přístřeší (např. stan na nádraží apod.)“ + „Zvláštní domov pro děti bez doprovodu“.

„Je třeba něco udělat s pronajímateli, aby byli loajálnější k Ukrajincům, abychom mohli uzavřít smlouvu o nájmu bytu bez minimální doby a bez kauce, protože pokud člověk nemůže najít bydlení bez kauce, je to s nájmem velmi těžké. Minimální doba je totiž půl roku nebo rok plus kauce, ale lidé z Ukrajiny nemohou ve válečném stavu plánovat, nevědí, kdy se vrátí domů.“
(Rumunsko, žena, 32 let)

GRAF 9: HRAZENÍ UBYTOVÁNÍ ZE STRANY RESPONDENTŮ V MÍSTĚ, KDE V SOUČASNÉ DOBĚ POBYVAJÍ, PODLE JEDNOTLIVÝCH ZEMÍ (V %)^{a,b}

Zdroj: Agentura Evropské unie pro základní práva (FRA), průzkum mezi Ukrajinci, 2022

▲
Poznámky:

^a Hodnoty se vztahují na všechny respondenty ve věku 16 let a starší, kteří v současné době bydlí v „soukromém bytě nebo domě“, „bytě nebo domě poskytovaném úřady“ nebo „hotelu nebo rekreačním apartmánu“ (n = 12 432); vážené výsledky.

^b Otázka zněla: „Hradíte své bydlení?“ (HLS02).

3.2. NEDOSTATEK SOUKROMÍ

Většina respondentů ve všech zemích, ve kterých se průzkum uskutečnil, uvádí jako problém v souvislosti s ubytováním nedostatek soukromí (36 %) a sdílení kuchyně (28 %) nebo koupelny (24 %) s cizími lidmi (tabulka 2). Pouze 5 % respondentů uvedlo, že se ve svém bydlišti necítí bezpečně, a 3 % se necítí bezpečně ve svém okolí.

TABULKA 2: PROBLÉMY RESPONDENTŮ S JEJICH STÁVAJÍCÍM UBYTOVÁNÍM PODLE JEDNOTLIVÝCH ZEMÍ (V %)^{a,b}

Problém	EU-10	BG	CZ	DE	EE	ES	HU	IT	PL	RO	SK
Nedostatek soukromí	36	36	38	34	33	39	24	39	38	26	31
Nutnost sdílet kuchyň s cizími osobami	28	17	33	26	18	27	24	32	29	12	27
Nutnost sdílet koupelnu/toaletu s cizími lidmi	24	12	27	22	17	23	22	22	26	9	19
Neexistence klidné/oddělené místnosti pro děti ke studiu	23	27	25	20	11	23	15	18	25	20	19
Přílišný hluk	22	24	23	20	13	29	15	28	23	18	17
Nevycházení s lidmi, s nimiž je sdíleno ubytování	11	4	10	16	9	14	3	12	9	6	11
Velká zima, zatékání střeou, plíseň nebo vlhko	7	12	7	7	5	7	7	13	7	4	3
Necítím se bezpečně v mém ubytování	5	4	5	6	3	5	3	8	4	3	4
Necítím se bezpečně v okolí mého ubytování	3	4	4	4	4	5	3	2	3	3	3

Zdroj: Agentura Evropské unie pro základní práva (FRA), průzkum mezi Ukrajinci, 2022

▲
Poznámky:

^a Hodnoty se vztahují na všechny respondenty ve věku 16 let a starší (n = 14 685); vážené výsledky.

^b Otázka zněla: „Potýkáte se v místě, kde nyní žijete, s některým z níže uvedených problémů?“ (AccProb). Respondenti mohli vybrat více odpovědí, takže celkové součty mohou být vyšší než 100 %.

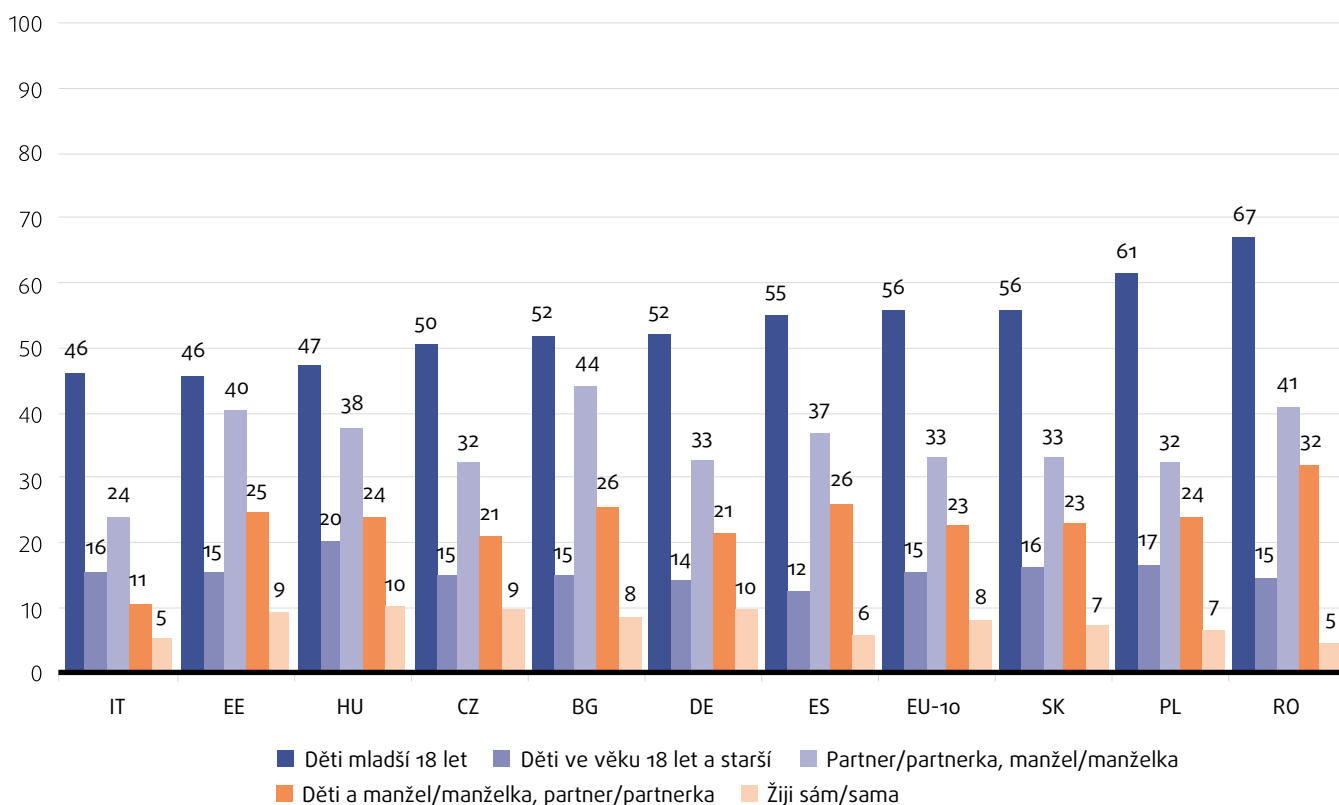
Téměř třetina respondentů starších 65 let uvedla jako problém nedostatek soukromí (29 %) a nutnost sdílet kuchyň (28 %) nebo koupelnu/toaletu (26 %) s cizími lidmi. To, že nevyhází s lidmi, kteří s nimi ubytování sdílejí, bylo problémem pro 26 % respondentů, kteří se označili za příslušníka menšiny z hlediska rasového nebo etnického původu. Byl to problém pro 20 % respondentů z LGBT komunity. Respondenti z LGBT komunity také častěji než ostatní respondenti považovali za problém nedostatek soukromí (47 %) a přílišný hluk (33 %).

Respondenti byli dotázáni na to, s kým sdílí ubytování. Mohli vybrat několik odpovědí, pokud nežili sami.

Dvě třetiny dospělých respondentů (66 %) žily se svými dětmi nebo dětmi svého partnera (bez ohledu na věk) a 56 % s dětmi mladšími 18 let (graf 10). Třetina dospělých respondentů (33 %) žila se svým partnerem/partnerkou, manželem/manželkou. Necelá čtvrtina dospělých respondentů (23 %) žila s dětmi a jejich partnerem/partnerkou, manželem/manželkou. Malá část respondentů žila sama (8 %).

„V Německu jsou velké problémy s bydlím. Soužití s cizími lidmi, kteří mají špatné návyky. Nemožnost najít bydlení. V uprchlických zařízeních je všude spousta lidí, kteří pijí, kouří a poslouchají hlasitou hudbu. Není zde žádná kontrola, žádné kamery ani policisté ve službě.“
(Německo, muž, 23 let)

GRAF 10: LIDÉ ŽIJÍCÍ S RESPONDENTY VE VĚKU 18 LET A STARŠÍMI V JEJICH STÁVAJÍCÍM UBYTOVÁNÍ, PODLE JEDNOTLIVÝCH ZEMÍ (V %) ^{a,b}

Zdroj: Agentura Evropské unie pro základní práva (FRA), průzkum mezi Ukrajinci, 2022

Poznámky:

- ^a Hodnoty se vztahují na všechny respondenty ve věku 18 let a starší (n = 14 361); vážené výsledky.
- ^b Otázka zněla: „Kdo s vámi žije ve stejném ubytovacím zařízení v zemi, ve které pobýváte?“ (FamCC). Mohlo být vybráno více odpovědí, takže součty mohou být vyšší než 100 %. „Děti mladší 18 let“ = „Děti mladší 18 let ve vaší péči“; „Děti ve věku 18 let a starší“ = „Děti ve věku 18 let a starší (vaše nebo vašeho partnera/partnerky)“.

3.3. DĚTI A UBYTOVÁNÍ

Převážná většina dětí ve věku 12–17 let uvedla, že žije s matkou (88 %); 52 % žije se sourozenci, 21 % s otcem, 19 % s matkou i otcem, 15 % s prarodiči a 12 % s jinými příbuznými. Kromě toho 6 % dětí žilo u osob, které jim nabídly bydlení, 4 % dětí u zákonných zástupců nebo opatrovníků a 3 % dětí u jiných osob. Žádné dítě neuvedlo, že žije samo.

Děti nejčastěji hovořily v souvislosti s problémy s ubytováním o nedostatku soukromí a nedostatku klidné nebo oddělené místnosti ke studiu. Nedostatek soukromí vadil 48 % dětí ve věku 16 až 17 let a 42 % dětí ve věku 12 až 15 let. Nedostatek místnosti ke studiu byl problémem pro 45 % šestnáctiletých až sedmnáctiletých a pro 40 % dvanáctiletých až patnáctiletých.

V průzkumu byli všichni respondenti dotazováni, jak jsou spokojeni se svým stávajícím bydlením. Respondenti odpovídali na stupnici od 0 do 10, kde 0 znamená „velmi nespokojen“ a 10 „velmi spokojen“. Přibližně čtyři z deseti respondentů (43 %) udělili hodnocení 8 nebo vyšší, což znamená, že jsou spokojeni. Naopak 6 % respondentů udělilo hodnocení 2 nebo nižší, což znamená, že jsou nespokojeni.

Poznámka

- ¹ Evropská komise (2022), *Přijímání lidí prchajících před válkou na Ukrajině – Příprava Evropy na naplnění potřeb*, COM(2022) 131 final, Brusel, 23. března 2022.

4

VZDĚLÁVÁNÍ

- ★ Méně než polovina respondentů, kteří se vzdělávali krátce před odjezdem z Ukrajiny, pokračovala ve vzdělávání v hostitelské zemi.
- ★ Téměř dvě třetiny dětí se vzdělávají on-line ve školách, včetně vysokých škol, na Ukrajině nebo se samy učí s využitím materiálů/podpory z Ukrajiny.
- ★ Jazykové problémy jsou hlavním důvodem pro neúčast na vzdělávacím systému hostitelské země.
- ★ Téměř čtyři z deseti respondentů, kteří se potřebují naučit jazyk hostitelské země, aby mohli pokračovat ve vzdělávání, nenavštěvovali od svého příjezdu žádný jazykový kurz.

„Velké problémy se vzděláváním: Je nemožné najít místo ve školce (je to začarovaný kruh, pokud matka přijela sama s dítětem, nemůže jít do práce, ale musí zůstat s dítětem doma), těžké je to s volnými místy ve školách.“

(Slovensko, žena, 36 let)

Právní koutek

Směrnice o dočasné ochraně

Článek 14

„1. členské státy umožní osobám mladším 18 let požívajícím dočasné ochrany přístup do vzdělávacího systému za stejných podmínek jako státním příslušníkům hostitelského členského státu. Členské státy mohou stanovit omezení tohoto přístupu pouze na veřejný vzdělávací systém.“

2. členské státy mohou umožnit zletilým osobám požívajícím dočasné ochrany přístup do všeobecného vzdělávacího systému.“

4.1. PŘÍSTUP KE VZDĚLÁVÁNÍ

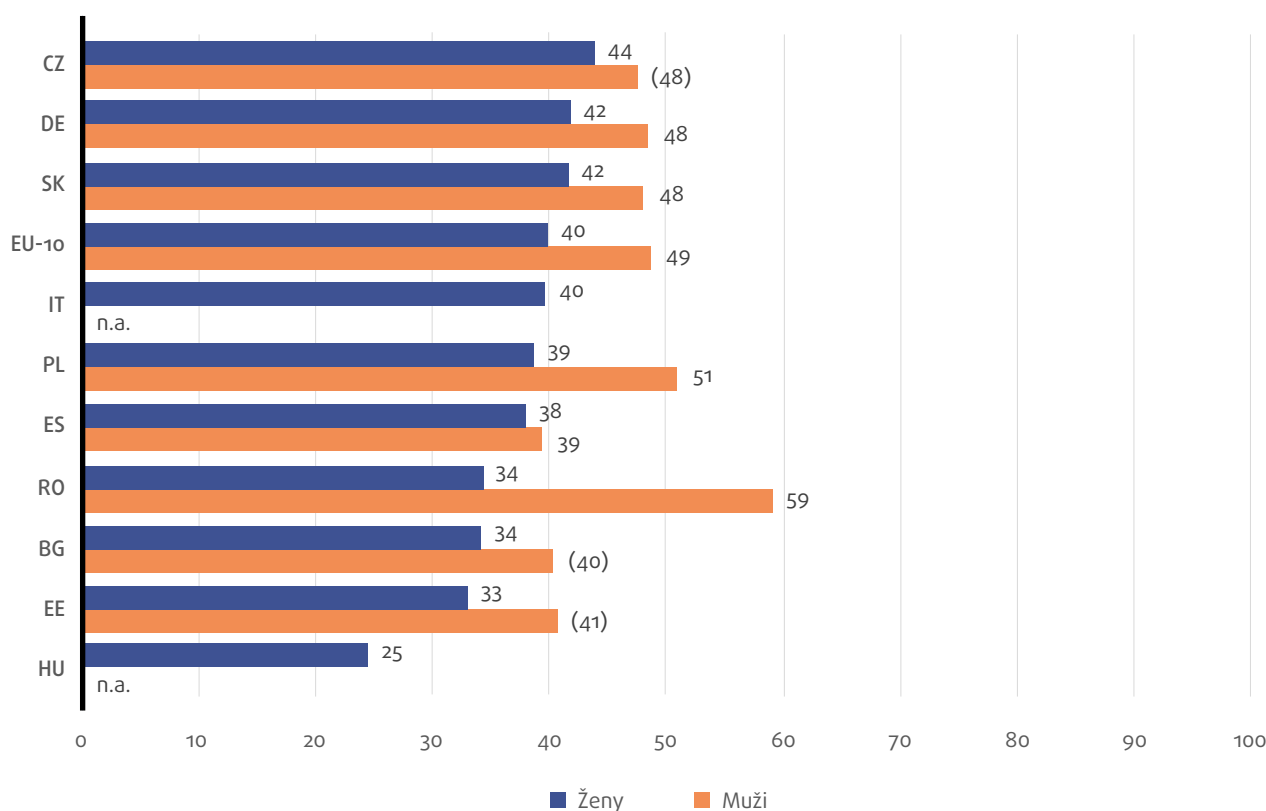
Článek 14 Listiny zaručuje právo na vzdělání. V březnu 2022 Evropská komise zdůraznila, že je třeba řešit jazykové bariéry a psychická traumata, poskytnout rodičům informace o podpoře vzdělávání, zajistit přístup k mimoškolním činnostem, psychologické péči a jazykovým kurzům a přijmout ukrajinsky mluvící učitele, kteří podpoří začlenění dětí do systému vzdělávání.¹ Komise rovněž zdůraznila, že přístup dětí ke vzdělávání musí být zajištěn co nejdříve.²

V dubnu 2022 navrhla Evropská komise kroky k usnadnění uznávání kvalifikací získaných v zahraničí.³ V červnu 2022 shromáždila zkušenosti a poznatky o zapojování vysídlených dětí z Ukrajiny do vzdělávání.⁴

Respondenti byli dotazováni, zda se těsně před odchodem z Ukrajiny vzdělávali a zda se vzdělávají nyní. Může jít o on-line výuku (poskytovanou institucí na Ukrajině) nebo prezenční výuku v hostitelské zemi.

V průměru téměř čtvrtina všech respondentů (23 %), dětí i dospělých, se v současné době vzdělává (on-line ve škole na Ukrajině nebo prezenčně ve škole v hostitelském členském státě). Celkem 43 % osob, které se vzdělávaly krátce před odchodem z Ukrajiny, pokračovalo ve vzdělávání (graf 11). Míra účasti se ve všech zemích, v nichž proběhl průzkum, lišila u žen (průměrně 40 %) a mužů (průměrně 49 %). Většina dětí ve věku 12–15 let (93 %) a 16–17 let (73 %), které se vzdělávaly krátce před odchodem z Ukrajiny, navštěvovala školu.

GRAF 11: RESPONDENTI, KTEŘÍ SE VZDĚLÁVÁJÍ V HOSTITELSKÉ ZEMI, PODLE JEDNOTLIVÝCH ZEMÍ A POHLAVÍ (V %) ^{a,b,c}

Zdroj: Agentura Evropské unie pro základní práva (FRA), průzkum mezi Ukrajinci, 2022

Respondenti, kteří se krátce před odjezdem z Ukrajiny vzdělávali, ale v hostitelské zemi se již nevzdělávají, byli dotázáni na důvody (**tabulka 3**).

Největší podíl respondentů uvedl, že je to z důvodu ukončeného vzdělání (74 %). Dalším nejčastějším důvodem byla neschopnost mluvit jazykem hostitelské země (19 %) s výjimkou Itálie. Menší část respondentů uvedla, že se musí starat o své děti nebo starší příbuzné (12 %). V průměru 9 % si nemohlo dovolit pokračovat ve vzdělávání. Tento problém se vyskytl zejména v Itálii (12 %).

▲ Poznámky:

- ^a Hodnoty se vztahují na všechny respondenty ve věku 12 let a starší, kteří se těsně před odchodem z Ukrajiny vzdělávali (n = 5 248); vážené výsledky.
- ^b Otázka zněla: „Vzděláváte se nyní? Může to být on-line nebo osobně ve vaší zemi. Pokud máte v současné době letní prázdniny, ale obecně se vzděláváte, vyberte možnost „ano“. Vzděláváním rozumíme návštěvu školy včetně vysoké školy, jiné vzdělávací instituce nebo absolvování odborné přípravy za účelem získání práce (učňovské nebo odborné vzdělávání).“ (EduCC).
- ^c Graf neuvádí hodnoty vypočtené z méně než 20 pozorování ve skupině celkem (jsou označeny jako nepoužitelné). Hodnoty vypočtené z celkem 20–50 pozorování ve skupině jsou uvedeny v závorkách.

TABULKA 3: DŮVODY, PRO NĚŽ SE RESPONDENTI NEVZDĚLÁVÁJÍ, PODLE JEDNOTLIVÝCH ZEMÍ (V %) ^{a,b}

Důvod	EU-10	BG	CZ	DE	EE	ES	HU	IT	PL	RO	SK
Vzdělání mám ukončené	74	79	73	74	73	68	84	69	75	79	84
Nemluvím příslušným jazykem	19	15	19	27	13	23	20	10	16	13	12
Musím se starat o své děti / starší příbuzné	12	14	8	9	6	10	10	9	15	12	12
Nemůžu si vzdělání dovolit	9	5	12	7	4	9	15	12	9	6	6
Nemám dostatek času	8	8	10	5	4	6	12	6	11	5	10
Nemám laptop ani tablet, abych se mohl/mohla účastnit on-line vzdělávání	8	7	4	8	4	4	7	2	10	5	5
Ještě nemám stálé ubytování	7	8	10	8	3	9	9	2	7	1	1
Jiné	6	4	10	5	9	7	3	12	4	6	5
Má ukrajinská osvědčení nebyla uznána	3	4	2	3	2	3	3	9	2	1	3
Kurz/aktivity ještě nezačaly	3	0	6	4	7	2	0	0	1	3	4
Učňovská příprava, stáž nebo jiné odborné vzdělávání za účelem práce nebyly možné	2	1	4	3	2	1	3	1	2	1	2
Nebyl/nebyla jsem do školy / vzdělávací instituce přijat/přijata	1	0	0	3	0	1	0	0	1	0	5

Zdroj: Agentura Evropské unie pro základní práva (FRA), průzkum mezi Ukrajinci, 2022

▲
Poznámky:

^a Hodnoty se vztahují na všechny respondenty ve věku 12 let a starší, kteří se těsně před odchodem z Ukrajiny vzdělávali a v hostitelské zemi se nevzdělávají (n = 3 604); vážené výsledky.

^b Otázka zněla: „Zmínil/zmínila jste se, že jste na Ukrajině vzdělával/vzdělávala, ale nyní už ne. Proč? Zvolte všechny relevantní možnosti. (ReasNoEdu).“

4.2. VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ

Míra školní docházky malých dětí (12–15 let) činí 92 %. Celkem 73 % dětí ve věku 16–17 let, které se vzdělávaly na Ukrajině, se vzdělávalo v hostitelské zemi (buď on-line ve škole na Ukrajině, nebo osobně ve škole v hostitelském členském státě EU).

Na otázku, proč nechodí do školy, 40 % respondentů ve věku 12–15 let uvedlo, že nemají notebook nebo tablet, aby mohli sledovat on-line vzdělávání (13 % respondentů ve věku 16–17 let). Více než čtvrtina respondentů ve věku 12–15 let (27 %) uvedla jako důvod, že ještě nemají stálé bydlení (11 % respondentů ve věku 16–17 let). Přibližně 19 % žáků nebylo přijato do školy (6 % ve věku 16–17 let) a 19 % si nemohlo dovolit školu navštěvovat (11 % ve věku 16–17 let).

Děti, které navštěvovaly školu, byly rovněž dotazovány na způsob, jakým se vzdělávají (ve škole v hostitelské zemi, on-line s ukrajinskou školou nebo samostatně, nebo se vzdělávají v zaměstnání). Celkem 71 % z nich v hostitelské zemi navštěvovalo školu, včetně vysoké (76 % malých dětí (12–15 let) a 64 % dětí ve věku 16–17 let). Téměř dvě třetiny dětí (59 %) se účastnily on-line vzdělávání v ukrajinské škole nebo se učily samy s využitím materiálů/podpory z Ukrajiny. On-line se učilo méně malých dětí (12–15 let) než dětí ve věku 16–17 let (55 % oproti 64 %).

Děti, které navštěvovaly školu v hostitelské zemi, byly dotázány, zda škola vyučovala nějaké předměty nebo poskytovala studijní materiály v hlavním jazyce, kterým mluví doma.

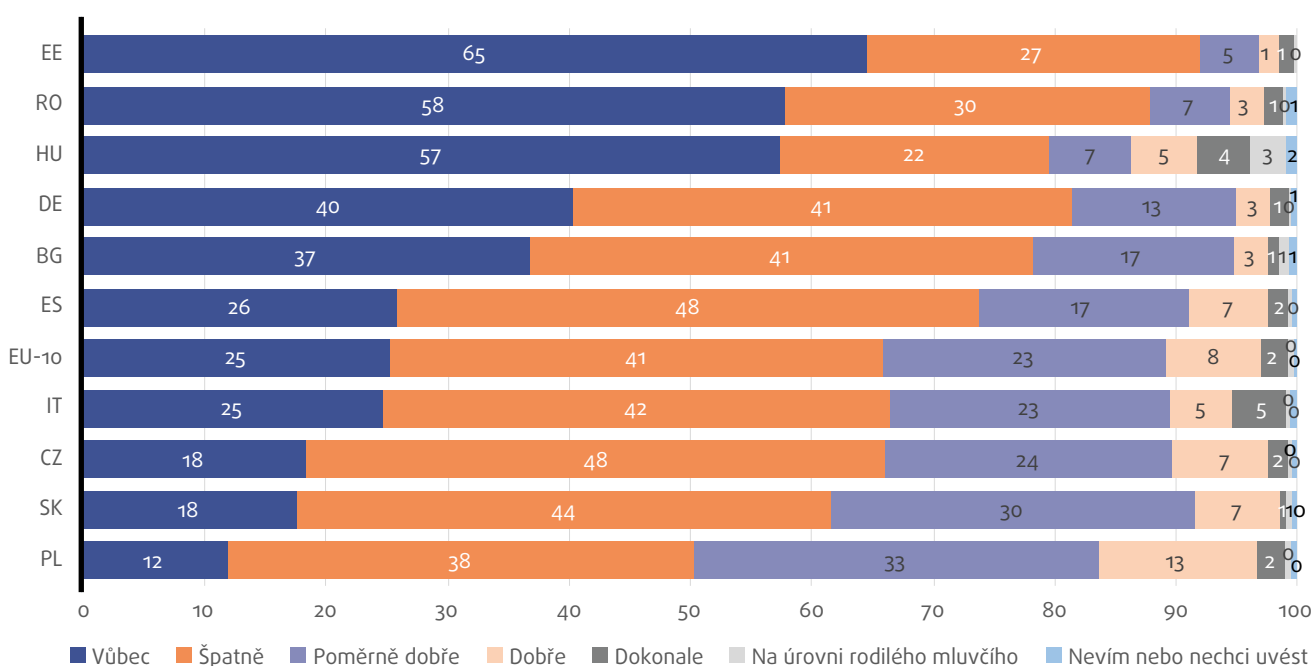
Většina dětí, které chodí do školy v hostitelské zemi (71 %), se ve škole neučila žádný předmět v jazyce, kterým doma převážně mluví. Alespoň některé předměty se v hlavním jazyce, kterým se doma mluví, učilo 24 % dětí. Polovina těchto dětí (55 %) neměla k dispozici žádné učební materiály, které by v současné době používaly v jazyce, jímž doma převážně hovoří. Avšak 22 % dětí mělo alespoň některé materiály a 19 % mělo hodně materiálů nebo všechny materiály v hlavním jazyce, jímž se doma mluví.

4.3. POROZUMĚNÍ JAZYKU HOSTITELSKÉ ZEMĚ A SCHOPNOST JÍM HOVOŘIT

Respondenti (ve věku 12 let a starší) byli dotázáni, jak dobře ovládají jazyk hostitelské země. Ve všech zemích ovládalo jazyk dobře, dokonale nebo na úrovni mateřského jazyka pouze 10 % respondentů.

Čtvrtina respondentů (25 %) tento jazyk neovládá vůbec (graf 12). Tento podíl dosáhl 65 % v Estonsku, 58 % v Rumunsku a 57 % v Maďarsku. V Polsku to bylo pouze 12 % a v České republice a na Slovensku 18 %. Tento podíl se zvyšoval s věkem a u respondentů starších 65 let dosáhl 40 %. U malých dětí (12–15 let) to však bylo pouze 13 % a u dětí ve věku 16–17 let 6 %.

GRAF 12: RESPONDENTI, KTEŘÍ MLUVÍ JAZYKEM HOSTITELSKÉ ZEMĚ, PODLE JEDNOTLIVÝCH ZEMÍ (V %) ^{a,b}

Zdroj: Agentura Evropské unie pro základní práva (FRA), průzkum mezi Ukrajinci, 2022

▲
Poznámky:

^a Hodnoty se vztahují na všechny respondenty ve věku 12 let a starší (n = 14 665); vážené výsledky.

^b Otázka zněla: „Jak dobře ovládáte jazyk země, ve které právě pobýváte?“ (LanCC).

Respondenti, kteří neovládají dostatečně dobře jazyk hostitelské země, byli dotázáni, zda od svého příjezdu navštěvovali nějaké kurzy jazyka hostitelské země.

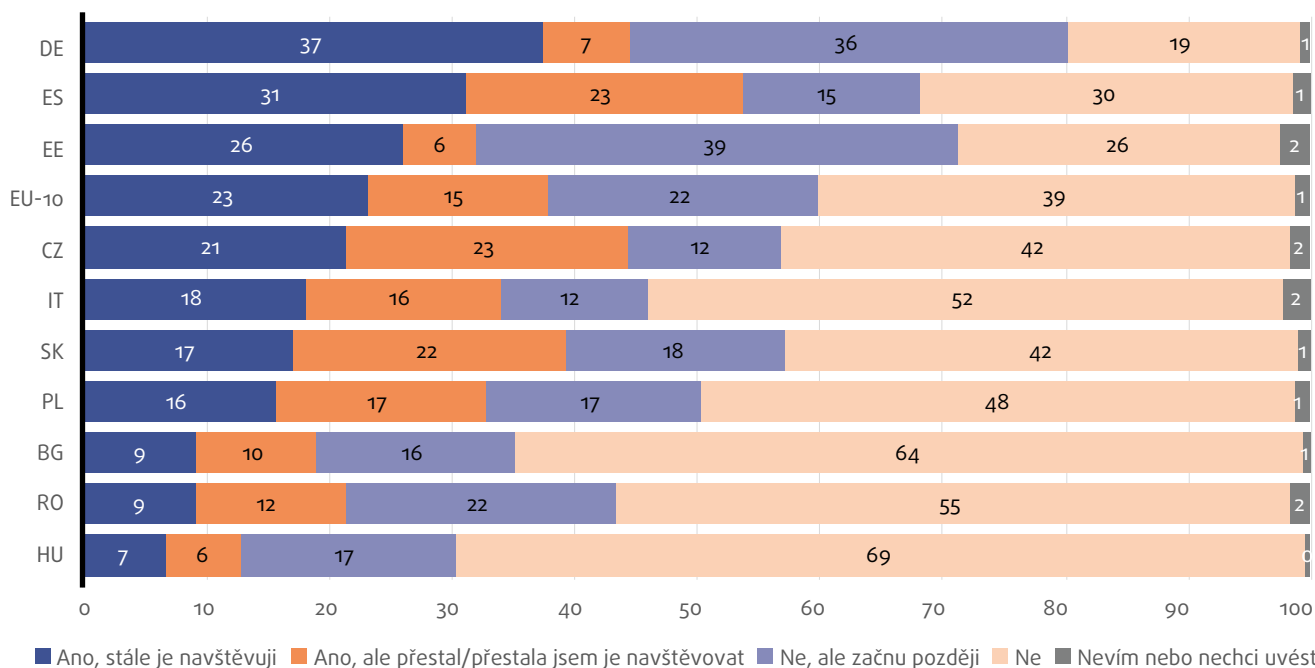
Téměř čtvrtina respondentů (23 %) uvedla, že v době průzkumu nějaký kurz navštěvovala (graf 13). Tato míra byla vyšší v Německu (37 %) a ve Španělsku (31 %). Větší podíl respondentů nenavštěvoval a neplánuje navštěvovat jazykový kurz (39 %). Tento podíl se v jednotlivých zemích, v nichž proběhl průzkum, lišil a pohyboval se od 69 % v Maďarsku a 64 % v Bulharsku po 19 % v Německu.

Dvě třetiny (61 %) respondentů starších 65 let se od svého příjezdu nezúčastnily žádného jazykového kurzu.

4.4. JAZYKOVÉ DOVEDNOSTI DĚTÍ

Více než polovina (57 %) dětí, jejichž mateřským jazykem není jazyk hostitelské země, absolvovala jazykový kurz. Téměř třetina dětí (31 %) však v době vyplňování dotazníku žádný kurz nenavštěvovala a 9 % dětí uvedlo, že plánuje kurz navštívit.

GRAF 13: ÚČAST RESPONDENTŮ NA JAZYKOVÝCH KURZECH PODLE JEDNOTLIVÝCH ZEMÍ (V %) ^{a,b}

Zdroj: Agentura Evropské unie pro základní práva (FRA), průzkum mezi Ukrajinci, 2022

Poznámky:

- ^a Hodnoty se vztahují na všechny respondenty ve věku 12 let a starší, kteří hovoří jazykem své současné země na nižší úrovni, než je úroveň mateřského jazyka (n = 14 504); vážené výsledky.
- ^b Otázka zněla: „Navštěvoval/ navštěvovala jste od svého příjezdu (místní) jazykové kurzy jazyka hostitelské země?“ (PB08).

„Je velmi obtížné být v zemi, kde nerozumíte jazyku a nemluvíte jím, chybí vám informace, které mnoho organizací jednoduše neposkytuje, ačkoliv to pro ně není obtížné. V mnoha případech nejsou k dispozici překladatelé – a to je při řešení mnoha otázek hodně velký problém. Je to emocionálně náročné, protože všechno jde podle plánu, a když potřebujete zavolat, problém je, že nemluvíte a nerozumíte jazyku.“

(Německo, žena, 35 let)

Poznámky

- ¹ Evropská komise (2022), *Přijímání lidí prchajících před válkou na Ukrajině – Příprava Evropy na naplnění potřeb*, COM(2022) 131 final, Brusel, 23. března 2022.
- ² Evropská komise (2022), *Operační pokyny k provádění prováděcího rozhodnutí Rady 2022/382, kterým se stanoví, že nastal případ hromadného přílivu vysídlených osob z Ukrajiny ve smyslu článku 5 směrnice 2001/55/ES, a kterým se zavádí jejich dočasná ochrana*, Úř. věst. 2022, C 126.
- ³ Evropská komise, *Doporučení Komise (EU) 2022/554 ze dne 5. dubna 2022 o uznávání kvalifikací osob prchajících před ruskou invazí na Ukrajině*, Úř. věst. 2022 L 107.
- ⁴ Evropská komise (2022), *Supporting the inclusion of displaced children from Ukraine in education: Considerations, key principles and practices for the school year 2022–2023* (Podpora začleňování dětí vysídlených z Ukrajiny do vzdělávání: úvahy, hlavní zásady a postupy pro školní rok 2022–2023), pracovní dokument útvarů Komise, SWD(2022) 185 final, Brusel, 30. června 2022.

5

ZAMĚŠTNÁNÍ

- ★ Celkově přibližně dvě třetiny respondentů ve věku 16 let a starších neměly v době průzkumu placenou práci.
- ★ Přibližně dvě třetiny respondentů, kteří před 24. únorem 2022 vykonávali placenou práci na Ukrajině, si našly práci v hostitelské zemi.
- ★ Hlavními překážkami v přístupu k zaměstnání pro dospělé, kteří nemají placenou práci, jsou nedostatečná znalost jazyka hostitelské země a povinnosti spojené s péčí o jiné osoby. Problém povinností spojených s péčí o jiné osoby se týká zejména žen.
- ★ Přibližně tři z deseti respondentů se setkali v práci s vykořisťováním.

5.1. PŘÍSTUP K PLACENÉ PRÁCI

Evropská komise zdůraznila, že včasné zaměstnání je prospěšné jak pro osoby prchající před konfliktem na Ukrajině, tak pro hostitelské komunity.¹ V této souvislosti Komise ve svých operačních pokynech vyzývá členské státy, aby rovněž podporovaly přístup ke vzdělávání a péči v raném dětství za stejných podmínek, jaké platí pro státní příslušníky a ostatní občany EU.² V červnu 2022 vydala Komise pokyny týkající se přístupu na trh práce, odborného vzdělávání a přípravy a vzdělávání dospělých.³

Rada rovněž zmínila tyto výhody a vyzvala členské státy, aby se zabývaly výzvami v oblasti zaměstnanosti a dovedností, včetně uznávání kvalifikací.⁴

V průzkumu byli respondenti ve věku 16 let a starší dotazováni, zda v hostitelské zemi mají/měli placenou práci.

Průměrně 39 % respondentů mužského pohlaví a 31 % respondentek mělo placenou práci (**graf 14**). Přibližně 10 % mužů a 16 % žen mělo po odchodu z Ukrajiny placenou práci, ale v době průzkumu (srpen–září 2022) nepracovalo. Přibližně polovina mužů (47 %) a žen (49 %) neměla od odchodu z Ukrajiny placenou práci.

U respondentů s omezeními v každodenních činnostech byla nižší pravděpodobnost, že budou mít placenou práci (27 %), než u respondentů bez omezení (37 %).

Právní koutek

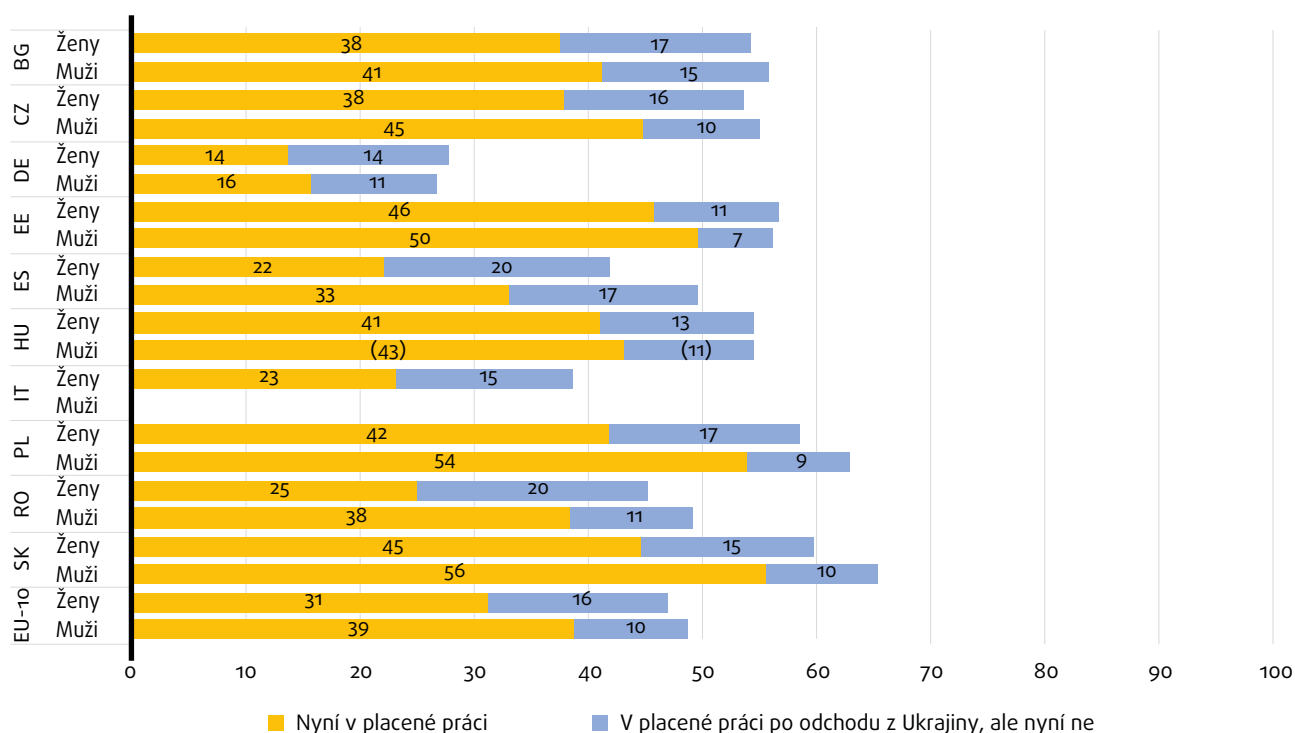
Směrnice o dočasné ochraně

Článek 12

„Členské státy umožní osobám požívajícím dočasné ochrany, aby po dobu nepřesahující trvání dočasné ochrany vykonávaly zaměstnání nebo samostatnou výdělečnou činnost v souladu s pravidly pro danou profesi [...]“

GRAF 14: MÍRA PLACENÉ PRÁCE ÚČASTNÍKŮ PODLE JEDNOTLIVÝCH ZEMÍ A POHLAVÍ (V %) ^{a,b,c,d}

Zdroj: Agentura Evropské unie pro základní práva (FRA), průzkum mezi Ukrajinci, 2022

V průzkumu byli respondenti ve věku 16 let a starší, kteří měli placenou práci, dotazováni na bližší informace o své současné práci (tabulka 4). Přibližně dvě třetiny respondentů (66 %) si našly novou práci v hostitelské zemi. Každý čtvrtý (24 %) pokračoval v práci nebo podnikání na Ukrajině na dálku. Přibližně 3 % respondentů začala v hostitelské zemi podnikat nebo se stala samostatně výdělečně činnými.

TABULKA 4: RYSY PLACENÉ PRÁCE RESPONDENTŮ (V %) ^{a,b}

Rysy	Ženy	Muži
Nové zaměstnání v hostitelské zemi	70	58
Nové podnikání / samostatná výdělečná činnost v hostitelské zemi	2	6
Pokračování v práci nebo podnikání na Ukrajině (např. na dálku)	20	31
Jiné	8	6
Nevím nebo nechci uvést	2	2

Zdroj: Agentura Evropské unie pro základní práva (FRA), průzkum mezi Ukrajinci, 2022

Poznámky:

^a Hodnoty se vztahují na všechny respondenty ve věku 16 let a starší, kteří mají placenou práci, EU-10 (ženy, n = 4 637; muži, n = 531); vážené výsledky.

^b Otázka zněla: „Jde o novou práci nebo podnikání, které jste začal/začala ve své stávající zemi?“ (WorkLoc).

Respondenti ve věku 16 let a starší, kteří měli v hostitelské zemi placenou práci, byli dotázáni, zda jejich nové zaměstnání odpovídá úrovni jejich vzdělání. Téměř polovina respondentů (48 %) uvedla, že jejich současné zaměstnání je pod úrovní jejich vzdělání. Častěji se to týkalo žen (51 %) než mužů (39 %).

Poznámky:

^a Hodnoty se vztahují na všechny respondenty ve věku 16 let a starší (n = 14 291); vážené výsledky.

^b Výsledky založené na nízkém počtu odpovědí jsou statisticky méně spolehlivé. Proto jsou hodnoty založené na 20–49 nevážených pozorováních v celkovém součtu za skupinu uvedeny v závorkách. Výsledky založené na méně než 20 nevážených zjištěních v celkovém součtu za skupinu nejsou uvedeny.

^c Otázky zněly: „Máte v současné době placenou práci?“ (současná práce) a „Měl/měla jste placenou práci od doby, kdy jste opustil/opustila Ukrajinu?“ (WorkPast).

^d Graf nezahrnuje kategorie „Žádána placená práce od odchodu z Ukrajiny“, „Nevím“ a „Nechci uvést“.

„Cítím se zdrcená a vyčerpaná. Po dvaceti letech práce jako účetní musíte pracovat jako vrátná. Mzdy za práci on-line na Ukrajině byly sníženy. Abyste získali další práci, musíte se naučit jazyk a fyzicky na to prostě nemáte čas, takže dál tvrdě pracujete ve dvou zaměstnáních.“
(Polsko, žena, 40 let)

Právní koutek

Směrnice o dočasné ochraně

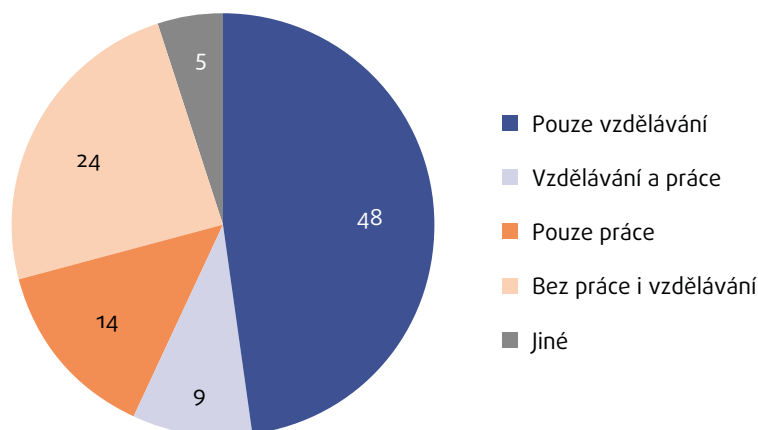
Článek 12

„Členské státy umožní osobám požívajícím dočasné ochrany, aby se po dobu nepřesahující trvání dočasné ochrany zapojily do [...] aktivit jako vzdělávání dospělých, odborná příprava a praxe na pracovišti.“

Přibližně třetina respondentů (35 %) měla zaměstnání, které odpovídalo jejich úrovni vzdělání.

Téměř čtvrtina (24 %) respondentů ve věku 16–24 let neměla placené zaměstnání, ani se nevzdělávala (**graf 15**). Přibližně polovina (48 %) se v době průzkumu vzdělávala a nepracovala. Celkem 14 % respondentů mělo placené zaměstnání a 9 % mělo placené zaměstnání a zároveň se vzdělávalo.

GRAF 15: STÁVAJÍCÍ MÍRA ZAMĚSTNANOSTI A VZDĚLÁVÁNÍ MEZI RESPONDENTY VE VĚKU 16–24 LET^{a,b,c}

Zdroj: Agentura Evropské unie pro základní práva (FRA), průzkum mezi Ukrajinci, 2022

▲
Poznámky:

- ^a Hodnoty se vztahují na všechny respondenty ve věku 16–24 let, EU-10 (n = 1 046); vážené výsledky.
- ^b Kategorie „Jiné“ zahrnuje respondenty, kteří alespoň u jedné z otázek zvolili možnost „Nevím“ nebo „Nechci uvést“.
- ^c Otázky zněly: „Vzděláváte se nyní?“ (EduCC) a „Máte v současné době placenou práci?“ (WorkNow).

5.2. PŘEKÁŽKY PŘI HLEDÁNÍ PLACENÉ PRÁCE

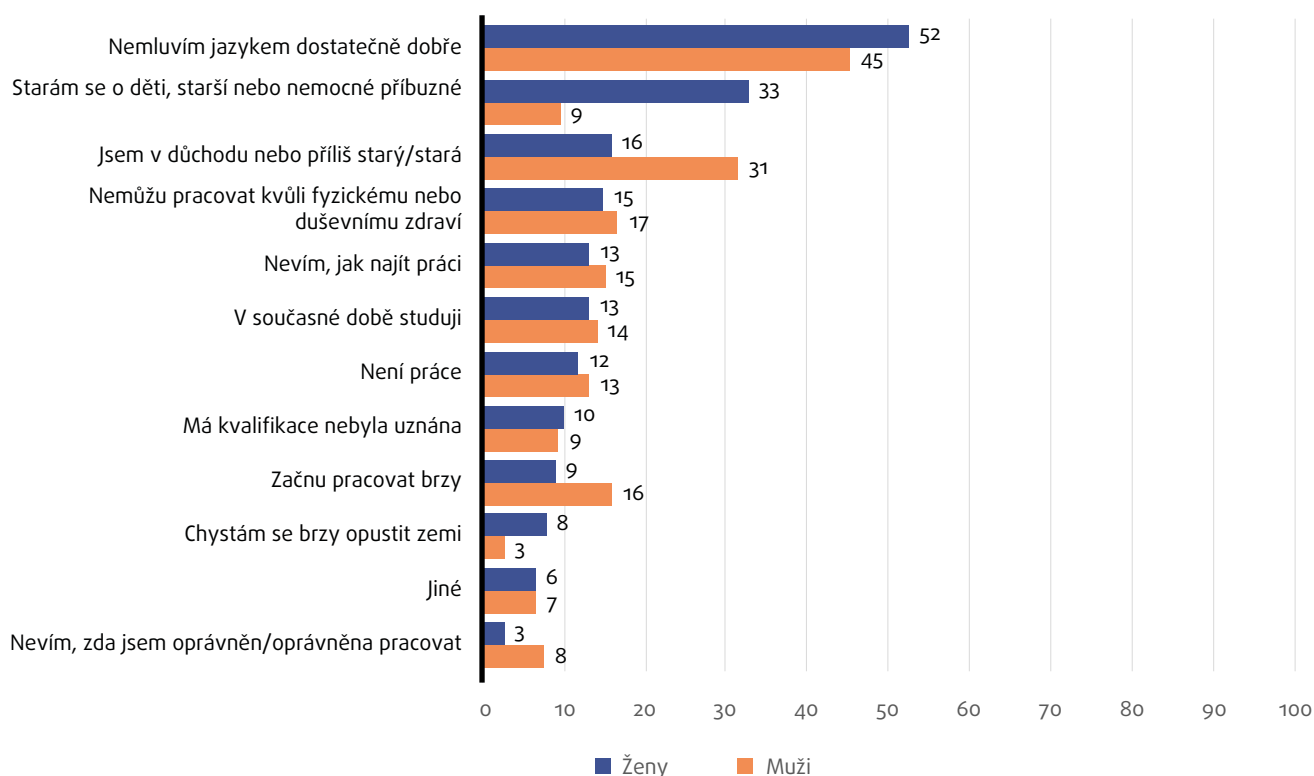
Průzkum se dospělých respondentů dotazoval, proč nemají placenou práci. Z výsledků vyplývá, že hlavní překážkou byla nedostatečná znalost jazyka hostitelské země (51 %) (**graf 16**). Nejčastěji to uváděli respondenti v Německu (67 %) a ve Španělsku (65 %). Z výsledků vyplývá, že lepší nabídka intenzivních bezplatných jazykových kurzů by mohlo zvýšit účast respondentů na trhu práce v hostitelské zemi.

Téměř tři z deseti respondentů (28 %) nemohli pracovat z důvodu péče o děti, starší nebo nemocné příbuzné. To bylo výrazně častěji překážkou zaměstnání u žen (33 %) než u mužů (9 %). Výsledky naznačují, že lepší přístup k péči o děti a předškolnímu vzdělávání by těmto respondentům umožnil vstup na trh práce. Téměř pětina respondentů nepracovala, protože již odešla do důchodu nebo je příliš stará (19 %).

„Mnoho Ukrajinců má dobré vzdělání. V hostitelských zemích však často nemůžeme pracovat ve svém oboru nebo podnikat tak, jak jsme byli zvyklí na Ukrajině. Je tu spousta byrokracie (například uznávání diplomů trvá dlouho, státní jazyková zkouška se koná jednou ročně).“

(Slovensko, žena, 46 let)

GRAF 16: DŮVODY NEZAMĚSTNANOSTI RESPONDENTŮ (V %) ^{a,b,c,d}

Zdroj: Agentura Evropské unie pro základní práva (FRA), průzkum mezi Ukrajinci, 2022

5.3. PRACOVNÍ PODMÍNKY

Zranitelná situace mnoha lidí, kteří utíkají před válkou na Ukrajině, vyvolává obavy, že mohou být najímáni do neformálního zaměstnání, což zvyšuje riziko, že budou v práci vykořisťováni.

Podle Listiny (článek 15) mají státní příslušníci třetích zemí, kteří jsou oprávněni pracovat na území členských států, nárok na stejné pracovní podmínky jako občané Unie.

Průzkum se dotazoval respondentů ve věku 16 let a starších, kteří po útěku z Ukrajiny pracovali, zda se setkali v práci s vykořisťováním. Celkem se téměř dvě třetiny respondentů (59 %) s vykořisťováním nesetkaly (**tabulka 5**).

Avšak 16 % respondentů uvedlo, že museli pracovat velmi dlouho, a 10 % uvedlo, že byli placeni nedostatečně nebo nedostali vůbec zaplacenou. Přibližně 8 % uvedlo, že nemohou volně komunikovat s ostatními pracovníky, ani s nikým jiným. Stejný podíl (8 %) uvedl, že pracovali bez smlouvy nebo se smlouvou, která se nevztahovala na celou pracovní dobu.

Muži obecně uváděli, že se setkali s vykořisťujícími podmínkami, častěji než ženy. Výjimkou z tohoto trendu je nemožnost svobodně komunikovat.

Kromě toho lidé, kteří pracovali bez písemné pracovní smlouvy, častěji zažili jiné formy vykořisťování v práci než lidé, kteří ji měli.

▲
Poznámky:

- ^a Hodnoty se vztahují na všechny respondenty ve věku 18 let a starší, kteří nemají placenou práci, EU-10 (n = 8 460); vážené výsledky.
- ^b Graf nezobrazuje kategorie odpovědí „Mám úspory a nemusím pracovat“, „Nikdo mě nezaměstná kvůli mému etnickému původu/náboženství/barvě pleti“, „Nechci uvést“ a „Nevím“ z důvodu nízké prevalence (méně než 4 %).
- ^c Otázka zněla: „Proč v současné době nepracujete?“ (EU06).
- ^d Respondenti mohli zvolit více než jednu odpověď, takže celkové součty mohou být vyšší než 100 %.

Právní koutek

Směrnice o dočasné ochraně

Článek 12

„Používají se obecné právní předpisy platné v členských státech, jež se týkají odměňování, přístupu do systému sociálního zabezpečení při vykonávání zaměstnání nebo samostatné výdělečné činnosti a dalších podmínek pro zaměstnávání.“

TABULKA 5: PODÍL RESPONDENTŮ, KTERÍ V PRÁCI ZAŽILI VYKOŘIŠTĚVÁNÍ (V %) ^{a,b,c}

Forma vykořisťování	Ženy	Muži
Nedostatečně placená nebo neplacená práce	9	13
Práce bez smlouvy / smlouva nepokrývající celou pracovní dobu	7	12
Velmi dlouhá pracovní doba	15	19
Nemožnost čerpat přestávku nebo dobu odpočinku	7	8
Bez přístupu k pitné vodě, k jídlu nebo k toaletě	1	2
Nevydání nezbytných ochranných prostředků	1	3
Nemožnost svobodně komunikovat s ostatními	9	8
Výhrůžky nebo násilí ze strany zaměstnavatele	1	3
Žádná z nich	60	58
Nevím nebo nechci uvést	13	11

Zdroj: Agentura Evropské unie pro základní práva (FRA), průzkum mezi Ukrajinci, 2022

▲
Poznámky:

- ^a Hodnoty se vztahují na všechny respondenty ve věku 16 let a starší, kteří měli od odchodu z Ukrajiny placenou práci, EU-10 (n= 7 397); vážené výsledky.
- ^b Otázka zněla: „Setkal/setkala jste se od svého příjezdu do země, kde nyní pobýváte, osobně s některým z níže uvedených problémů v práci?“ (LabExpl).
- ^c Respondenti mohli zvolit více než jednu odpověď, takže celkové součty mohou být vyšší než 100 %.

Mezi ženami docházelo k vykořisťování v práci především ve zpracovatelském průmyslu (26 %) a v cestovním ruchu / pohostinství (16 %). Mezi muži bylo vykořisťování nejčastější ve stavebnictví (26 %), zpracovatelském průmyslu (22 %) a dopravě/logistice (16 %).

Právní koutek

Směrnice o prevenci obchodování s lidmi*

Tato směrnice kriminalizuje obchodování s lidmi, které je definováno jako najímání, převoz, převod, ukrývání nebo příjem osob za použití hrozeb, síly či jiných forem nátlaku, únosu, podvodu za účelem vykořisťování, včetně využívání nucené práce jiných osob.

Směrnice o sankcích vůči zaměstnavatelům**

Tato směrnice stanoví minimální normy pro sankce a opatření vůči zaměstnavatelům státních příslušníků třetích zemí, kteří v členském státě pobývají neoprávněně. Kriminalizuje nelegální zaměstnávání migrujících pracovníků za zvláště vykořisťujících pracovních podmínek.

* **Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/36/EU ze dne 5. dubna 2011 o prevenci obchodování s lidmi, boji proti němu a o ochraně obětí, kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2002/629/SVV, Úř. věst. 2011, L 101.**

** **Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/52/ES ze dne 18. června 2009 o minimálních normách pro sankce a opatření vůči zaměstnavatelům neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí, Úř. věst. 2009, L 168.**

Poznámky

- ¹ Evropská komise (2022), *Přijímání lidí prchajících před válkou na Ukrajině – Příprava Evropy na naplnění potřeb*, COM(2022) 131 final, Brusel, 23. března 2022.
- ² Evropská komise (2022), *Operační pokyny k provádění prováděcího rozhodnutí Rady 2022/382, kterým se stanoví, že nastal případ hromadného přílivu vysídlených osob z Ukrajiny ve smyslu článku 5 směrnice 2001/55/ES, a kterým se zavádí jejich dočasná ochrana*, Úř. věst. 2022, C 126.
- ³ Evropská komise (2022), *Pokyny pro přístup na trh práce, k odbornému vzdělávání a přípravě a vzdělávání dospělých osob prchajících před válečnou agresí Ruska proti Ukrajině*, Úř. věst. 2022 C 233.
- ⁴ Rada Evropské unie, *Rozhodnutí Rady 2022/2296 ze dne 21. listopadu 2022 o hlavních směrech politik zaměstnanosti členských států*, Úř. věst. 2022 L 304, bod 10 odůvodnění.

6

PŘÍJEM A NÁROK NA SOCIÁLNÍ DÁVKY

- ★ Polovina respondentů ve věku 16 let a starších uvádí, že jejich domácnost má určité nebo velké problémy vyjít s penězi.
- ★ Více než čtvrtina dospělých respondentů pokrývá své každodenní základní životní náklady z příjmů ze své pracovní činnosti.
- ★ Každý druhý dospělý respondent uvádí, že po příjezdu do hostitelské země mu pomohly úřady.
- ★ Osm z deseti respondentů se domnívá, že se s nimi nikdy nezacházelo nespravedlivě, protože pocházejí z Ukrajiny, nebo jen zřídka.

6.1. ZDROJE PŘÍJMU DOMÁCNOSTÍ

Každý v EU má nárok na dávky sociálního zabezpečení a sociální služby, jak uznává článek 34 Listiny. Mnoho lidí vysídlených z Ukrajiny nemá prostředky na to, aby uspokojilo své vlastní potřeby. Členské státy, mezinárodní organizace a občanská společnost se snažily řešit humanitární potřeby. Evropská komise zavedla větší flexibilitu při využívání finančních prostředků EU, aby toto úsilí posílila.¹

Dospělí respondenti byli požádáni, aby vybrali všechny druhy příjmů, které jejich domácnost získává k úhradě každodenních nákladů v hostitelské zemi (seznam a výsledky viz tabulka 6). Nejčastějším zdrojem příjmů byly ve všech sledovaných členských státech „jiné sociální dávky“ (32 %) (**tabulka 6**). To byl hlavní zdroj příjmů pro respondenty v Německu (52 %) a v České republice (41 %).

Více než čtvrtina dospělých respondentů (28 %) zvolila příjem z práce v hostitelské zemi nebo z práce na dálku. To byl hlavní zdroj příjmů pro respondenty na Slovensku (41 %), v Polsku (39 %), v Estonsku (38 %) a v Maďarsku (35 %). Čtvrtina dospělých respondentů uvedla úspory (25 %). Téměř čtvrtina uvedla sociální dávky na ubytování (24 %).

Nejčastějšími zdroji příjmů respondentů ve věku 65 let a starších byly důchody (57 %), jiné sociální dávky (26 %) a sociální dávky na bydlení (25 %).

Právní koutek

Směrnice o dočasné ochraně

Článek 13

„2. Členské státy zajistí osobám požívajícím dočasné ochrany v případě, že nemají dostatečné prostředky, poskytnutí nezbytné pomoci v podobě sociálních dávek a prostředků na živobytí, jakož i zdravotní péče.“

Příjem z práce v hostitelské zemi byl nejčastějším zdrojem příjmů respondentů z LGBT komunity (46 %).

Dospělí respondenti s dětmi do 18 let nebo se staršími dětmi bez vlastního příjmu se více spoléhali na jiné sociální dávky (35 %), přídavky na děti / výživné (26 %) a sociální dávky na bydlení (26 %). Rovněž u nich byla větší pravděpodobnost, že se jim dostane podpory od rodiny/partnera na Ukrajině (25 %).

TABULKA 6: ZDROJE PŘÍJMŮ RESPONDENTŮ PRO POKRYTÍ KAŽDODENNÍCH NÁKLADŮ V HOSTITELSKÝCH ZEMÍCH PODLE JEDNOTLIVÝCH ČLENSKÝCH STÁTŮ (V %) ^{a,b}

Zdroj příjmů	EU-10	BG	CZ	DE	EE	ES	HU	IT	PL	RO	SK
Jiné sociální dávky	32	8	41	52	24	9	15	21	20	28	32
Příjem z pracovní činnosti ve stávající zemi (včetně práce na dálku)	28	28	35	12	38	24	35	24	39	25	41
Úspory	25	37	26	11	18	35	24	39	31	37	34
Sociální dávky na ubytování (podpora nájemného)	24	2	15	58	22	8	6	9	8	27	27
Podpora ze strany rodiny/partnera/partnerky na Ukrajině	21	28	24	5	18	28	25	36	28	31	31
Dávky nebo výživné pro děti	15	6	7	9	18	6	10	9	26	11	9
Důchody	13	26	13	6	20	13	12	17	17	19	18
Půjčené peníze	8	8	10	5	6	14	7	15	8	7	7
Jiné	6	8	6	4	8	12	16	14	6	7	5
Příjmy z investic nebo majetku	1	2	1	1	1	3	1	2	0	1	2

Zdroj: Agentura Evropské unie pro základní práva (FRA), průzkum mezi Ukrajinci, 2022

▲ Poznámky:

^a Hodnoty se vztahují na všechny respondenty ve věku 18 let a starší (n = 13 617); vážené výsledky.

^b Otázka zněla: „Jak vaše domácnost hradí každodenní náklady v zemi, v níž pobýváte? Zohledněte prosím příjmy všech členů domácnosti a vyberte všechny, které jsou relevantní.“ (Příjmy).

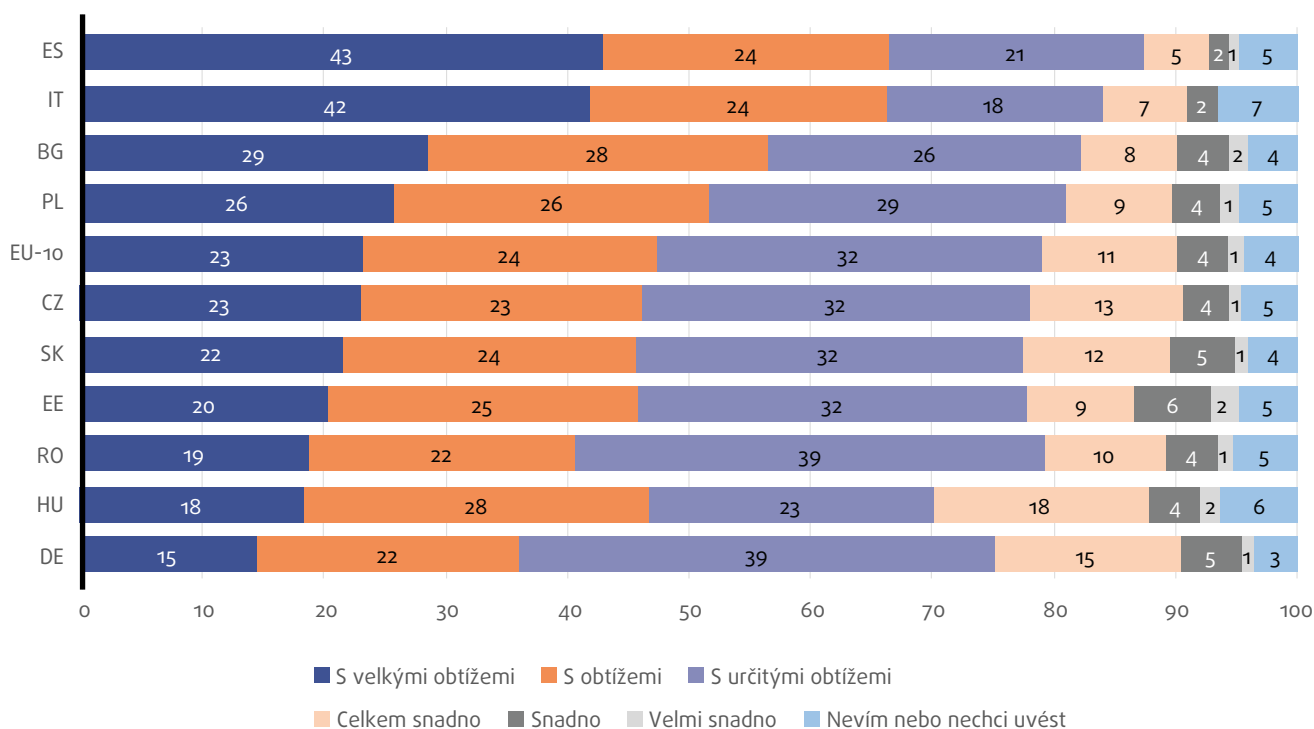
6.2. JAK VYJÍT S PENĚZI

V průměru každý druhý respondent ve věku 16 let a starší uvedl, že domácnost vychází s penězi jen s určitými nebo velkými obtížemi (47 %). Dvě třetiny domácností se potýkaly s těžkostmi ve Španělsku (67 %) a v Itálii (66 %). V Německu to byla pouze třetina (36 %).

U respondentů s omezeními v každodenních činnostech byla v průměru větší pravděpodobnost, že budou mít problém vyjít s penězi (57 %), než u respondentů, kteří omezení neměli (41 %).

„Přijeli jsme 13. března a první sociální dávky jsme obdrželi 9. května. Abychom v Německu přežili, sbírali jsme plastové lahve z kontejnerů a vraceli je do supermarketu, abychom mohli koupit jídlo pro děti.“
(Německo, žena, 35 let)

GRAF 17: SCHOPNOST RESPONDENTA VYJÍT S PENĚŽI V HOSTITELSKÉ ZEMI PODLE JEDNOTLIVÝCH ZEMÍ (V %)^{a,b}

Zdroj: Agentura Evropské unie pro základní práva (FRA), průzkum mezi Ukrajinci, 2022

Poznámky:

- ^a Hodnoty se vztahují na všechny respondenty ve věku 16 let a starší (n = 13 507); vážené výsledky.
- ^b Otázka zněla: „Když zohledníte celkový příjem vaší domácnosti ve vaší stávající zemi, dokážete vyjít s penězi?“ (SI06).

6.3. POMOC V HOSTITELSKÉ ZEMI

Dospělí respondenti byli dotázáni, zda mají ve své stávající zemi bankovní účet. Téměř čtyři z pěti respondentů (78 %) odpověděli ano a téměř jeden z pěti (19 %) ne. Zbývajících 3 % respondentů nevěděla nebo se raději nevyjádřila.

V průzkumu byli respondenti dotazováni na to, kdo jim po příjezdu do hostitelské země pomohl. V průměru 56 % respondentů uvedlo, že jim pomohly úřady. Tento podíl byl však vyšší v Česku, Estonsku a Německu. V Maďarsku a Rumunsku byla nejčastěji uváděna pomoc organizací dobrovolníků (v Maďarsku 45 %, v Rumunsku 59 %).

Celkem každý třetí respondent (34 %) obdržel v hostitelské zemi pomoc od běžných občanů, které předtím neznal. Méně respondentů pocházejících z etnické menšiny uvedlo, že se jim v hostitelské zemi dostalo pomoci od úřadů (47 %), než respondentů s jiným původem (57 %). Více lidí však uvedlo, že jim pomohly organizace dobrovolníků (42 % oproti 33 %) a běžní občané (40 % oproti 34 %).

Respondenti, kteří se sami identifikovali jako příslušníci LGBT komunity, častěji využívali pomoc příbuzných, přátel a známých než respondenti, kteří nejsou příslušníky LGBT komunity (52 % oproti 35 %). Byla u nich rovněž větší pravděpodobnost, že jim pomohou běžní občané (46 % oproti 34 %). Dospělí respondenti s dětmi uváděli, že se jim pomoci od běžných občanů dostává častěji než těm, kteří děti nemají (40 % oproti 26 %).

„Žasnu nad tím, jak se o nás Ukrajince od začátku války starají, jak nám pomáhají a podporují nás.“
(Rumunsko, žena, 31 let)

TABULKA 7: SUBJEKTY, KTERÉ POSKYTUJÍ POMOC RESPONDENTŮM V HOSTITELSKÝCH ZEMÍCH, PODLE JEDNOTLIVÝCH ZEMÍ (V %)^{a,b}

Subjekt	EU-10	BG	CZ	DE	EE	ES	HU	IT	PL	RO	SK
Úřady v zemi, ve které nyní žijí	56	48	62	73	66	31	24	46	49	34	52
Příbuzní, přátelé a známí	35	31	38	31	39	38	33	50	36	25	38
Běžní občané země, v níž nyní žijí, které dříve neznali	34	19	32	39	29	25	24	24	33	38	43
Organizace dobrovolníků	32	38	29	30	30	30	45	27	33	59	49
Círky nebo církevní organizace	14	8	8	14	5	15	22	29	12	33	17
Nadace, instituce, podniky	13	12	6	6	5	12	23	10	20	35	18
Nezískal/nezískala žádnou pomoc	7	13	6	3	6	16	9	8	8	3	6
Ukrajinské orgány veřejné moci	3	5	4	2	3	2	3	1	3	5	6

Zdroj: Agentura Evropské unie pro základní práva (FRA), průzkum mezi Ukrajinci, 2022

▲ Poznámky:

- ^a Hodnoty se vztahují na všechny respondenty ve věku 18 let a starší (n = 13 477); vážené výsledky.
- ^b Otázka zněla: „Kdo vám od vašeho příjezdu do stávající země poskytl pomoc? Zvolte všechny relevantní možnosti. (Assist).“

6.4. VNÍMÁNÍ NESPRAVEDLIVÉHO ZACHÁZENÍ

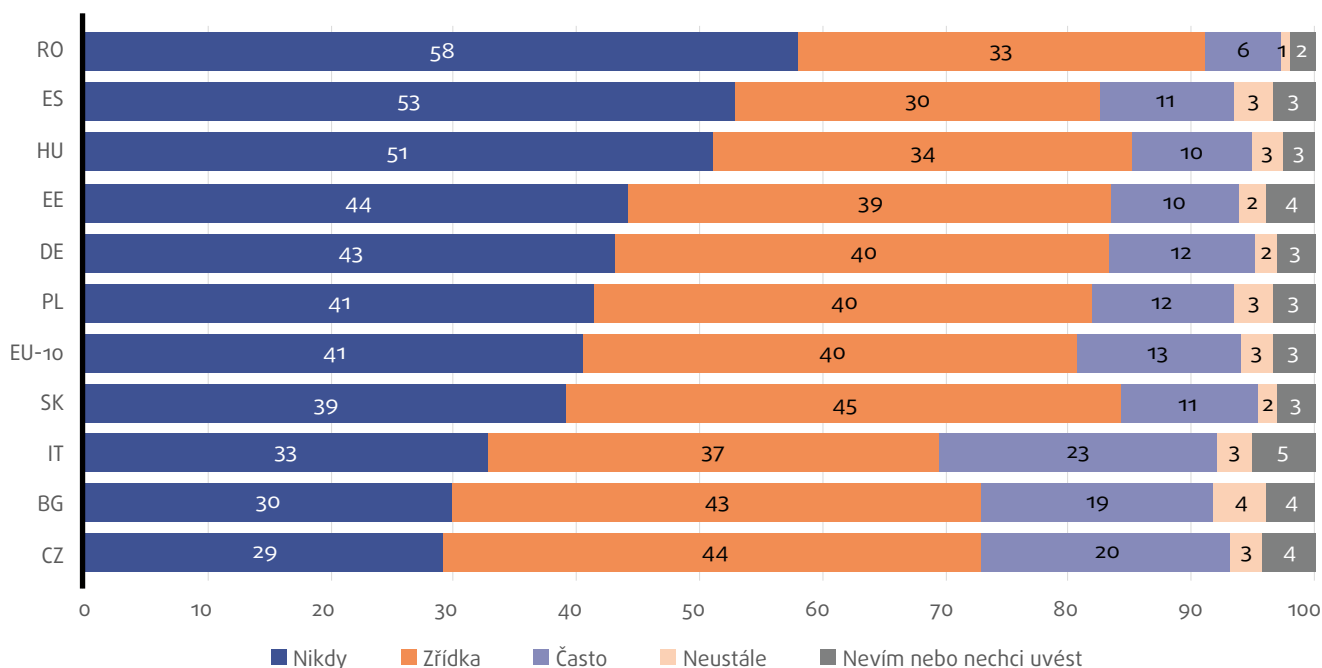
Respondenti byli dotázáni, jak často mají pocit, že s nimi bylo v členském státě, který je přijal, zacházeno nespravedlivě, protože pocházejí z Ukrajiny.

Ve všech členských státech, v nichž proběhl průzkum, více než osm z deseti respondentů (81 %) uvedlo, že se s nimi nikdy nebo jen zřídka zacházelo nespravedlivě, protože pocházejí z Ukrajiny (**graf 18**). Podíl těch, kteří uvedli, že s nimi někdy bylo zacházeno nespravedlivě, byl nejnižší v Rumunsku (40 %), ve Španělsku (44 %) a v Maďarsku (46 %). V průměru 16 % respondentů mělo často nebo neustále pocit, že je s nimi zacházeno nespravedlivě. Tento podíl byl vyšší v Itálii (26 %), v Bulharsku (23 %) a v České republice (23 %).

GRAF 18: VNÍMÁNÍ NESPRÁVEDLIVÉHO ZACHÁZENÍ V HOSTITELSKÝCH ZEMÍCH ZE STRANY ÚČASTNÍKŮ PODLE JEDNOTLIVÝCH ZEMÍ (V %) ^{a,b}

Zdroj: Agentura Evropské unie pro základní práva (FRA), průzkum mezi Ukrajinci, 2022

Poznámky:

^a Hodnoty se vztahují na všechny respondenty (n = 13 646); vážené výsledky.

^b Otázka zněla: „Jak často jste měl/měla v zemi, v níž v současné době pobýváte, pocit, že se s vámi zachází nespravedlivě, protože pocházíte z Ukrajiny?“ (DifTreat).

6.5. NESPRÁVEDLIVÉ ZACHÁZENÍ S DĚTMI, PROTOŽE JSOU UKRAJINCI

Podíl respondentů, kteří se domnívali, že s nimi bylo zacházeno nespravedlivě, protože pocházejí z Ukrajiny, byl vyšší mezi dětmi ve věku 16–17 let (70 %) než mezi dětmi ve věku 12–15 let (47 %).

„Mezi Čechy je jen málo těch, kteří mají k Ukrajincům negativní vztah, ale bohužel je více Ukrajinců se špatným vztahem k vlastnímu národu.“

(Česko, žena, 31 let)

Poznámka

¹ Přehled viz Evropská komise (2022), Zpráva o migraci a azylu, COM(2022) 740 final, Brusel, 6. října 2022.

7

ZDRAVÍ

- ★ Téměř třetina respondentů hodnotí svůj zdravotní stav jako dobrý nebo velmi dobrý. Děti hodnotí své zdraví v průměru lépe než dospělí.
- ★ Více než polovina respondentů má dlouhodobé onemocnění nebo zdravotní problémy.
- ★ Téměř polovina respondentů ve věku 16 let a starších uvádí jako nejčastější problém při vyhledávání zdravotní péče „jazykové obtíže“ a téměř třetina „neví, kam jít nebo na koho se obrátit“.
- ★ Téměř polovina respondentů se po příjezdu do hostitelské země často nebo neustále cítila sklesle a depresivně.
- ★ Téměř dva ze tří respondentů vidí budoucnost optimisticky. Přibližně třetina respondentů se cítí být v hostitelské zemi součástí komunity.

Právní koutek

Směrnice o dočasné ochraně

Článek 13

„2. Členské státy zajistí osobám požívajícím dočasné ochrany [...] poskytnutí nezbytné pomoci [...] v podobě zdravotní péče. Aniž je dotčen odstavec 4, pomoc nezbytná v souvislosti se zdravotní péčí zahrnuje alespoň péči v akutních případech a základní léčbu onemocnění.

[...]

4. Členské státy poskytnou nezbytnou zdravotní či jinou péči osobám požívajícím dočasné ochrany, které mají zvláštní potřeby, např. jedná-li se o nezletilé osoby bez doprovodu nebo osoby, které byly obětí týrání, znásilnění nebo jiné závažné formy psychického, fyzického nebo sexuálního násilí.“

7.1. PŘÍSTUP KE ZDRAVOTNÍ PÉČI

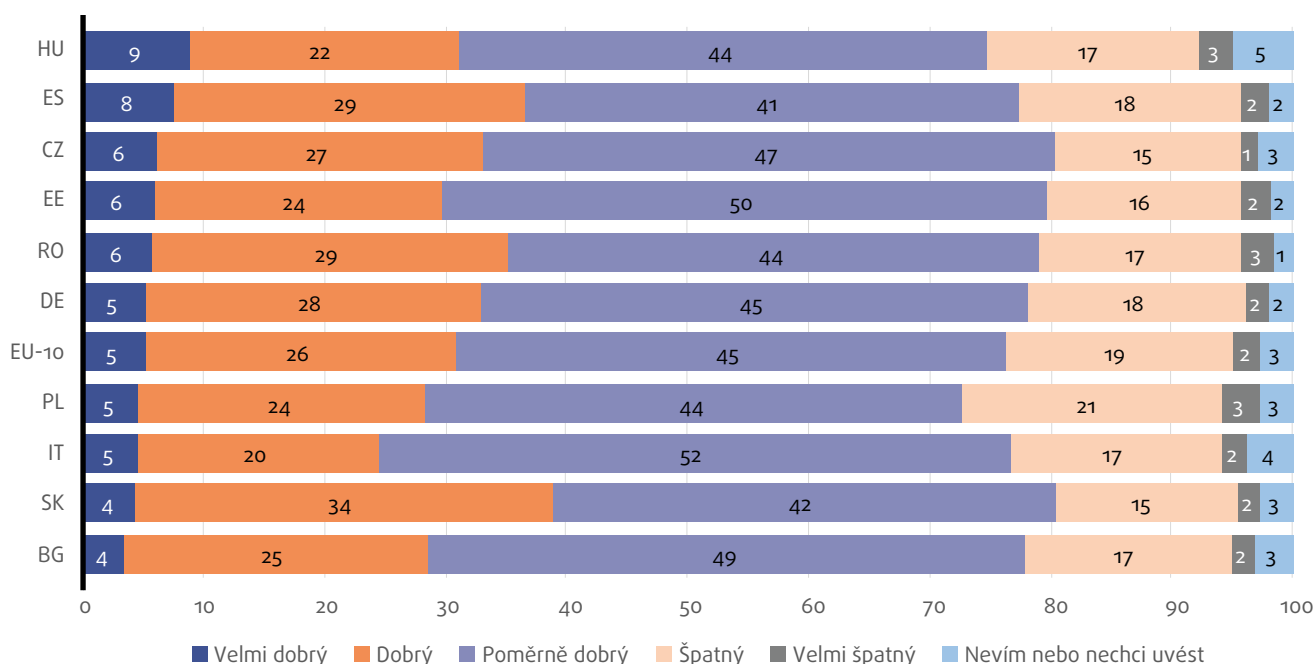
Podle článku 35 Listiny má každý právo na přístup k preventivní zdravotní péči a na obdržení lékařské péče za podmínek stanovených vnitrostátními právními předpisy a zvyklostmi. Komise doporučuje, aby členské státy zajistily široký přístup k nemocenským dávkám a napojily osoby prchající před konfliktem na Ukrajině na veřejné systémy zdravotní péče hostitelské země.¹

Respondenti byli požádáni, aby ohodnotili své zdraví jako velmi dobré, dobré, poměrně dobré, špatné nebo velmi špatné. Většina respondentů hodnotila svůj stav v průměru jako poměrně dobrý (45 %). Téměř třetina respondentů (31 %) hodnotila svůj zdravotní stav jako dobrý nebo velmi dobrý (graf 19).

Svůj zdravotní stav hodnotilo jako velmi dobrý nebo dobrý více mužů (39 %) než žen (28 %).

Pouze 7 % respondentů ve věku 65 let a starších hodnotilo svůj zdravotní stav jako dobrý nebo velmi dobrý. To kontrastuje s 63 % respondentů ve věku 12–15 let a 50 % respondentů ve věku 16–17 let, kteří takový zdravotní stav uvedli.

GRAF 19: SUBJEKTIVNÍ HODNOCENÍ VLASTNÍHO ZDRAVOTNÍHO STAVU RESPONDENTŮ PODLE JEDNOTLIVÝCH ZEMÍ (V %) ^{a,b}

Zdroj: Agentura Evropské unie pro základní práva (FRA), průzkum mezi Ukrajinci, 2022

▲ Poznámky:

^a Hodnoty se vztahují na všechny respondenty (n = 13 577); vážené výsledky.

^b Otázka zněla: „Jaký je váš zdravotní stav obecně?“ (DHE01).

V průměru o něco více než polovina respondentů (52 %) uvedla, že trpí dlouhodobou nemocí nebo zdravotními problémy.

V průzkumu byli respondenti dotazováni na své zkušenosti s využíváním zdravotních služeb v hostitelské zemi nebo snahou je využít.

Téměř polovina respondentů (47 %) uvedla, že se potýká s jazykovými problémy. Tento problém se vyskytoval nejčastěji ve všech zemích s výjimkou Estonska. Hlavním problémem bylo, že nevěděli, kam jít nebo na koho se obrátit (tabulka 8).

Celkově téměř třetina respondentů (30 %) nevěděla, kam jít nebo na koho se obrátit při vyhledávání zdravotních služeb. Téměř každý pátý respondent se domníval, že není zdravotně pojištěn (18 %).

Respondenti z etnických menšin uváděli jako problém méně často než respondenti z jiných etnik (20 % oproti 31 %), že nevědí, kam jít nebo na koho se mají obrátit. Respondenti z LGBT komunity však tento problém označili častěji než respondenti, kteří nejsou příslušníky LGBT komunity (45 % oproti 30 %).

„S manželem se zdravotním postižením žijeme v malém městě u moře. Není zde žádné zdravotnické zařízení, nejbližší nemocnice je velmi daleko a my nevíme, kam a na koho se můžeme obrátit, aby nám poskytli lékařskou pomoc.“
(Bulharsko, žena, 70 let)

TABULKA 8: PŘEKÁŽKY, KTERÉ RESPONDENTŮM BRÁNÍ V PŘÍSTUPU KE ZDRAVOTNÍ PÉČI V HOSTITELSKÝCH ZEMÍCH, PODLE JEDNOTLIVÝCH ZEMÍ (V %) ^{a,b}

Překážky	EU-10	BG	CZ	DE	EE	ES	HU	IT	PL	RO	SK
Jazykové potíže	47	34	49	58	17	58	42	43	39	48	45
Nevěděl/nevěděla jsem, kam jít / na koho se mám obrátit	30	31	31	35	19	16	23	30	28	30	36
Mám/nemám zdravotní pojištění	18	24	3	23	15	9	21	16	19	28	28
Nemohl/nemohla jsem si dovolit zdravotní péči	13	17	6	9	13	10	14	20	18	17	19
Bylo se mnou zacházeno nespravedlivě, protože jsem cizinec/cizinka	7	11	10	8	5	6	3	5	5	2	9
Léčba mi byla odmítnuta	6	4	10	7	5	4	5	7	3	2	7
Jiné překážky	12	12	18	12	13	16	7	12	11	7	11
Nepokusil/nepokusila jsem se využít zdravotní péči	19	24	21	16	19	16	24	16	19	22	21

Zdroj: Agentura Evropské unie pro základní práva (FRA), průzkum mezi Ukrajinci, 2022

▲
Poznámky:

^a Hodnoty se vztahují na všechny respondenty ve věku 16 let a starší (n = 13 226); vážené výsledky.

^b Otázka zněla: „Setkal/setkala jste se od svého příjezdu do země, v níž pobýváte, s některým z níže uvedených problémů při využívání nebo snaze o využívání zdravotních služeb?“ (HeaBarr).

„Ted' už je všechno relativně dobré, ale nedokážu se vyrovnat s obavami, nočními můrami a úzkostí. Chci se vrátit domů.“
(Polsko, žena, 19 let)

7.2. EMOCIONÁLNÍ POHODA

Útěk před válkou a příchod do nové země ovlivňuje emocionální pohodu (graf 20). Celkově téměř čtyři z pěti respondentů (79 %) uvedli, že po příjezdu do hostitelské země byli schopni **jasně myslet** vždy nebo často. Respondenti hlásící se k LGBT komunitě se tak cítili méně často (66 %).

Dva ze tří respondentů (67 %) uvedli, že **problémy řeší** vždy nebo často **dobře**. Tento názor však mělo méně respondentů z řad LGBT komunity (55 %).

Téměř dva ze tří respondentů (62 %) se neustále nebo často cítili **ohledně budoucnosti optimisticky**. Z řad LGBT komunity uvažuje takto méně respondentů (53 %). Takto se však cítilo více respondentů z řad etnických menšin (79 %). Respondenti s dětmi byli rovněž optimističtější než bezdětní (67 % oproti 57 %).

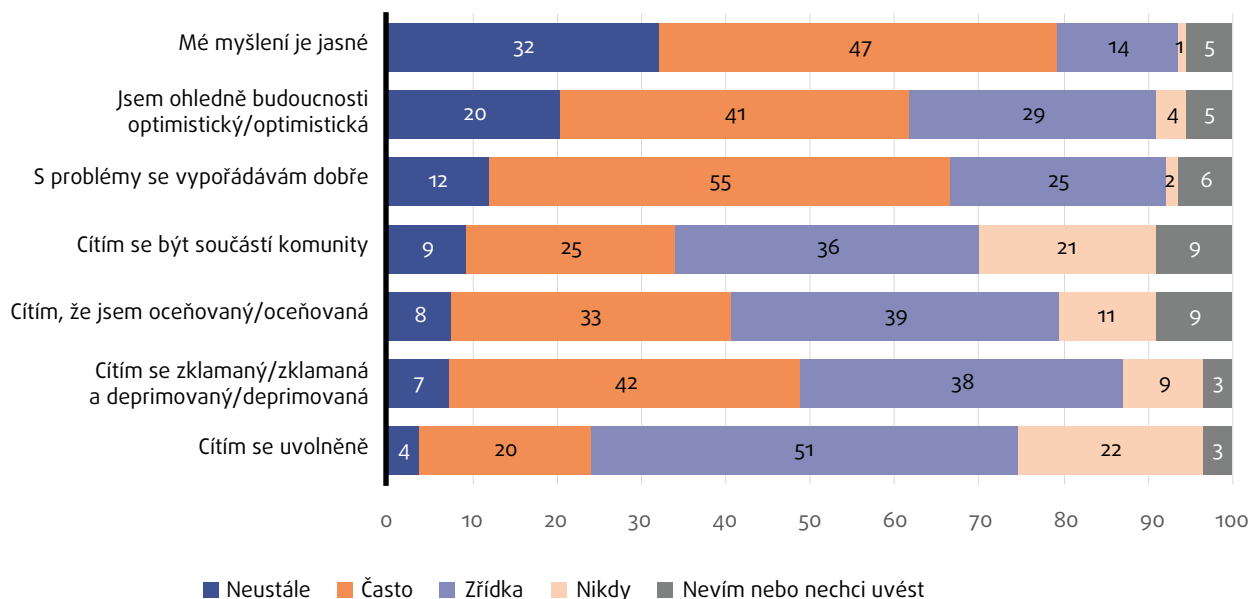
Přibližně třetina respondentů (34 %) **se cítila být součástí komunity**. Takto se cítilo více respondentů ve věku 65 let a starších (46 %) a respondentů z etnických menšin (45 %). Naopak se takto cítilo méně respondentů z řad LGBT komunity (25 %).

Jen o málo více než dva z pěti respondentů (41 %) **se** vždy nebo často **cítí být oceňováni**. Tento podíl byl nižší u respondentů s omezenými aktivitami (35 %) a u respondentů z řad LGBT komunity (33 %).

Celkově **se** neustále nebo často **cítila uvolněně** jen necelá čtvrtina (24 %) respondentů. Obdobný podíl (22 %) se takto nikdy necítil. U ženských respondentek byla menší pravděpodobnost, že se budou často nebo neustále cítit uvolněně než u respondentů (21 % oproti 31 %). U respondentů s dětmi byla menší pravděpodobnost, že se budou často nebo neustále cítit uvolněně než u bezdětných (18 % oproti 29 %).

Téměř každý druhý respondent (49 %) **se** po příjezdu do hostitelské země neustále nebo často **cítil sklíčeně a depresivně**. Tento podíl byl mnohem vyšší mezi respondenty z řad LGBT komunity (77 %) a nižší mezi respondenty ve věku 65 let a starších (41 %). Rozdíly jsou patrné také mezi ženami (54 %) a muži (35 %) a respondenty s omezeními v každodenních činnostech v důsledku zdravotních problémů (58 %) a bez nich (44 %).

GRAF 20: POCITY RESPONDENTŮ OD PŘÍJEZDU DO HOSTITELSKÉ ZEMĚ (V %)^{a,b}

Zdroj: Agentura Evropské unie pro základní práva (FRA), průzkum mezi Ukrajinci, 2022

▲
Poznámky:

- ^a Hodnoty se vztahují na všechny respondenty ve věku 12 let a starší, EU-10 (od horního řádku dolů: n = 13 244; n = 13 245; n = 13 244; n = 13 243; n = 13 243; n = 13 242; n = 13 244); vážené výsledky.
- ^b Otázka zněla: „Uveďte, prosím, u každého z tvrzení, jak často jste se takto cítil/cítila od svého příjezdu do stávající země.“ (Feel).

7.3. ZDRAVÍ A BLAHO DĚTÍ

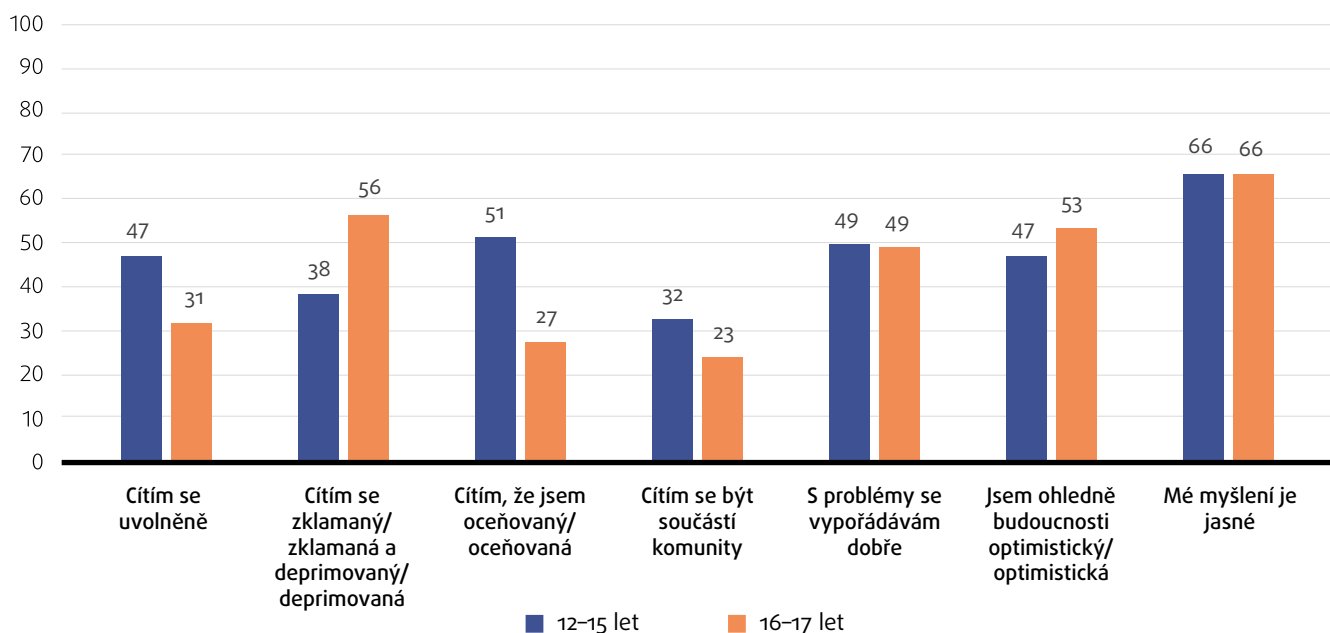
Téměř dvě ze tří malých dětí (12–15 let, 63 %) a 50 % dětí ve věku 16–17 let hodnotilo svůj zdravotní stav jako dobrý nebo velmi dobrý. Celkem 25 % malých dětí (12–15 let) a téměř každé třetí dítě ve věku 16–17 let (30 %) uvedlo dlouhodobou nemoc nebo zdravotní problémy.

Při dotazování na pocity po příjezdu do hostitelské země bylo možné pozorovat rozdíly mezi malými dětmi ve věku 12–15 let a dětmi ve věku 16–17 let ve většině oblastí, kterých se tato otázka týkala (graf 21).

GRAF 21: EMOCIONÁLNÍ STAV DĚTÍ OD JEJICH PŘÍJEZDU DO HOSTITELSKÉ ZEMĚ PODLE VĚKOVÝCH SKUPIN (V %) ^{a,b}

Zdroj: Agentura Evropské unie pro základní práva (FRA), průzkum mezi Ukrajinci, 2022

▲
Poznámky:

^a Hodnoty se vztahují na všechny respondenty ve věku 12-17 let, EU-10 (12-15 let, n = 181; 16-17 let, n = 136); vážené výsledky.

^b Graf ukazuje podíl respondentů, kteří odpověděli „Neustále“ nebo „Často“ na otázku „Uveďte prosím u každého z tvrzení, jak často se tak cítíte od svého příjezdu do stávající země.“ (Feel).

„Velmi mi chybí komunikace s mými vrstevníky. Nemluvím místním jazykem a nemohu najít sportovní klub, kde bych mohl trénovat. Na Ukrajině jsem se svému oblíbenému sportu věnoval devět let, ale tady takovou možnost nemám. Studium on-line je pro mě velmi obtížné, nerozumím všemu a nemám učebnice. Stýská se mi po příbuzných, kteří zůstali na Ukrajině. Chci se vrátit domů na Ukrajinu!!! Velmi!!!!“

(Rumunsko, chlapec, 16 let)

Poznámka

- ¹ Evropská komise (2022), *Přijímání lidí prchajících před válkou na Ukrajině – Příprava Evropy na naplnění potřeb*, COM(2022) 131 final, Brusel, 23. března 2022.

8

ZKUŠENOSTI S NÁSILÍM A PŘÍSTUP KE SPECIALIZOVANÉ PODPOŘE

- ★ Velká část lidí prchajících z Ukrajiny má traumatické zkušenosti, zejména z doby na Ukrajině.
- ★ Mimořádné situace, ke kterým došlo v EU, zůstaly většinou neznámeny.
- ★ Tři z deseti respondentů ve věku 16 let a starších (kteří zažili některou z mimořádných situací uvedených v průzkumu) vyhledali po příjezdu do hostitelské země lékařskou nebo psychologickou pomoc. Přibližně čtvrtině osob, které vyhledaly lékařskou nebo psychologickou pomoc, se jí nedostalo.
- ★ Přibližně polovina malých dětí (12–15 let) má problémy se spánkem a/nebo soustředěním. Obdobný podíl respondentů ztratil sebedůvěru nebo se cítí zranitelný.

8.1. TRAUMATICKÉ ZKUŠENOSTI Z UKRAJINY

Mnoho lidí prchajících před konfliktem na Ukrajině zažilo trauma. V průzkumu byli respondenti ve věku 16 let a starší dotazováni na své zkušenosti s různými mimořádnými situacemi na Ukrajině od počátku konfliktu v únoru 2022. Jednalo se například o incidenty, kdy zažili střelbu, bombardování nebo raketové útoky, nebo jimi byli ohroženi, nebo se ukrývali ve sklepích a protiletectvých krytech. Na Ukrajině se rovněž pomoci určitých výrazů identifikovali ruští vojáci, špióni nebo sabotéři. Například slovo *paljancycja* se používalo jako důležitý test výslovnosti.

Téměř dvě třetiny respondentů ve věku 16 let a starších (63 %) byly na Ukrajině vystaveny hrozbě střelby, bombardování nebo raketového útoku (graf 22). Více než polovina z nich střelbu, bombardování nebo raketové útoky zažila (52 %). Téměř stejný počet lidí se musel ukrýt ve sklepích, protiletectvých krytech nebo podobných místech (50 %).

Téměř čtyři z deseti respondentů (39 %) uvedli, že během cesty z Ukrajiny zažili vážné potíže. Patřil k nim strach a nedostatek jídla, vody, spánku nebo hygieny. Muži uváděli, že se setkali s některými incidenty, častěji než ženy. Častěji například hlásili hrozbu fyzického napadení, ponižování nebo zastrašování, setkání s korupcí nebo vydíráním, fyzické napadení, loupež, krádež nebo podvod a uvěznění nebo zadržení.

Zkušenost se znásilněním nebo pokusem o znásilnění

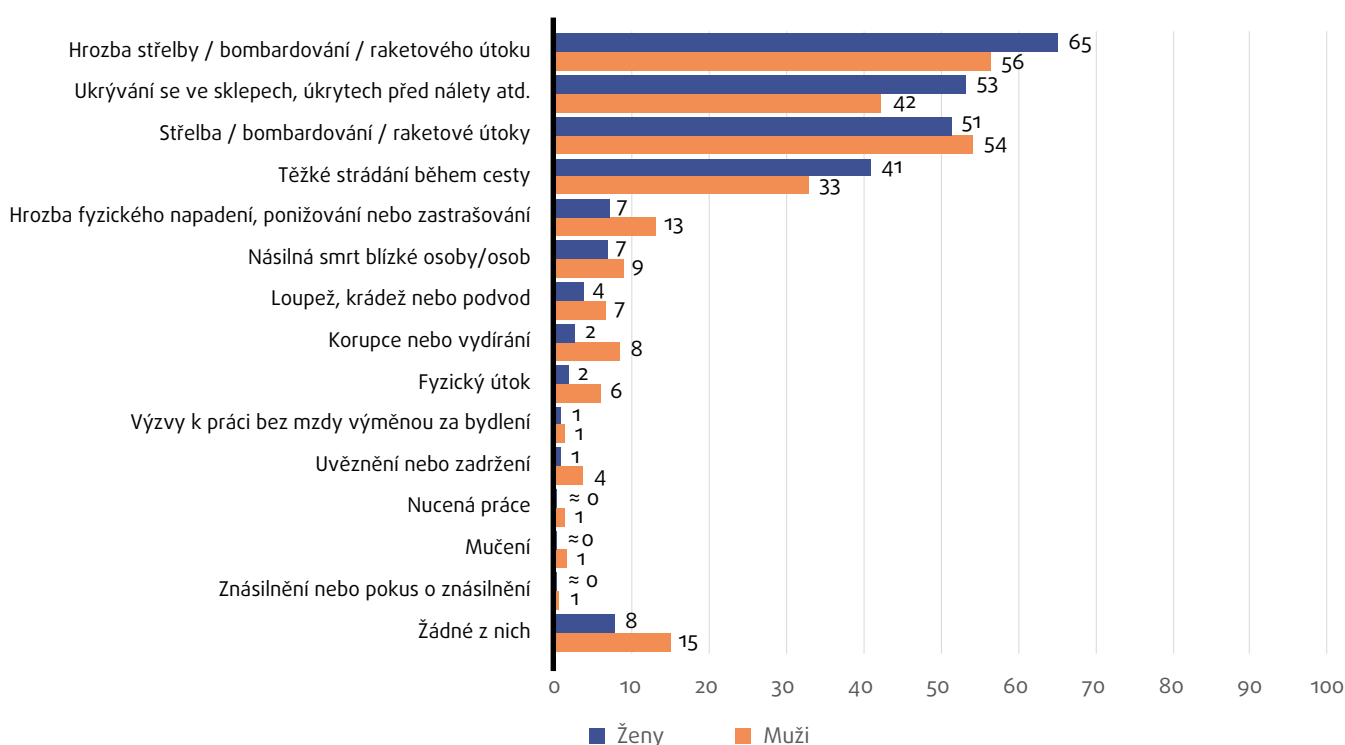
Respondenti byli dotázáni, zda zažili znásilnění nebo pokus o znásilnění. V neváženém vzorku uvedlo 21 žen (0,18 %) a 8 mužů (0,70 %), že na Ukrajině zažili znásilnění nebo pokus o něj.

Tyto výsledky je třeba brát s rezervou. On-line průzkum nemůže plně zachytit velmi osobní a hluboce znepokojující zážitky. Agentura Evropské unie pro základní práva (FRA) zvažuje alternativní metody sběru údajů v rámci své práce v oblasti násilí páchaného na ženách, aby mohla tyto zkušenosti dále zkoumat.

Poznámky:

- ^a Hodnoty se vztahují na všechny respondenty ve věku 16 let a starší, EU-10 (ženy, n = 11 701; muži, n = 1 140); vážené výsledky.
- ^b Graf nezahrnuje kategorie „Sexuální obtěžování“ a „Vyzývání k poskytování sexuálních služeb“, protože jejich prevalence u mužů a žen činí 0 %.
- ^c Otázka zněla: „Níže uvedené otázky se týkají vašich osobních zkušeností na Ukrajině od počátku války v únoru 2022. Zažili jste některou z níže uvedených situací? Zvolte všechny relevantní možnosti. (VioUA).“
- ^d Respondenti mohli zvolit více než jednu odpověď, takže celkové součty mohou být vyšší než 100 %.

GRAF 22: MIMOŘÁDNÉ SITUACE, KTERÉ RESPONDENTI ZAŽILI OD POČÁTKU KONFLIKTU V ÚNORU 2022, NA UKRAJINĚ PODLE POHLAVÍ (V %)^{a,b,c,d}

Zdroj: Agentura Evropské unie pro základní práva (FRA), průzkum mezi Ukrajinci, 2022

„Žiji v Polsku a je tam spousta dobrých lidí, kteří jsou připraveni pomoci. Setkala jsem se ale také s mnoha lidmi, kteří Ukrajince nenávidí a nerespektují a domnívají se, že za inflaci a růst cen můžeme my. Několikrát se stalo, že když se lidé dozvěděli, že jsem Ukrajinka, začali mi nadávat, ponižovat mě a urážet a přišly i neslušné nabídky od polských mužů.“

(Polsko, žena, 39 let)

Právní koutek

Směrnice o právech obětí*

Článek 8 – Právo na přístup ke službám na podporu obětí

„1. Členské státy zajistí, aby oběti měly podle svých potřeb bezplatně přístup k důvěrným službám podpory pro oběti, jednajícím v zájmu obětí, před trestním řízením, v jeho průběhu a přiměřenou dobu po jeho skončení.“

Směrnice o boji proti obchodování s lidmi (2011/36/EU)**

Článek 18 – Prevence

„2. Členské státy – případně ve spolupráci s příslušnými organizacemi občanské společnosti a dalšími zúčastněnými subjekty – přijmou vhodná opatření, mimo jiné s využitím internetu, jako jsou informační a osvětové kampaně, výzkumné a vzdělávací programy, zaměřené na zvyšování informovanosti a snižování rizika, že se lidé, zejména děti, stanou oběťmi obchodování s lidmi.“

* **Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/29/EU ze dne 25. října 2012, kterou se zavádí minimální pravidla pro práva, podporu a ochranu obětí trestného činu a kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2001/220/SVV, Úř. věst. 2012, L 315.**

** **Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/36/EU ze dne 5. dubna 2011 o prevenci obchodování s lidmi, boji proti němu a o ochraně obětí, kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2002/629/SVV, Úř. věst. 2011, L 101.**

8.2. TRAUMATICKÉ ZÁŽITKY DĚTÍ

Zkušenosti dětí ve věku 16–17 let se podobaly zkušenostem dospělých. Děti však častěji zažily hrozbu střelby, bombardování nebo raketových útoků (74 %), ukryvání ve sklepích, protiletectvých krytech nebo na jiných obdobných místech (58 %) a vážné útrapy během cesty, jako je strach nebo nedostatek jídla či vody, spánku nebo hygieny (51 %).

8.3. MIMOŘÁDNÉ SITUACE V EU

V průzkumu byli respondenti ve věku 16 let a starší dotazováni na všechny mimořádné situace, se kterými se po vstupu do EU setkali. Výčet mimořádných situací byl podobný jako v otázce týkající se traumatizujících zážitků na Ukrajině (viz graf 24). Vynechal však kolonku „Střelba / bombardování / raketové útoky“, „Hrozba střelby / bombardování / raketových útoků“ a „Násilná smrt jedné nebo více blízkých osob“.

V průměru tři ze čtyř respondentů (7 %) nezažili žádné mimořádné situace. Celkem 14 % respondentů uvedlo strach, nedostatek jídla nebo vody, spánku nebo hygieny, 6 % hovořilo o hrozbě fyzického napadení, ponižování nebo zastrasování a 3 % uvedla trestné činy, například loupež, krádež nebo podvod.

Respondenti z etnických nebo náboženských menšin uváděli negativní zkušenosti v EU častěji než ostatní respondenti. Například respondenti z řad LGBT komunity (23 %), Židů (22 %) a etnických menšin (22 %) častěji uváděli vážné potíže. Celkem 16 % respondentů, kteří jsou příslušníky komunity LGBT, 14 % židovských respondentů a 11 % respondentů z řad etnických menšin uvedlo hrozbu fyzického napadení, ponižování a zastrasování. Tito respondenti také častěji zažili fyzické útoky se zbraní nebo bez ní (7 %).

8.3.1. Oznamení mimořádné situace

Respondenti ve věku 16 let a starší, kteří zažili v EU nějakou mimořádnou situaci s výjimkou vážných potíží během cesty, byli dotázáni, zda ji oznámili policii nebo jinému orgánu či organizaci.

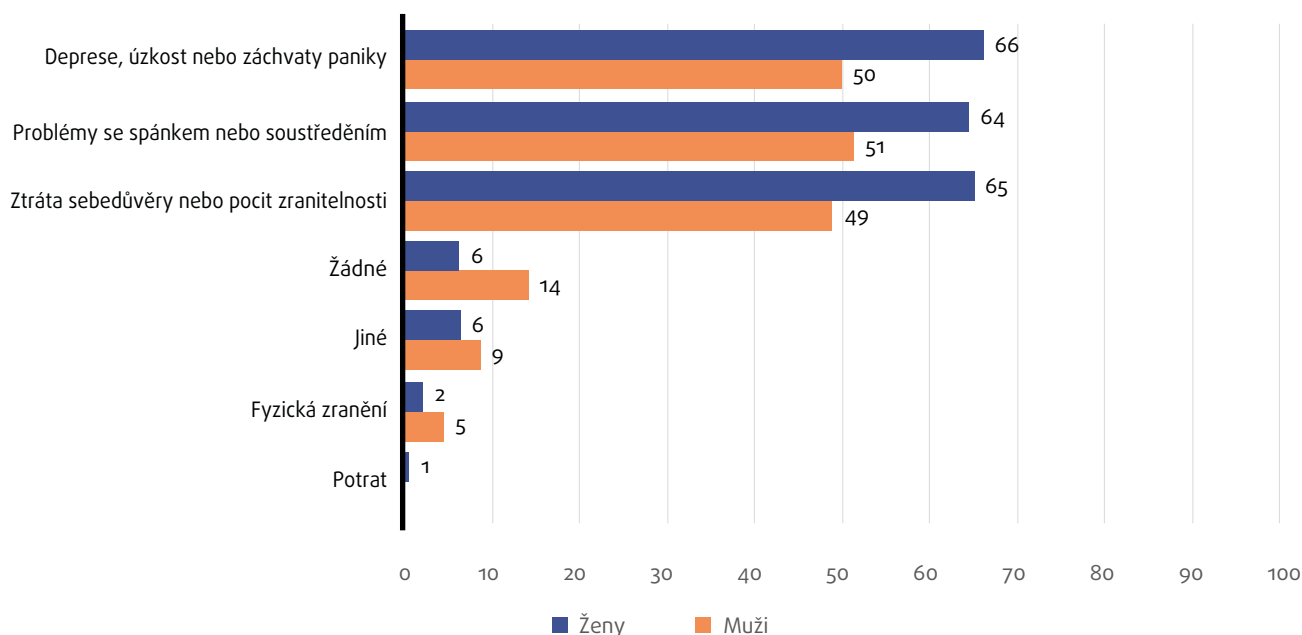
Většina mimořádných situací (71 %), které se staly v EU respondentům ve věku 16 let a starším, nebyla oznámena žádnému z výše uvedených orgánů. Pouze 16 % těchto mimořádných situací bylo oznámeno policii nebo jiným orgánům a 12 % organizaci poskytující podporu.

8.3.2. Dopad na duševní pohodu

Traumatické zkušenosti mohou mít dlouhodobý dopad na duševní pohodu a zdraví. Respondenti ve věku 16 let a starší, kteří zažili od počátku války některou z uvedených mimořádných situací, byli dotázáni, zda měli nějaké následky (graf 23).

Téměř dvě třetiny respondentů uvedly, že se u nich vyskytly deprese, úzkost nebo záchvaty paniky (62 %), potíže se spánkem a/nebo soustředěním (61 %), ztráta sebedůvěry nebo pocit zranitelnosti (61 %). Výskyt těchto problémů byl vyšší u žen než u mužů. Muži uváděli fyzická zranění častěji než ženy (5 % oproti 2 %). Pouze 6 % žen a 14 % mužů uvedlo, že nemají žádné následky.

GRAF 23: DŮSLEDKY MIMOŘÁDNÝCH SITUACÍ, KTERÉ RESPONDENTI ZAŽILI OD POČÁTKU KONFLIKTU, V EU PODLE POHLAVÍ (V %)^{a,b,c,d}

Zdroj: Agentura Evropské unie pro základní práva (FRA), průzkum mezi Ukrajinci, 2022

Poznámky:

- ^a Hodnoty se vztahují na všechny respondenty ve věku 16 let a starší, kteří zažili nějakou mimořádnou situaci jinde od počátku konfliktu na Ukrajině, EU-10 (n = 11 189); vážené výsledky.
- ^b Graf nezobrazuje kategorie odpovědí „Nechci uvést“ a „Nevím“.
- ^c Otázka zněla: „Trpěl/trpěla jste nebo trpíte některým z níže uvedených problémů v důsledku mimořádných situací, které jste zažil/zažila od počátku války v únoru 2022?“ (VioCons).
- ^d Respondenti mohli zvolit více než jednu odpověď, takže celkové součty mohou být vyšší než 100 %.

U respondentů, kteří se sami označili za příslušníky LGBT komunity, se ve srovnání s ostatními respondenty, vyskytla v důsledku mimořádných situací v nepoměrně větší míře deprese, úzkost nebo záchvaty paniky (80 % oproti 62 %), potíže se spánkem a/nebo soustředěním (78 % oproti 60 %) a ztráta sebedůvěry nebo pocit zranitelnosti (81 % oproti 60 %). Více než 14 % respondentů z řad etnických menšin utrpělo fyzické zranění, zatímco u respondentů z jiných etnik to byla méně než 3 %..

U respondentů ve věku 65 let a starších byla menší pravděpodobnost, že zažijí depresi, úzkost nebo záchvaty paniky (46 % oproti 64 % u respondentů ve věku 18–64 let a 16–17 let). Byla u nich menší pravděpodobnost, že budou mít potíže se spánkem a/nebo soustředěním (50 % oproti 63 % u osob ve věku 18–64 let a 54 % u osob ve věku 16–17 let). Byla u nich rovněž menší pravděpodobnost, že budou trpět ztrátou sebedůvěry nebo pocitem zranitelnosti (41 % oproti 64 % u osob ve věku 18–64 let a 60 % u osob ve věku 16–17 let).

Právní koutek

Směrnice o dočasné ochraně

Ustanovení čl. 13 odst. 4

„Členské státy poskytnou nezbytnou zdravotní či jinou péči osobám požívajícím dočasné ochrany, které mají zvláštní potřeby, např. jedná-li se o nezletilé osoby bez doprovodu nebo osoby, které byly obětí týrání, znásilnění nebo jiné závažné formy psychického, fyzického nebo sexuálního násilí.“

„Ruská vojska zničila mé město, můj byt, mou budoucnost, mé sny a mou duševní rovnováhu. Byl jsem dvakrát zraněn. Často myslím na sebevraždu. Nemám žádnou důvěru v budoucnost. Mám strach si něco koupit. Jsem apatický ke všemu, od počátku války mě nic netěší.“
(Estonsko, muž, 33 let)

„Prošli jsme si na Ukrajině spoustou utrpení, se třemi dětmi, ostřelováním, schováváním se ve sklepě, bez plynu, vody a elektřiny, protože ruská armáda bombardovala elektrické sloupy, obtížnou evakuací pod ostřelováním ruských vojsk, prošli jsme minovým polem zaminovaným ruskou armádou.“
(Španělsko, žena, 34 let)

8.3.3. Lékařská nebo psychologická pomoc

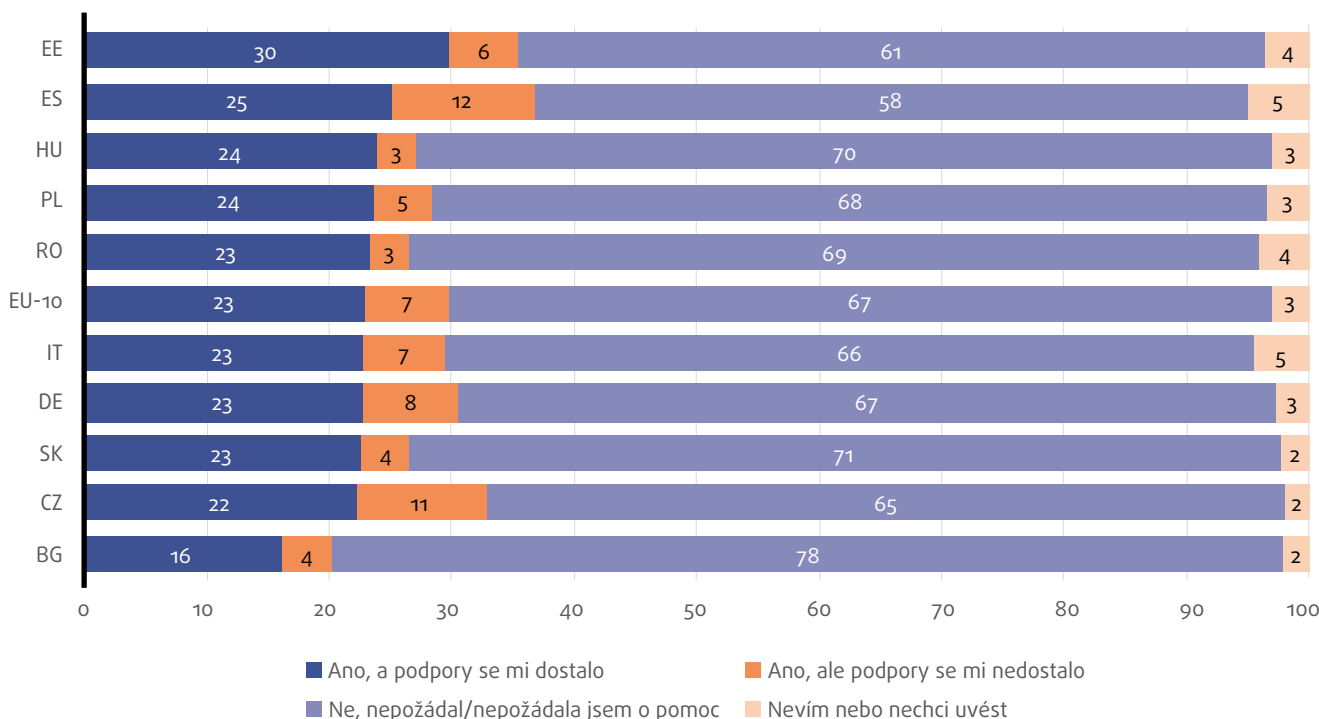
V průzkumu byli respondenti ve věku 16 let a starší dotazováni, zda po příjezdu do hostitelské země vyhledali lékařskou nebo psychologickou pomoc. Celkem 30 % respondentů požádalo o podporu (graf 24) a více než třem ze čtyř (78 %) se jí dostalo.

Mezi jednotlivými zeměmi však byly patrné rozdíly. Například podíl těch, kterým byla poskytnuta lékařská nebo psychologická pomoc, byl nižší v České republice (68 %) a ve Španělsku (69 %). Naopak v Rumunsku a v Maďarsku byl tento podíl mnohem vyšší (v obou případech 88 %).

Méně mladších respondentů požádalo o lékařskou nebo psychologickou pomoc (16–17 let 11 %; 18–64 let 29 %; a 65 a starších 49 %). Ještě méně z nich uvedlo, že jim jí dostalo (16–17 let 46 %; 18–64 let 77 %; a 65 a starších 85 %).

U respondentů z etnických menšin, kteří hledali lékařskou nebo psychologickou podporu, byla pravděpodobnost, že ji dostanou, nižší než u respondentů z jiných skupin (66 % oproti 78 %).

GRAF 24: RESPONDENTI, KTERÍ POŽÁDALI O LÉKAŘSKOU NEBO PSYCHOLOGICKOU PODPORU A KTERÝM SE JÍ OD PŘÍJEZDU DO HOSTITELSKÉ ZEMĚ DOSTALO, PODLE JEDNOTLIVÝCH ZEMÍ (V %) ^{A,B}

Zdroj: Agentura Evropské unie pro základní práva (FRA), průzkum mezi Ukrajinci, 2022

Poznámky:

^a Hodnoty se vztahují na všechny respondenty ve věku 16 a starší, kteří od počátku konfliktu na Ukrajině zažili nějakou mimořádnou situaci (n = 11 184); vážené výsledky.

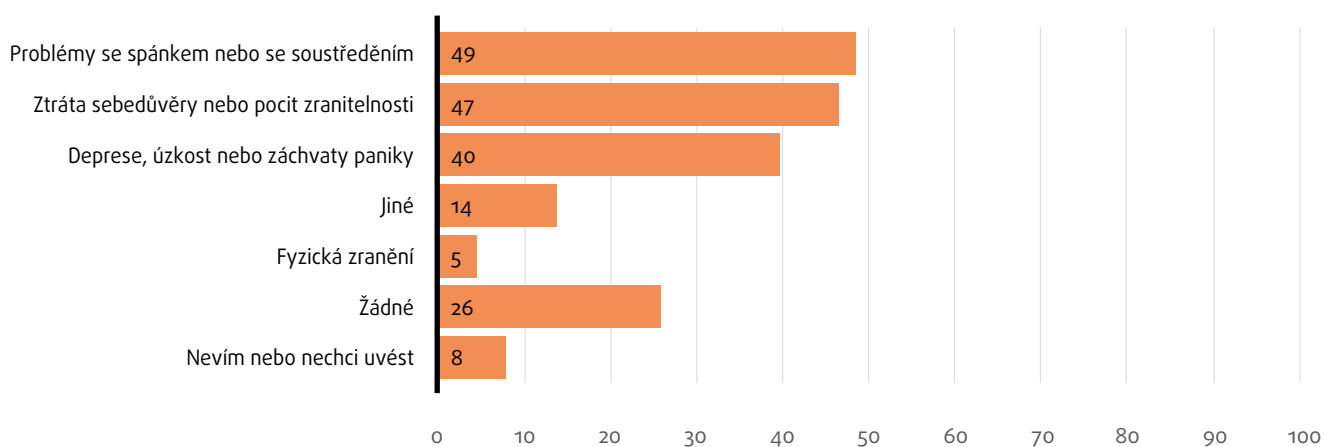
^b Otázka zněla: „Vyhledal/vyhledala jste od svého příjezdu do stávající země lékařskou nebo psychologickou pomoc?“ (SpeSup).

8.4. DĚTI, KTERÉ MAJÍ PROBLÉMY

Průzkum se neptal malých dětí (12–15 let) na jejich zkušenosti s násilím, aby se předešlo riziku opětovné traumatizace. Děti však byly dotázány, zda se od začátku konfliktu na Ukrajině v únoru 2022 setkaly s určitými problémy (graf 25).

Téměř polovina malých dětí (12–15 let) uvedla, že trpí potížemi se spánkem a/nebo se soustředěním (49 %) a ztrátou sebedůvěry nebo pocitem zranitelnosti (47 %). Čtyři z deseti dětí uváděly depresi, úzkost nebo záchvaty paniky. Více než čtvrtina respondentů však žádný z těchto problémů neuvedla.

GRAF 25: PROBLÉMY, SE KTERÝMI SE SETKALY DĚTI VE VĚKU 12 AŽ 15 LET OD POČÁTKU KONFLIKTU NA UKRAJINĚ (V %) ^{a,b}

Zdroj: Agentura Evropské unie pro základní práva (FRA), průzkum mezi Ukrajinci, 2022

▲
Poznámky:

^a Hodnoty se vztahují na všechny respondenty ve věku 12–15 let, EU-10 (n = 81); vážené výsledky.

^b Otázka zněla: „Měl/měla jste nebo máte od začátku války na Ukrajině některý z níže uvedených problémů? Vyberte prosím odpovědi, které zahrnují dobu na Ukrajině a v EU od počátku války v únoru 2022.“ (VioConsChild).

Pouze 7 % malých dětí (12–15 let) využilo od svého příjezdu do hostitelské země pomoc školního poradce a 7 % psychologa mimo školu.

Příloha: Vzorek průzkumu

Celkový vzorek průzkumu tvoří 14 685 respondentů, jejichž dotazníky splňovaly kvalitativní kritéria.

Ženy tvoří 91 % vzorku (viz **tabulka 9**). Nerovnováha mezi pohlavími odráží nedostatečné zastoupení mužů v cílové populaci. Důvodem byl zákaz vycestování do zahraničí pro většinu ukrajinských občanů mužského pohlaví ve věku 18–60 let.

Vzorek průzkumu má průměrný věk 40 let. Zahrnuje převážně osoby v produktivním věku (18–64 let).

TABULKA 9: RESPONDENTI ROZČLENĚNÍ PODLE VĚKU A POHLAVÍ PODLE JEDNOTLIVÝCH ZEMÍ (V %) A CELKOVÉ VELIKOSTI VZORKU V JEDNOTLIVÝCH ZEMÍCH^{a,b}

Země	Věková skupina 12–17 let		Věková skupina 18–64 let		Věková skupina 65 let a starší		Jiné	Celková velikost vzorku
	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži		
BG	1 %	1 %	82 %	10 %	5 %	2 %	0 %	646
CZ	2 %	1 %	87 %	9 %	1 %	0 %	0 %	671
DE	1 %	1 %	85 %	10 %	2 %	1 %	1 %	2 989
EE	1 %	1 %	86 %	9 %	2 %	1 %	0 %	749
ES	2 %	1 %	85 %	10 %	2 %	1 %	0 %	1 219
HU	1 %	0 %	82 %	12 %	2 %	3 %	1 %	310
IT	3 %	1 %	88 %	6 %	2 %	1 %	0 %	189
PL	1 %	1 %	90 %	5 %	3 %	1 %	0 %	5 164
RO	1 %	1 %	85 %	8 %	3 %	1 %	0 %	1 488
SK	2 %	2 %	88 %	7 %	2 %	0 %	0 %	1 260
EU-10	1 %	1 %	87 %	8 %	2 %	1 %	0 %	14 685
Celková velikost vzorku	181	138	12 768	1 112	346	101	39	14 685

Zdroj: Agentura Evropské unie pro základní práva (FRA), průzkum mezi Ukrajinci, 2022

▲
Poznámka:

^a Hodnoty se vztahují na všechny respondenty ve věku 12 let a starší, kteří odevzdali dotazník splňující kvalitativní kritéria; nevážené výsledky.

^b Kategorie „Jiné“ se týká respondentů, kteří svou genderovou identitu popsali „jinak“. Vzhledem k malé velikosti vzorku není tato kategorie rozdělena podle věku.

Více než šest z deseti žen ve věku 18 let a starších (64 %) se v hostitelské zemi staralo o děti mladší 18 let, které s nimi bydlely ve stejném ubytování. Tento podíl byl nižší u mužů (47 %).

Celkem 66 % vzorku dospělých mělo vysokoškolské vzdělání (bakalářský titul nebo vyšší), 18 % odborné vzdělání nebo technické odborné vzdělání, 9 % střední všeobecné vzdělání a 5 % nižší střední vzdělání nebo nižší vzdělání.

Ze všech respondentů, kteří odpověděli na otázku týkající se příslušnosti k menšině, se přibližně 4 % označila za příslušníky LGBT komunity, 3 % za Židy a 2 % za menšinu z hlediska barvy pleti, etnického původu nebo náboženství.

Přibližně 39 % respondentů uvedlo, že v posledních 6 měsících pociťovali omezení v každodenních činnostech.

„Chci moc poděkovat všem lidem, které jsme na cestě potkali, za jejich pomoc.“

(Slovensko, žena, 27 let)

Shromážděné údaje byly důkladně zkontrolovány. Součástí kontrol byly i kontroly „příliš rychlých respondentů“. Jedná se o respondenty, kteří vyplnili dotazník příliš rychle a nevyhradili si minimální čas potřebný k přečtení otázek. Kontrolovalo se rovněž to, zda nejsou odpovědi vnitřně nekonzistentní, zda odpovědi nemají za cíl zkreslit výsledky, apod.

Výsledky zveřejněné v této zprávě jsou založeny na odpovědích 14 685 respondentů, jejichž dotazníky splnily kvalitativní kritéria. Vzorek zahrnuje 2 691 ne zcela vyplněných dotazníků, aby byly zachyceny všechny poskytnuté informace. Tyto dotazníky byly zohledněny, neboť v nich nechybělo více než 200 z 288 proměnných, které jsou v dotazníku obsaženy. Velikosti vzorků se mezi jednotlivými otázkami liší z tohoto důvodu, že některé otázky se týkaly pouze respondentů určitého věku.

OBRAŤTE SE NA EU

Osobně

Po celé Evropské unii se nachází stovky středisek Europe Direct. Adresu nejbližšího střediska naleznete online (european-union.europa.eu/contact-eu/meet-us_cs).

Telefonicky nebo písemně

Europe Direct je služba, která odpoví na vaše dotazy o Evropské unii. Můžete se na ni obrátit:

- prostřednictvím bezplatné telefonní linky: 00 800 6 7 8 9 10 11 (někteří operátoři mohou tento hovor účtovat),
- na standardním telefonním čísle: +32 22999696,
- prostřednictvím tohoto formuláře: european-union.europa.eu/contact-eu/write-us_cs.

VYHLEDÁVÁNÍ INFORMACÍ O EU

Online

Informace o Evropské unii ve všech úředních jazycích EU jsou dostupné na internetových stránkách Europa (european-union.europa.eu).

Publikace EU

Publikace EU si můžete prohlédnout nebo objednat na adrese op.europa.eu/cs/publications. Chcete-li obdržet více než jeden výtisk bezplatných publikací, obraťte se na službu Europe Direct nebo na místní dokumentační střediska (european-union.europa.eu/contact-eu/meet-us_cs).

Právo EU a související dokumenty

Právní informace EU včetně všech právních předpisů EU od roku 1951 ve všech úředních jazykových verzích jsou dostupné na stránkách EUR-Lex (eur-lex.europa.eu).

Veřejně přístupná data EU

Portál data.europa.eu poskytuje volný přístup k datovým souborům orgánů, institucí a jiných subjektů EU. Data lze zdarma stáhnout a opakovaně použít pro komerční i nekomerční účely. Portál rovněž poskytuje přístup k velkému množství datových souborů z evropských zemí.

EUROPEAN UNION AGENCY
FOR FUNDAMENTAL RIGHTS

ZKUŠENOSTI VYSÍDLENÝCH OSOB V EU —

Vojenská agrese Ruska vůči Ukrajině vyvolala scény, které Evropa neviděla po desetiletí. Od té doby přináší smrt, rozsáhlé ničení a nepopsatelné utrpení. V jejím důsledku se rovněž daly do pohybu obrovské masy lidí, největší od druhé světové války. S cílem ochránit tyto uprchlíky EU poprvé aktivovala směrnici o dočasné ochraně. Všechny členské státy EU jsou tudíž povinny poskytnout osobám vysídleným z Ukrajiny ochranu.

Tato zpráva uvádí zjištění on-line průzkumu provedeného agenturou FRA v roce 2022 na téma vysídlených osob z Ukrajiny. Průzkum zahrnoval deset zemí EU, které přijímají velký počet osob požívajících dočasné ochrany – Bulharsko, Česko, Estonsko, Maďarsko, Německo, Itálie, Polsko, Rumunsko, Slovensko a Španělsko. O své názory na příchod do EU a usazení se v ní se podělilo 14 685 respondentů. Jejich výpovědi umožňují udělat si jedinečný obrázek o jejich zkušenostech a pocitech, včetně v souvislosti s násilím.

Zjištění průzkumu také ilustrují problémy spojené s uplatňováním nástroje dočasné ochrany v situaci, která bude mít pravděpodobně dlouhodobý dopad na lidi i společnost.

AGENTURA EVROPSKÉ UNIE PRO ZÁKLADNÍ PRÁVA (FRA)

Schwarzenbergplatz 11 – 1040 Vídeň – Rakousko

Tel. +43 158030-0 – Fax +43 158030-699

fra.europa.eu

 facebook.com/fundamentalrights

 twitter.com/EURightsAgency

 linkedin.com/company/eu-fundamental-rights-agency

Úřad pro publikace
Evropské unie